

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת ממות מסעי תשע"ח

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורשי עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

זבחים. פרק תשיעי – המזבח מקדש דף פו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רטו
 תוספות

1 **גמ'** יכול יחילין. מצוה מוטלת עליה: מאן שמעת לה בו? ומתני' אליביה אתיא: כלפי
 2 משה. דרך ירידה ומתרחקין מן המערכה: כלפי מעלה. לצד המערכה אין זו פרישות אלא
 3 קריבה אצל העיכול של אש: ואפי' פירשו. נראה בעיני שחסר מן הגיטא ולמאי דגרס
 4 היה ואפי' פירשו בתמייה הוא מחוברין ליה הוא דקאמר. לא שני. דקאמר פירשו ירדו
 5 ומיהו אינהו בכלל קדשים אלא פירשו

6 **יכול יחילין גידיו ועצמות, ועולה פשר לנבי מזבח.**
 7 **תלמוד לומר 'הקטיר הבחן את הכל', הא מצידה,**
 8 **מחוקרין, ועלה פירשו, ואפילו הן בראש המזבח, ירדו.**
 9 **מאן תנא, דשמעת ליה דאמר פירשו ירדו, רבי היא.**
 10 **הינא 'הקטיר הבחן את הכל המזבח', לרבות**
 11 **העצמות והגידיו והקנים והמלפפים, ואפילו פירשו.**
 12 **ואלא מה אני מקיים 'ועשית עולותיו הבשר והדם',**
 13 **לומר קר, עפולו עולה אתה מחויר, ואי אתה מחויר**
 14 **עפולו ירדיו ועצמותיו, רבי אומר, כתוב אחר אומר**
 15 **'הקטיר הבחן את הכל המזבח', וירבם. כתוב אחר**
 16 **אומר 'ועשית עולותיו הבשר והדם', וירבם. מה עטו. הא**
 17 **מצידה מחוקרין, ועלה פירשו, ואפילו הן בראש המזבח,**
 18 **ירדו: פירשו לא ועלו [וכו']? אמר רבי ירמיה, לא שנו**
 19 **אלא שפירשו כלפי מטה, אבל כלפי מעלה, קרובי**
 20 **הוא דאקריבו לעפולו. ואפילו פירשו. אמר רבה, הכי**
 21 **קאמר, לא שנו אלא שפירשו לאחר וירקה. אבל**
 22 **פירשו קודם וירקה, אמאי וירקה ושיריתיהו, אפילו**
 23 **למעד מנייהו קתא דספיני. סבר לה, כי הא דאמר**
 24 **רבי יוחנן משום רבי ישמעאל, נאמר לו יהיה עולה,**
 25 **ונאמר לו יהיה בראשם. מה אשם. עצמותיו מחוקרין.**
 26 **אף עולה, עצמותיה מחוקרין. מופני. דאי לא מופני,**
 27 **איכא למיפרה, מה לאשם, שכן בשרו מותר. לו יהיה'**
 28 **וירך כתיב. מתיב רב ארדא בר אבהה, עצמות**
 29 **קדשים לפני וירקה, מועלין בהן. לאחר וירקה, אין**
 30 **מועלין בהן. ושל עולה, מועלין בהן לעולם. אימא,**
 31 **ושל עולה, פירשו לפני וירקה, אין מועלין בהן. לאחר**
 32 **וירקה, מועלין בהן לעולם. ופליגא דרבי אלעזר, דאמר**
 33 **רבי אלעזר, פירשו לפני וירקה, מועלין בהם. לאחר וירקה, לא נהנין ולא מועלין: מה משנה**
 34 **[וכו'] שפקעו מעל גבי המזבח, לא יחזיר. וכן נהלת שפקעו מעל גבי המזבח, לא יחזיר.**
 35 **ואין מועלין בהן. משם שהמזבח מקדש את הראוי לו, קד הנכבש מקדש. משם שהמזבח**
 36 **הנכבש מקדשין את הראוי להן, קד הפלים משמש, גמרא היכי דמי. אי דאת בהו ממש,**
 37 **אפילו לאחר חצות, נמי. אי דלת בהו ממש, אפילו קודם חצות, נמי לא. אי צריכא,**
 38 **בשריה**

1 **מאן** שמעת ליה דאמר פירשו ירדו רבי הוא. ופי' רש"י ומתני' אליביה אתיא ופי' ר"י כרנן
 2 דוקא היא מוחקתני לא יעלו משמע דאם עלו לא ירדו ודא דאמר רבנן הקטיר
 3 לרבות בו ואפי' פירשו היינו פירשו ועטרם על גבי המזבח והא דלא מוקי מיעטא דועשית
 4 עלותיו הבשר והדם בירדו למטה משום דתינא ליה למקטיר ברוחא דאפי' עדים על המזבח
 5 מנעט עוליה גידיהו ודא למעטני בלא עיכול אם
 6 ירדו למטה ופירשו: **עיכולו** עולה היא מחויר
 7 בו. ולעיל בירש פירקין (דף עג) דאיצטריך לרבויו
 8 מפקעין מהעולה היינו משום דמהכא לא ידעי
 9 אלא בעלם על המזבח אבל למטה לא ימי כ'
 10 הכי דלא נפקא ליה מאשר האכל האש (וקרא ו)
 11 משום דאיצטריך למעטני עיכולי קטורת הכי נמי
 12 מקרא דהבא כיון דאיצטריך למעטני עיכול
 13 גידים ולית ליה ואי קאמר לעיל למטא
 14 שמעטני ליה הוא דאיצטריך קרי ארזי חד למעטני
 15 קטורת ודא למעטני גידים משום דאזי מקרא דאשר
 16 האכל בלא עיכול לא היה מנעטני אלא עיכול
 17 (קטורת) לדיתיה על המזבח היצטין אבל עיכול
 18 גידים לא ואי מקרא דהבא לא מנעטני קטורת
 19 **רבי** הקריה והא דומיא דבשר ודם הלכך צריכי:
 20 **לפי** שנו אלא שפירשו כלפי מטה. פי' לצד חוץ
 21 כלפי מטה לעל פי' לצד המערכה כן גרס
 22 העולות ואבריתא קאי ושי פירשו דבשר פירשו
 23 לא יעלו ואמתי' קאי לא נהרי' דומה שייך בה
 24 קריבה לעיכול כיון שהוא למטה בקרקע ועד
 25 דברת הכי שקיל טריו בפירושא דברייתא ומט'
 26 פסקיה: **אתיא** וירקה ושיריתיהו אפילו
 27 למעבד בהו קתא דספיני. וזא דאמר פ' ארזות
 28 ביד (ריה דף כת) שופר של עולה לא יתקע פירש
 29 רבנו דאייזי שפרשו' דומי עולה וכן של
 30 שבטנו שפרשו' דומי שלמים דומי שלמים אן
 31 כהן במעלה כדאמרינן בפסחים פ' שני (דף כו)
 32 הכא בעניו שלמים עסקין מידול לא ידענא מאי
 33 טעמא אפקי' ממשמעותיה לאוקמה בדמים דדא
 34 איכא לאוקמה בפירש מחיים אן פירש קודם
 35 וירקה כל זמן שלא נודק הנשם אבל פירש לאחר
 36 וירקה לא מצי לאוקמה דשלמים אן חילוק אם
 37 וירקה מותרת בפירש מחיים הוה בנחוסך נמי כנש
 38 שנותרת הבשר דמי' שו' ואם כן לתקוע נמי שרי. גיל
 39 **מה** אש עצמותיו מותרין. פי' בקונטרס שהרי
 40 איך בשרו מותר כל שכן עצמותיו הוא עצמו
 41 הקשה על פירוש זה לקמן פרק דם חטאת (דף
 42 צח) דאמר מהקישא הואת התורה מה אש
 43 עצמותיו מותרין אף כל עצמותיו מותרין (ולא)
 44 הנפיק מלו יהיה (ועלה) ופירש דמוקי דבשר לא
 45 נפק עצמות איכא לעומר לולא תיזיר הכותב
 46 אלא בשר דהואי לאבילה ואי' על כרחן לא
 47 דפשטא ליה באשם היינו משום דכתיב לו היה
 48 הוא עצמו אשם טפי מדיחא אפי' דבהווא קרא
 49 גמי כתיב וזאת דכתיב כחטאת באשם תורה אחת להם לכהן וכי יבשר בו לו יהיה משום דעיקרא דקרא באשם נעטו ודל' יהיה כתיב לשון יחיד ואיכא לאוקמה באשם וסלק מיעה
 50 ומתקשא ללוקן לא נפקא עולה כיון ואיכא לאוקמה בדרים הנאכלים דומיא דאשם ומיזו יש להסתפק למה לו ג' שבעה והא בנפיה מיהו כתיב לו יהיה ומצי לדרוש למשייר עצמות
 51 טעמא הוא מוקמינא ליה לדרשא אחרית: **ופליגא** ר' אלעזר דאזי אלעזר פירשו וירקה מועלין בהן לעולם. כן גרסא הקונט' ויש ספרים שגורסין מועלין בהם עד וירקה ולהאי
 52 גרסא סיפא דמילתא הוא מפליג דקאמר ללאחר וירקה לא נהנין ולא מועלין ואת לרבנן דריתא לזו דאפי' פירשו יעלו אמאי אין מועלין וי'ל הדיינו פירשו קודם וירקה אבל וירקה
 53 התירמה וירקה אם פירשו לא נמי לפי' ר' יצחק דלעיל אפי' פירשו לאחר וירקה ובגון שפירשו למטה דהא מילתיה דרבנן מיתוקמא בעדעל על המזבח ואי' דבמסכת תרומה (פי' מיד)
 54 אמרי' גרעני תרומה במונן שבנכוסין אסורין השליכן מותרין וכן עצמות קדשים במונן שבנכוסין אסורין השליכן מותרין ופירש רבינו דהתם מיידי בעצמות קדשים ועבאלין דומיא דתרומה ויש
 55 עליהם עדיין שכן קאמר דאם מכנסין מותרין אי' הוא מחשבת ואכתי' שם קדשים עדיין אסורין אבל משליכן בשל שם אוכל מנייהו וכן גרעני תרומה מיידי שכן יעליהם אוכל מיעטא
 56 בענין זה: **ובולן** שפקעו מעל גבי המזבח כו'. ברש' בקונטרס דקאי בין אעדין ועצמות ופירשוהו את דקטין ופירשוהו את דאפי' פירשו יעלו אמאי אין מועלין וי'ל הדיינו פירשו קודם וירקה אבל וירקה
 57 דפקעו דומי' היינו לאחר שנתכילו קצת דומיא דאברים שפקעו דומי' דמוקמינן בנמרא בשרי' אבל משלה בהו האור היינו משלה בהו האור פירחא ולא עשה נשמתן ולכך יחזירו
 58 ומיהו וכל שם שפירש בקונטרס לא חזרו אין צריך לחזור לא קשה מדי דאיכא למימר דיעלו דקאמר היינו אם ירצה אבל את חובה דקאמר ועוד ליה דרפקעו היינו מועלין אחר
 59 יעלו יש במשמע שחזרו וכן חלקן בין אעדין כעין אריות בעין אריות כולקין (ויזמא מו) המוריד מלכות ממי' ד' ומזבח בלא חייב בישום ללא חנותקא ממנוהא אלמא אכל לחלולתה
 60 וכי פקעה הן במנותקין דלא יחזרו ואין מועלין בהו אלא היינו מפרשים דכולן לא קאי אפסולין לא היינו מותרים בהו כלום דמכל מקום היה קשה לנאמן דומני' לא איספא:

זבחים. פרק תשיעי – המזבח מקדש דף פו עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רש"י

1 והציוו להרמה: פירוש בקונטרס ושירי רב ראויין להרמה מזהו נראה דלאו ראויין להרמה:
2 דלאו דשן נישתו אלא חציו להרמה הקאמר לה הרמה ממש אלא בעין הרמה שאין
3 ראויין להקטרנה וכן משמע פ' שני דמעילה (דף טו) דרייקא הוה וכן גזלת שפקנה מעל גבי
4 המזבח אל חציו האל על גבי המזבח חציו ומקשי מניה לרב משני שאין גזלת דאית ביה
5 ממשא דהכי ליתיה ממשא מוצתו משמעי
6 דאין קראי חציהו מהם דאי ראוי ארבע מהם
7 כשרמה אמאי חציו דרי נגשת מצותו ומידי
8 היא גופה לא ידענא מנא עלה דאיירי לאחר
9 תרומתו והדמאי טעמא מקשה דאמר
10 לאחר תרומת הדשן איירי הכי וזכי דמתרענן ליה
11 לאחר תרומת הדשן לר' יוחנן תרמג קודם
12 תרומת הדשן לרב דמודה רב דמעילין ונראה
13 בעיני דרומאי דפסולי שפקנה דאיירי בעי
14 דקנין וכן גזלת שפקנה מניה נמי דייקא
15 דגזלתא אין חילוק בין קודם חצות לאחר חצות
16 דבכל ענין עיבול דרומאי דפסולי כשרבישא קנין
17 דאפילו קודם חצות לא חציו ועוד דבסיפא גבי
18 אברים הוא דמפליג אבל בגזלת לא מפליג
19 דעיבול חשיבא ולא שייך לא לשון הקטרה ולא
20 לשון מקודה דהא ובכך מיתוקמא וממי חציו
21 דלאו ראייה להרמה הואי דלאו דשן היא ולא
22 משמא אהר אבל חצות דרבא ומניה חציו מיירי בגזלת חיה דאית ביה
23 נגשת ממוחה על גבי המזבח חציו דאית לא
24 נגשרה מצותה וכו פקע אל חציו דעל מקודה על
25 המזבח משמע דרבי שצריך קידה היא על
26 המזבח אפילו פקע אבל דב שאין צריך קידה לא
27 ואת כשנאספין את הארץ להעלותו לתפוח את
28 כבולים להודו ר' יוחנן ורבה גזלתים על הארץ

1 **בְּשִׂרְיָו. מִנְּא הֵי מוֹלֵי. אֶמֶר רַב, כְּתוּב אֶחָד אֹמֵר**
2 **כְּל הַלְּחָלָה וְהַקְטֹרֶ, וְכְתוּב אֶחָד אֹמֵר כְּל הַלְּחָלָה**
3 **וְהִרְסוּ! הַקְטֹרֶה, חֲצִיו הַקְטֹרֶת וְחֲצִיו לְהִרְמָה. מִתּוּב**
4 **רַב כְּהֵנָּה, בְּכָל יוֹם תֹּרְמָה אֶת הַמִּזְבֵּחַ, מִקְרֹת**
5 **הַגָּבֵר אוֹ סִמּוֹן לוֹ, מִלְּפָנָיו [או] מֵאַחֲרָיו. בְּיוֹם**
6 **הַתִּפְּוּרִים, פְּחֻצוֹת. בְּרָגִלִים, בְּאַשְׁמוֹרֶת הָרֵאשׁוֹנָה.**
7 **וְאִי סֶלְקָא דְעָקֵד, מִחֻצוֹת דְּאֹרְיִיתָא, הִכִּי מִקְרָמִין**
8 **(וְהִכִּי מֵאַחֲרָיו). (אֶלָּא) אֶמֶר רַבִּי יוֹחֲנָן, מִמְּשֻׁמֵּע**
9 **שֶׁנֶּאֱמַר לְרַב הַלְּחָלָה, אֵינִי יוֹדֵעַ שְׂעֵד הַבְּקָר. מָה**
10 **תִּלְמָדוּ לְרַב עַד בְּקָר, תֵּן בְּקָר לְשִׁעֵר שֶׁל לֵילָה.**
11 **הַקְּלָק, כֹּל יוֹמָא, מִקְרֹת הַגָּבֵר כִּסְגִי. בְּיוֹם הַתִּפְּוּרִים,**
12 **מִשׁוּם חֻלְשָׁא דְכֶהֵן גְּדוֹל, מִחֻצוֹת. בְּרָגִלִים, דְּנִפְשֵׁי**
13 **קְרָבָנֹת דְּקָרְמֵי אֲתוּ יִשְׂרָאֵל, מֵאַשְׁמוֹרֶת הָרֵאשׁוֹנָה.**
14 **קְרָבָתֵי סִיפָא, לֹא הִוְהָה קָרִיית הַגָּבֵר מַעֲטָה**
15 **עַד שְׁהִיתָה עוֹרָה מִלְּאָה מִיִּשְׂרָאֵל. אִתְּמַר, פִּרְשׁוּ**
16 **קֹדֶם חֻצוֹת וְהַחֲיוּן אֶתְרֵי חֻצוֹת. רַבָּה אֶמֶר,**
17 **חֻצוֹת**

1 כשירי. קשין שנתקשו מחמת האש ששלטה בכלן וגשפרו אלא שלע נשאו פתח אלא
2 כעצים יבשים הם מתוכבב. מנהי מילי. דבתחת תליא מלהא: כתוב אחד אומר כל
3 הלילה והקטירו. על מקודה על המזבח כל הלילה עד הבקר דהיינו הקטרה: וכתוב אחד
4 אומר כל הלילה. ומכר ליה הוריא את הדשן וע"כ אבל הלילה קאי דאם לא כתב ולבש
5 הבקר כתב מזה רב אלא כל הלילה עד הבקר
6 ולבש הוריא כן ששעתי בסדר יומא: חציו
7 להקטרה: דלא הוי עיבול אי לא דשן ממש
8 הוא: וחציו להרמה. אפי קשין שבחן ראויין
9 להרמה וקרויין דשן ומיזו בשר ממש ליבא
10 למימר דמיקר דשן: מתיב רב כהנא. ארוב
11 דאמר חציו להרמה ומשמע שקודם חצות לאו
12 שעת הרמה היא אפילו כן הנעקש דשן: חיו
13 תורפיין. תרומת מלא מחתה ונתנה
14 במזרחו על כבש: וברגלים מאשמורת הראשונה
15 ומשום דנפשי קרבתה ונפש דשן וערך
16 להעלותו לתפוח כאשמורת המזבח ולסדר את
17 המערכה בלילה שיכולו לשחוט ולהעלות
18 ההמיני בעלות השחר: ה"ג ואי חצות ארורייתא
19 היכי מקרימין ל"ג וזכי מאחרינן: א"ר יוחנן
20 רגס. ולא נרסנין אלא: ממשמע שאמר בו.
21 כלומר קראי כדרב מיתרעי ולאשמוענין חצות
22 עשה עיבול בשירי וקודם חצות הן בכלל
23 הקטר ומחצות ואילך ראויין להרמה כדשן
24 מעליא דהרמה במשוכלין לגמרי קודם חצות
25 נפקא לן מהאי קרא: פמשמע שאמר כל הלילה
26 בו. אם ללמד בא במשעל כל המקרא שיא
27 כהנא אברים ומקטיין עד הבקר מבכל הלילה
28 נפקא: פת"ל עד בקר. לא נאמר אלא לענין הרמה לומר שחורמין כל הלילה הכי קאמר
29 עד הבקר הוריא לפני הבקר הוריא ולא נתן שיעור לדבר. כל בקר לבקרו של לילה. ובקור
30 של לילה עלת השחר בקר אחר הן לו הינו השבחה ובין זאת אמן קודם לרבא אלא של
31 השבחה אבל לפי שאין השעה יש בידך לעשות הלכך כל יומא קודם חצות לא סמוך
32 לו לפנו וא לאחרי טג כיום הנישוריים. שכל העבודה מוטלת על כהן גדול ואיבא
33 חולשא וערך להקדים יותר: וברגלים מאשמורת הראשונה. בדקתני סיפא דהוריא ולא
34 היתה קרות הגרב מנעת ברגלים עד שדחתה עורח מליא ישראל.

חצות

1 יאספם לתפוח אל לענין זה שיעשה מהם תרומה דהא דשן וכתוב היינו) דאמר רבנא הרים את הדשן מחצות כדי להתייר אפי' שירי ומחצות ואילך חשיבי עיבול להקטרה ואם ירצה
2 יאספם לתפוח כדי להעלותם מחצות שאין להם תרומה במקום המערכה כדי לירק מצותם שיהו הם ראויין עצמם לתרומת הדשן עיינן מצותם עליהם הלכך חציו דמסכת למימר
3 דעיינן חסר מהם מירוק מצוה בין שעיין ראויין לתרומת הדשן והשוא נזאא לישנא דחציו להרמה ונזאא נמי שבעשה שמאספין את הארץ לא הוי עירובין להודו הן הגזלים ואפי' היו
4 לחשות וקצת היה נראה כן במשכת תמיד ריק (חז) ורזון נטול את הגמישות ואת העצירות ועלו לראש המזבח האברים והפדרים שלא נתאכלו מעכב סולקין לצדדי המזבח
5 ובתי הכי קניני חלו מולק באפר על בני החפוח חוהי כפי' רשי' שלא הון ממלקין אותם שלא נתעבלו אבל גזלים עיבול חשיבי אפילו חיים כדפי' לעיל דאפילו קודם חצות חשיבי עיבול
6 אם כן לאו בכלל שלא נתעבלו ניהו הלכך בני פירוש הקונטרס עיקר: **אלא** אמר ר' יוחנן. בקונטרס מחא אלא בפרושים הראשונים דפי' רבי יוחנן מתרין קראי כרב חציו להקטרה חציו
7 דהרב לחמידי היותו תרומין כל מה שירצו לפני חציו לרוב עמיהו קשה לפירוש זה דקרא דעד בקר דכתיב בהקטרה והיכו ומקמינן ליה כדבריהם ועוד דאלא גרסין בכל הספרים ונראה כגון'
8 פירושם אחרונים נרשס אלא ופליגי רב יוחנן ארוב דאמר חציו להרמה דאפילו ברשן הנעובל יפה לו מקמינן קאמר רבי יוחנן דכל הלילה קאי אהקטרה וקאי אחרתה דכל הלילה כשר
9 להקטר כשאין מעובלין וכל הלילה כשר להרמה אם יש דשן מעובל וגבי הקטרה כתיב בקר מיותר ליתן בקר לבקרו של לילה היינו בשירי חצות עשה עיבול הכי מדרשי קרא הן
10 השבחה לבורק של לילה ובורק של לילה חוהי עמוד השחר ותן לו הבתוב בקר אחר לומר שאין צריך להקטין מן השחר ואילך וכוין שלא נתן אבות בקר על כהן חצות חצות
11 לילה משמעין דבשירי חלו בתוב וברשן מעובל בלית בה משאא כל הלילה הוריא אבל אתי ברוך משאא כל הלילה והקטיר ופי' כקטריס בפ"ק דיימא (דף כ) 'גניע מגזלה (דף כ)
12 דקאמר כל הלילה כשר להקטרה אמאי לא קאמר נמי להרמה: **משום** חולשא דכון גדול מחצות. כאן משמע שבעבודת לילה כרו תרומת הדשן וסידור המערכה היו משולטת עליו והשוא
13 אתי שפיר משום חולשא דכון גדול שכיב לנח אחר תרומת הדשן והלפסי כדי לעשות בנתח שישטה המיני ונעבדה היום אבל אי עבודת לילה כשאר כתיבנא מאי חולשא איבא ורבי'א
14 פירש בימא (דף כ) ולא גרס הכא בן גדול דתרומת הדשן לא היא בבחן גדול מלא חשיב טעילת תרומת הדשן כהיה ה' טעילות וי' קודשישן שיהיה עשה כיום הכפורים ועוד דמיס
15 דתרומת הדשן חשיב בסדר יום הכפורים ואילו היה בכון גדול נלמדי ליה לחכירי מדרא יום הכפורים וכן יסד הפייס והקומן מחצות אפרה לבערם פירש דשן נבערה ויחיו רבתי ויהי מנשר
16 דאין צריך למחוק הדי' משום חולשא דכון גדול מקדימין תרומת הדשן וסידור המערכה ושריפת אברים שלא נתעבלו מעכב כשאר כתיב כדי שעל ידי כן היא מוזהם כה"ג לחתול
17 מהבקר כשיעלה עמוד השחר עבודת היום קודם שהיא רעב חלש:

זבחים. פרק תשיעי – המזבח מקדש דף פז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
ר"ט
תוספות

הצות שני עופלתן, שרירי ודירוהו הצות שני של לילה המזרחת: שאינו עושה לינה. אלאוהו
שעל הארץ שרירי כל הלילה כשר להעלותו מן הארץ ולמזבח דכתיב לא ילין חלב חגי
עד בקר הא כל הלילה ילין: עושה עיבול. לשרירי דמזרחת: אין בזה עיבול לעולם. וכל
שפוקשין חזירי ומעלין בזה דף שיעשו דשן: כל דאמא ודמזבחא חלו בו. הלכך פירשו
קודם הצות בני דרין הן עיבול במוצאי אפולו

החזירין לאחר הצות: אין מעלין בזה ולא צריך
להחזירין רצוא מרדי מעילה בשרי' ולא נתיבן
מדרבנן: ואי' חייא בר אבא. נמי כרי יוסף וכן
גני בר קפאי. כרי יוסף רבה ורב חסדא במאי
פליגי. לומר דלא הוי עיבול בחצות: בשמינים
אפילו חוקש לא חייא עיבול דשומן מעבבן
מליעוש דשן: אילימא דלא ידעו. אהן שמנאן
בשרי דאמא המזבח שלא במזרחת אלא
דירידי. מן המזבח לאור עמוד השחר במעבבן
מן הוי כשאר לנים ונפסלים בעמוד השחר ותנן
בפסולין כר או ירדו לא יעלה. או דילמא אין
לינה מועלת. ולא נפסלו וחוורו יעלה. לשלחן
דמינין לה. למזבח תנן ליה חלום הנפסל עליו
אם לן בו לאחור. ומנא רבנן אפי' היה על השלחן
יש בו. ובבבוחו תנן ליה סדר את הולמא אין
הבויכין באחד בשבת והקטיר את הבויכין
ובשבת פסולה לפי שמזרחים בשבת את
שריבין לעמוד עליו בשבת נימא כינר יעשה
זה שסידרם באחד בשבת ויניחה לשבת הבאה
שאפי' היא כו' או דילמא ליקטע עוקה דמינין
לה. דהא רצפת ביה אין כמותה ולא כלי שרת
כשלתן: קפירי וזיקרין לעולם. דאפילו אמרינן
לינה מועלת בראש המזבח מסקנין להו
במזרחת שרירי ספקין שעלו לא ירדו: רבא אמר
לא יעלו. לדינה מועלת וזהו להו פסולין וכן
דירדו לא יעלה: את המזבח. ומשחת את המזבח
לדבות את הכבשי: חל' כלי שרת מניין כל הנוגע
בזה יקדש: מהו שקדשו פסולין. הוא סבור לענין
פירון קמביעאי ליה כגון מנחה טמאה שקדשה
בכלי שרת מי קדשה קדושת הגוף ולא נפקא
להו לחזילין קדושה כלי אנפי' שיהא טמאה או
כל קדשה ותנן המזבח ודבכסין שנוטמא יש
להם: פירין את המזבח בבלי טמאוא אין להם
פירין: אי'ל תניתיה דמקדשין ואין להם פירין:
אי'ל לבתחלה לקרב קמביעאי לי. ולא לענין
פירין: ושקבלו פסולין וזוקת את רמא אל עלה
הבשר את ירד. מאי לאו
שקבלו

אמר י בר מיט דרב חסדא. אפי' דאמר י בר יב הווא ורב חסדא תלמידו שמו א
הווא נמי אמרה ופי' טעמא ודחשי' קמביעאי בלשון רב מיט דרב חסדא אי נמי אמינן
שרב הווא רגיל לשבח דבריו כדאמר בגיטין (דף ה) חסדא שמך וחסדאין מליך ומבסנת שבת
(פב) מיט אל שבתת יבר רב חסדא ומדרחין שמעתייהו:

הצות שני עופלתן. רב חסדא אמר, עמוד השחר
עופלתן. אמר י בר יב, מאי מנמא דרב חסדא. ומה
הצות שאין עושה לינה, עושה עיבול. עמוד השחר
עושה לינה, אינו דין שעושה עיבול. פירשו קודם
הצות, והחזירין לאחר עמוד השחר. רבה אמר, הצות
שני עופלתן. רב חסדא אמר, אין בהן עיבול לעולם.
מתקורף לה רב יוסף, ומאן לימא לן דהצות בראש
המזבח משויא להו עיבול. דילמא כל היכא דמשפחה
לה, משויא להו עיבול. שלחו מהם, הלכתא פרב
יוסף. איתמר נמי, אמר רבי חייא בר אבא, פירשו
קודם הצות והחזירין אחר הצות, לא נתיבין ולא מועלין.
וכן נמא בר קפרא, פירשו קודם הצות והחזירין לאחר
הצות, ויצאין מדי מעילה. אמר ליה רב פפא לאביו,
וכי מאחר השלחו מהם, הלכתא פרב יוסף, ואמר
רבי חייא בר אבא, וכן תני בר קפרא, רבה ורב
חסדא במאי פליגי. אמר ליה, בשמינים. בעא מיניה
רבא מרבא, לינה מועלת בראשו של מזבח, או אינה
מועלת בראשו של מזבח. הכי דמי. אילימא, דלא
ירדו. השתא, לנו בענורה, אמרת דלא ירדו. בראשו
של מזבח, מביעאי. ואלא, וירדו השלחן דמימינן
לה. דתנן, אפילו הו על השלחן ימים רבים אין
בך פלוג. או דילמא, לקדש דמימינן אמר ליה,
אין לינה בראשו של מזבח. קובלה מיניה, או לא.
תא שמע, דאיתמר, איברים שלנו בענורה, מקמבר
והזקן כל הוליה. לנו בראשו של מזבח, מקמבר
והזקן לעולם. ורדו, רבה אמר יעלו. רבא אמר לא
יעלו. שמע מיניה, לא קובלה מיניה, שמע מיניה:
כשם שהמזבח מקדש כו': תנו רבנן, הנוגע במזבח,
אין לי אלא מזבח. פבש, מינו, תלמוד לומר את
המזבח, כלי שרת, מינו, תלמוד לומר כל הנוגע
בהם יקדש. פבש מיניה ריש לקיש מרבי יוחנן, כלי

הצות שני עופלתן, שרירי ודירוהו הצות שני של לילה המזרחת: שאינו עושה לינה. אלאוהו
שעל הארץ שרירי כל הלילה כשר להעלותו מן הארץ ולמזבח דכתיב לא ילין חלב חגי
עד בקר הא כל הלילה ילין: עושה עיבול. לשרירי דמזרחת: אין בזה עיבול לעולם. וכל
שפוקשין חזירי ומעלין בזה דף שיעשו דשן: כל דאמא ודמזבחא חלו בו. הלכך פירשו
קודם הצות בני דרין הן עיבול במוצאי אפולו
החזירין לאחר הצות: אין מעלין בזה ולא צריך
להחזירין רצוא מרדי מעילה בשרי' ולא נתיבן
מדרבנן: ואי' חייא בר אבא. נמי כרי יוסף וכן
גני בר קפאי. כרי יוסף רבה ורב חסדא במאי
פליגי. לומר דלא הוי עיבול בחצות: בשמינים
אפילו חוקש לא חייא עיבול דשומן מעבבן
מליעוש דשן: אילימא דלא ידעו. אהן שמנאן
בשרי דאמא המזבח שלא במזרחת אלא
דירידי. מן המזבח לאור עמוד השחר במעבבן
מן הוי כשאר לנים ונפסלים בעמוד השחר ותנן
בפסולין כר או ירדו לא יעלה. או דילמא אין
לינה מועלת. ולא נפסלו וחוורו יעלה. לשלחן
דמינין לה. למזבח תנן ליה חלום הנפסל עליו
אם לן בו לאחור. ומנא רבנן אפי' היה על השלחן
יש בו. ובבבוחו תנן ליה סדר את הולמא אין
הבויכין באחד בשבת והקטיר את הבויכין
ובשבת פסולה לפי שמזרחים בשבת את
שריבין לעמוד עליו בשבת נימא כינר יעשה
זה שסידרם באחד בשבת ויניחה לשבת הבאה
שאפי' היא כו' או דילמא ליקטע עוקה דמינין
לה. דהא רצפת ביה אין כמותה ולא כלי שרת
כשלתן: קפירי וזיקרין לעולם. דאפילו אמרינן
לינה מועלת בראש המזבח מסקנין להו
במזרחת שרירי ספקין שעלו לא ירדו: רבא אמר
לא יעלו. לדינה מועלת וזהו להו פסולין וכן
דירדו לא יעלה: את המזבח. ומשחת את המזבח
לדבות את הכבשי: חל' כלי שרת מניין כל הנוגע
בזה יקדש: מהו שקדשו פסולין. הוא סבור לענין
פירון קמביעאי ליה כגון מנחה טמאה שקדשה
בכלי שרת מי קדשה קדושת הגוף ולא נפקא
להו לחזילין קדושה כלי אנפי' שיהא טמאה או
כל קדשה ותנן המזבח ודבכסין שנוטמא יש
להם: פירין את המזבח בבלי טמאוא אין להם
פירין: אי'ל תניתיה דמקדשין ואין להם פירין:
אי'ל לבתחלה לקרב קמביעאי לי. ולא לענין
פירין: ושקבלו פסולין וזוקת את רמא אל עלה
הבשר את ירד. מאי לאו
שקבלו

שבת, מהו שקדשו את הפסולין. אמר רבה, כשם שהמזבח והקרבן מקדשין את
הקראי לקון, כך פלוג מקדשין. אמר ליה, לבתחלה לקרב, קמביעאי לי. הא נמי תנינא,
שקבלו

מזבח אמאי איצטרך את כיון דירד ער רצפה יעלה כיש בבש וירל רשואה הא רעודה מקדשת במזבח היינו כשרין לחקירי עליה אבל פסולין לא להכי איצטרך קרא:
בלי שרת מהו שקדשו את הפסולין. פי' כגונטרס דלענין פירין בעי אל תניתיה כו' אי'ל לבתחלה לקרב קמביעאי לי ופשיט דמקדש מקבלו פסולין וזוקת את רמא נמי לאו שקבלו פסולין
וזוקת פסולין דמשום זוקת פסולין אם עלו לא ירדו הא אם זוקרוהו כשרים לבתחלה יעלו איברים חרוקה מעלייתא. היא אף על גב דקבלוהו פסולין דכלי שרת שקבלו בו הוה מקדשת
פסולין לבתחלה לקרב ולקרב כך פירש בגונטרס ותימה לפי דא'כ חוקשי ליה מנתי' הלן הורצא והטנא ששטח חוץ למנוח וחוץ למקומו בו. אם עלו לא ירדו משום תא שבתה תא לבתחלה לא יעלו
ואינו דנתקבל הוה בכשרות בכלי שרת דהא לא איירי מידי בנתקבל בפסול ונורק בפסול ועד לן דמה ורצא דמה וטנא דמה אמאי לא יעלו לרשי כיון דכלי שרת מקדשין את הפסולין
לבתחלה לקרב וצריך לדחות כל הני כגון שעתה עתה בכלי חול דהא חול כירדו וכן נתיבירם ברום הפסולין דאמר ישפך לאמא ולא אמרינן דיקרב מיירי בכרי וכן אהו דתנן (מנחות דף ק) דמנחות
והנכסות

זבחים. פרק תשיעי - המזבח מקדש דף פז עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" תוספות

הנסכים שנמסרו משקדש בבלי אין להם פרוין דרמנע מקרב לא קרבו בערובו לכלי חול
 איירי וכן היה מקרב מנחת העומר ונמנתו בירו אמרו לו האב אדרת תחתיה בחבי מוקמינן
 לה מידו אבתי קשה לפי דאי מעיקא סיד דלענין פרוין קבעי אם כן לא היה לה למימר
 לבתחלה ליקרב מיבעיא לי אלא ליקרב מיבעיא לי ומקאמר לבתחלה ליקרב מיבעיא לי
 משמע דמעיקרא נמי היה ידע דליקרב קביעא
 היה וכן היה דמיבעיא ליה בריעבד ועוד הקשה דהו
 פטר לפרשיי שחישיבי וירי דרוקא משה דהקדוש
 פסולין אחרי שקבלו פסולין אבל קבלו פסולין
 והקדוה כשרים יעלו תחילה ליקרב איברים אבל
 שרת מקדשין לבתחלה ליקרב בדריחא אמרינן
 בפ"ק דמנחות (דף טז) והא בעי מיניה ריש לקיש
 מרבי יוחנן כלי שרת מהו שקדשו פסולין
 לבתחלה ליקרב ואילו אין מקדשין ומשני אין
 מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל שימי דאין
 מקדשין ליקרב משקטייה היל היכלי בריחא פירת
 משקטייה מעיקרא סיד דיר יוחנן דקבעי מקדשין
 העלה פסולין לבני מזבח בבלי שרת ומפסיק הבבלי
 שרת ומקביעי ליה נתי דאין לומר דלא ירדו
 מטעם דאירי מזבח במזבח דמי שדתי תחתיה
 הבבלי מפסיק מהו כלי שרת שנא מתוך חרשותי
 לא הוי חציצה דהוי כאלו הפסולים ע"ג המזבח
 ממש ולא ירדו או הויא חציצה וירדו אמר ליה
 הניתוח כשם שהמזבח בר לענין דאם עלו לא
 ירדו כן הכלים משקטייה לענין זה (מכאן ואילך
 לשון ר"ח) א"ל לבתחלה ליקרב קמנטיא לי דסבר
 ריש לקיש דאיכא לאוקומה מנתי דקתני דף
 כ"ט מקדשים שאם עלו בבבלי ע"ג המזבח א"ל ויר
 דאין כאן אל קדושת המזבח ולא קדושת ארץ
 הואיל והם בבבלי וקבעי שאם לא העלה הקמנצין
 הפסולין בבבלי אלא קדשו בבבלי מהו שיעלו
 לבתחלה דבי היכי דרמזב מקדש מה שנגע בו ולא
 ירדו כן כלי מקדש מה שנגע בו ולא ירדו או לא
 אי"כ והעלה אמר ליה הניתוח שקבלו פסולין
 חוקה את דמו נאמי אלו שקבלו פסולין חוקי

פסולין כלומר שקבלו פסולין חוקי בריעבד הא לא אמר וקדוה לבתחלה לא יחוק דחבי
 מייפרשא מנתי והן היצרא בני שרוקא את דהם בריעבד לא ירד האם לא וקדוה לא יעלה
 הוא דקאמר חוקי פסולין פי דמנתי וכן דאן ואינו אלא מסיים לשון המשנה ולא מפסיא
 קדיק תרע שעלא היה לו לומר ק"ל אלא שקבלו אי נמי חוקי אלמא דריש לקיש דרדה ליה
 בפסולין מוקי לה היינו דאמר בפ"ק דמנחות (ג' ע"ג) הא בעי מיניה ריש לקיש (כו) מר
 יוחנן של שרת מהו שקדשו פסולין (כו) אמר ליה אין מקדשין עד לא קבלו פסולין ואי נמי
 חוקי פסולין כלומר שקבלו פסולין אם עלה הבשר לא ירד והים יעלה חוקי רבלי שרת
 מקדשין לבתחלה ליקרב אי נמי אם זרקו פסולין הבשר אם עלה לא ירד היה לא יתקנה
 דהא המשנה בכל עניינים אם עלה לא ירד קתני בין חומרא בין קולא בדמזבח לשון ר"ת וכל
 מה שפירשיהו לפירוש הקונטרס שהעמדתו בעורן בבלי חול צריך לפרש גם לפי ר"ת למאי דבעי למימר ר"ל ומקדשין לבתחלה מהו שפי' הים לא יתקנה אין שייך להחזיק כאן דלא היינו
 אם עלו לא ירד דאפילו נאמן דאית ליה גבי דם עלו וירד מודה ביה דהוקר דקלטו מזבח דאי לא הוי אלא ר"ג דוקא אי"כ בסמור דפרך תמאת התוף דפסולה היכי מהו מומיה פירוש
 ל"ג דאמר אם עלה לא ירד כיון דאירי מזבח לאו במזבח דמי לעולם חיי ירד ומאי קושיא אמא הא דקמינא אם עלה לא ירד היינו אם זרקו לא יקטנו אבל אם עלה בבבלי ירד אלא ודאי לא
 יקטנו חיי לבבלי ועלמא את עלה לא ירד דקאמר היינו אם עלה בבבלי לא ירד אלא יוקטנו בעל כרחו ובודאי דמנחות (ג' ע"ג) דקור רבינא חיימ דקאמר התם אין מקדשין ליקרב אבל מקדשין
 ליפסל וכו' הא היה יודע דמקדשין ליפסל את מנתי היא פי' הקונטרס פי' ר"ת דתנן כן הכלים מקדשין: **אורי** יש בין כבש למזבח. אבל אי אירי מזבח במזבח דמו לא קשיא ליה
 מנזי מטי כנגד אירי (לא) ודחך ליה ירד ונגזר אותו אירי יש אמא סוכב וסוכב חשיב מומח דאפילו לחקטי: עליו איכא מאן דאמר פרק קדשי תפשי' (לעיל דף סב) דמקטירין מידה אין בריאה
 לרבינא חיימ שדתי יש אירי מנסיק וחר מנביי אמה סוכב כרי שיהא אירי קרקע מנפסיקו כדאמרין לעיל מה דם אירי קרקע מנפסיקו אף בשר אירי קרקע מנפסיקו וא"כ אבתי מנזי מטי כנגד
 אירי קרקע ה"ל ירד:

שקבלו פסולין וזרקו פסולין ולמה לי זרקו מקבלה ולמה לי זרקו לא לאו אמתעינן
 טעמא דזרקו פסולין הוא דהווי איברים זבוחים אם עלו לא ירדו ולבתחלה לא יעלו
 והפסל בשר בוריקת פסולין הוא זרקו כשרין לבתחלה נמי יעלו האיברים חוריקה מעליא
 הוא ואע"ג דקבילו פסולין משום דקדשייהו כלי שרת לירוק לבתחלה: אי נמי שרוקי
 פסולין. ומשום היא נופא אינטרין לא שמועתינן
 אם עלו איברים לא ירד והא על פי שנפסלו
 בוריקה אירי המזבח. אם תלה איברים פסולים
 באירי ראש המזבח מנזבח דמי ולא ירד: אי
 לא. ממזבח דמי וירדה: חזכי מסיק לה כבש
 למזבח. האי כי מגבה ליה באירי הבשש היה ליה
 ירד והנן כן אך ירדו לא יעלה: ומשני דנגד ליה.
 עורן דעל המזבח ואינו מנגדק: ופרכין אירי יש
 בין כבש למזבח. כדאמרן בפרק קדשי תפשי' (לעיל דף סב) וכי מנזי כנגד אותו אירי היה ליה
 ירד: ומשני רובו לכבש כבשש בו' מה שנגד
 אירי שדינן ליה בתר רובא אם רוב האבר כבשש
 שדינן ליה בתר כבש או רובו במזבח שדינן ליה
 בתר מזבח: יש חזקי בעולין, דלא חשבינן לה
 כמאן דמפירת ואולנין בהו בתר רובא או אין
 דחבורה תפשוטן יש חיבור. דאי אן חיבור קמא
 קמא דמטא כנגד אירי אפסיל ליה ובכריתות
 (דף י"ג) רסנין ליה בלישא אורינא. תפשוט
 דבעי בתר רובא הלבו באיברים אחר הרוב או
 דלא הלבו: עולת התוף. שמוליקהו בראש המזבח
 היכי שפחתה. לה. הפסל בה מחשבה חזקי לומנז
 אן קלטיה אירי המזבח דאי נמי אמרינן יעלה
 מנזלת בראש המזבח וקיים' זה את מנשבתו
 ושהה עד למחר והקטירה בה הקטרה היא דרא
 פסולין שעלו לא ירד ובין דבת הקטרה מחר
 לבתחלה היא אמאי פסלה בה מחשבת הקטרת
 מחר: אימיה לא. בחמייה ולא משכבת בה פסול
 מחשבה ודא משכבת כגון שחישיב עליה
 לחריד למחר לאחור שנפסל ולהעלותה
 ולהקטירה דכיון דאיכאיה ליה מחשבתו תו לא
 סלקא דהא אפסיל ליה בלינה השתא נמי אחיני בה מחשבתו ופרכינן אנתקפתא רב
 שימי: הניחא לרבא דאמר ליה' מועילת. איכא לאשכחא בבבלי: אלא לריבה. אפי' קמינא
 למחשבתו לא מיפסל וכל שכן דמחשבתה לא היא: ומפרידן לריבה נמי כן הליכא קודם
 עמוד השחר ובין דעמוד השחר משכבת לה ארצתה פסולת לה בלינה היכלי כמזבא ליה
 נמי מחשבתה לחך ניפא מיהא תפשוט בו'. בר שימי מסיים ביה באנתקפתה חבי את בעי
 דלמילך מיניה אירי מזבח לאו במזבח דמי לאידך וסיא מצית למיפשט מינה ולמימר
 דמזבח דמי דאי לאו במזבח דמי:

המאת

עולת
 הקונטרס שפירש למעלה שהיה שם בליטה ניהא אי נמי פריך לרבי נחמיה דאמר (לעיל דף סד). היא עצמה אינה נעשית אלא בטופ של קרן
 חטאת

זבחוס פרק תשיעי - המזבח מקדש דף פח עמוד ב - מותר מהדרות "אבן ישראל" - (שטינזליץ)

תוספות

במחלוקת כאן כך מחלוקת במראות נגעים. פר"ח דלוי האי בהאי בדמוש דמעיל בא
לכפר על לשון הרע וכן נגעים באין על לשון הרע כדאמרין פרק ש בערכין
(ערבין דף טז.)

שבעים ושיים. ולא פליג התנא אמתניתין שפירות (דב. דהנן שנים שהן ארבע דהתם
מירי בנגעים ולכנס ההב מירי בכל

מני נגעים ידירק וארומים ופתוכים ויש לחוסף
עד נגיע בתים ונגעי בדרים **מכפרים** 2
שפכות דמים. מה שמפרשים אהא מיום שחרב
9 בית המקדש אף על פי שבטלו ד מיתות דין
10 (וארבע) מיתות לא בטלו ולהכי לא נקט מן שנה
11 חקם שחרב בית המקדש שגלחה סנהדרין
12 דבדוהאי שבתא אפי' דין ארבע מיתות לא הוה
13 דרביי כהונה מכפרין ולא נהירא דרבי שמעון בן
14 שטח פרץ ליה באחד דיני ממונות (סנהדרין דף
15 לה) אף על גב דהוה בריי כהונה ומיהו הייתי יכול
16 קיים פירוש הו' ולמה ולהכי לא נקט מן שנה
17 משום דאיכא דין מיתות דבטלו כגון עריות
18 ועבדה וזה שמכפרין עליהם מכנסים ואפוי אבל
19 דין שפכות דמים אל כול דבתות שמכותרין
20 שפכות דמים אין מכפרת על החורג אלא על
21 ישראל שערבין זה בזה וזמאי דעגלה ערופא
22 דכתיב (ורבים בא) כפר לעשן ישראל ואצטור
23 מכפרת פרץ על החורג וכן משמע הבא דכתיב
24 לא מכפרת אחרוך דאי מכפרת מאי פריך הכא
25 מעגלה ערופא הוא עגלה ערופא אישׂראל
26 מכפרת וכן משמע פ' ש' בערכין (ערבין דף טז.)
27 דקאמר על ד' ודרים נגעים באים וקחשיב שפכות
28 דמים ולשון הרע ופריך הוהם ממעיל שמכפר על
29 לשון הרע ומתנתן שמכפר על שפכות דמים לא
30 פריך מדיי משום ולא מכפר אחרוך אלא
31 אישׂראל כדפרשיה אבל מלשון הרע דלא מעיז
32 לשוניי הכי דהסמכתא אין ציבור נענשין על לשון
33 הרע על זה כיון דשמא לא יבא ליהי תלקה וכן
34 פריש בקבני' שהם ועוד יש שפרשים בהדיא
35 דערבין (גוש) ולהכי לא פריך מכתנת דהדי
36 דמגלת מעונש מיהא נגעים ויסורין לא מגלת
37 ואם תאמר הבא משמע דכתנת מכפרת על ידידיע
38 מאן קטליה ובשבותו (דף ת) ומצריך קרא למימר
39 שאין עעיר המשתלח מכפר על ידידיע מאן
40 קטליה ואמאי צריך קרא פשיטא דהא כתנת
41 מכפרת ומיהו יש לפרש ויש חילוק בין ציבור לכל
42 ישראל דכתנת מכפרת אצטור ושעיר הגשתלח
43 על כל ישראל:

הונעו לשים. כלומר אם היה יגיעלך מועט ולא חקוקו אלא לכיבוש מים מבכסים אתון
אף בנחר ואהל: הונעו לנחר ואהל. שתגלעלו יגיעל רב שהגיעו ליוקק לכיבוש נחר ואהל
ור לא מתקן להו כולל. אפי' כפי. לאו לרבותא הוא אלא למימרא דנחר ואהל דנקט לאו
לענין כיבוש נקט והדיבא דאסור לרבותא אסור להדיבא שריר דרבי למימרא אלא לענין יגיעל

לנקט ליה דהיק נתגלעו אין מבכסין אתון בכל
אם חוקקו לנחר ואהל: נראה בעיני דהי'ג שוליו
כימד היה מביא בו דברימינום באמור שלשה
צבעים: שלא נפתחו פיהם. דרך רימונים
כששודחן באילן אורג אורג בישולין ומפתחין
מאליהן כדרך ששעשין קליפי אגודים היצוטות
וכפין קומות. בבוטוש שיעוין כמין חיק של
נחתש שפעשין וכווןן בית די' הרומום שקורין
ארשטייל לשון (שמואל ב' כא) ומשקל קטו
דשיבי בנב התינוקת תולין אתוה בראשי כובעי
נצרים שועשין אתוה למלחמתן שקורים
הילמיש: קנסות שבאשי תינוקות. לשון וקלסא
דנחשא על רישה: וין. אינצלטיש: עינבליב.
מה שחלוי בתוכן לקשקש ותולה בו אלעל הרעון
(והוא) פעמון כרבתכי (שמות ט) פעמון ורעון
ובתוך הרמונים דקרא לאו בתוך החלל קאמר
אלא בנידם דפעמון אחד בין שני רמונים: מעד
הו. מלפניו ומלאריו: מראות נגעים. לטמא
איהו ומזמון ולבנים של נתק
הראש חקן ושל נגעי בתים (והבדים): לפה
בספכת. מצו את אהרן ואת תורת העולה זאת
תורת החטאת והאשם וזבח השלמים הדרך קח
את אורן ואת הנבירה: ויבטלו את הבתנ. רמז
הוא לעידוד שיכפר שפכות דמים בכתנת מנילה
היינו כפרה: לבסות את כשר עיזה. לחפזת על
גילוי כריות: אחיבא אדיתא. מהו חוננין כנגד
אצילי ידידן דהיינו כנגד הלב כדילפינן בפרק
שני (לעיל דף ט). מולא וינדרו כיוע: אין אפיה.
נלה עלה ען תרפים הוא יש אפר אין תרפים כך
שמעתי במסכת ערכין (דף טז.) דבר שבקול.
פעמונים שבו (מכפרה): (ויכפר) על הקם.
במחלוקת קרד שדוא לשון הרע (שאמר) אתם
דמיהם וגי: שבחשאי. איהו לכוד שם כדדקן
פורשיין בין האולם ולמזבח בשעת הקטרה וכל
שכן מן ההיכל שאמר וכל אדם לא יהיה וגי
כומר ידמר (דף מד.) ידיע מאן קטליה. כתנת
מכפרת על הציבור שלא יעושו: בר קטלא הוא.
וכל כמה דלא קטליה מיעשה דכתיב (ולארוך)
לא יכפר וגי (מבדור חלה) ומשני במידי ולא
ארוי בית. דלאו בר נגיעה באים עליו כדאמר
מכפרין בכתנת הודא נגעים באים עליו כדאמר
בערכין: צעניעה. דהיה דבר שבחשאי קטרת
מכפרת שדוא מעשה חשאי: כפרהיאי. שדוא
דבר שבקול קול פעמונים מכפר עליו:

הדרון עלך המזבח מקדש
מאן קטליה, בר קטלא הוא. כמזור, ולא אתרוי ביה. ולשון הרע אלשון הרע, נמי לא קטלא: הא, כפרהיאי:

הדרון עלך המזבח מקדש

הונעו לשים. כלומר אם היה יגיעלך מועט ולא חקוקו אלא לכיבוש מים מבכסים אתון
אף בנחר ואהל: הונעו לנחר ואהל. שתגלעלו יגיעל רב שהגיעו ליוקק לכיבוש נחר ואהל
ור לא מתקן להו כולל. אפי' כפי. לאו לרבותא הוא אלא למימרא דנחר ואהל דנקט לאו
לענין כיבוש נקט והדיבא דאסור לרבותא אסור להדיבא שריר דרבי למימרא אלא לענין יגיעל

הדרון עלך המזבח מקדש

ערופה. ולשון הרע, מקותר. דתני רב חנניה, מוצן לקטרת שמכפרת, שנאמר (וימן את הקטרת
ויכפר על העם/ וימי דבי רבי אשמעאל, על מה קטורת מכפרת, על לשון הרע. יבא דבר
שבחשאי, ויכפר על מעשה חשאי. קטלא, לשון הרע אלשון הרע. קטלא, שפכות דמים
אשפכות דמים. לא קטלא. הא, ידידיע מאן קטליה. הא, דלא ידיע מאן קטליה. אי ידידיע
מאן קטליה, בר קטלא הוא. כמזור, ולא אתרוי ביה. ולשון הרע אלשון הרע, נמי לא קטלא:

זבוחם. פרק עשירי – כל התדיר דף פט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 רש"י תוספות

כל התדיר. שבת תדיר מרוח וכן כולו: מלבד עולת הבקר. העשירה כבר משמע
 אלא ממין קודמין למוספין: **בג** ששם תדירי. דתמיד בכל יום הולבך חשיב
 תדירות דידיה: כאלה תעשו וכו'. בחר הוא קרא המלבר עולת הבקר תעשו את
 אלה כתיב כאלה תעשו משמע סביר שאמרו: לך כאלה של מעלה כשם שהתדיר
 קודם כך קרא המוספין ואם שיש ב' מוספין
 כגון בשבת שבתך הרגל היא התדיר קודם:
 לעשות. להטעין מוסף לו הימים דמקרא קמא
 יום ראשון הוא דנפק לך אי כתב אלה בו'.
 לשון קודם הוא: אלה לשבעת הימים. אנתן
 שבעה כבשים האמורין בענין יתחלקו לשבעת
 הימים: אלה ליום. ליום ראשון הדר כתיב ו'
 ימים אשה רוח נדחה לו אל ידענו כמה להכי
 איצטריך כאלה דעל ברוך משהוא אנתן
 תעשו ליום אשאר וזמ: מנפיה דקרא. ומלבר
 עולת הבקר שמעי דמוספין תדירין יקדמו: אשר
 לעולת התמיד ליל. פשיטא דעולת הבקר עולת
 התמיד היא אלא תלה לך טעם הקדמתה
 בהיותה כדי שתלמוד לשאר תדירין שקדימו
 דמשום היא גופא לך לפורשי טעמא: **מתני**
 כל המקריב חשיבו. שיש בו עד רביע קדמתה
 ממנה דם השאת קודם לדם העולה. אם שניה
 שחטין ועומדן לזרוק: שהוא מרצה. מכפר על
 דחיבי בריחת העזרין ריעו גדול: איבוי עולת
 קודמין. בהקטרות לאמורי חטאת אם נורק
 דמי שניה: מפני שהוא בולה בליל. וצר רביע
 קדשה הוא זה למזבח: על ד' קרנות. ואשם
 ב' מתנת שחן ד' ולא על הקרנות: ועל אשם
 שפיכת שירים ובאשם לא מעזנו שאמר: פתן
 איבעי. ב' מתנת שחן ד' ובובר איל אלא
 מתנה אחת אשם שחן סמיכה כדאמרינן
 במנחות ב' שתי מרות (דף צ"ג) על הקרבת
 כו': מפני שהוא מין זבה. וזכות כסין ועף
 במליקה וזכוס חשיבו מפני שמתנות מרובה
 שכל הקרבתה אשם מוקד: ויש בו קדשי קדשים.
 לחלק גובה ב' דברים דמו (ואיבוי) ואמורין
 מה שאין כן בחטאת העוף שאין למזבח אלא
 דמה וכן קדמה הקדמת העוף כל שכן
 לעולת התמיד היא חטאת העוף קודמת לעולת
 העוף בקדתי ואיזיל: שחן מין דמים. כפרות
 מרובה: שהוא בא על חמא. היינו קדשתו
 דמכפרת: השאת קודמת לעולת העוף.
 מקריא נפקא לך בגמרא: וכן בהקדשה. כשהוא
 מפרש את קינו קודם שם לחטאת תחילה
 נג'

משנה כל התדיר מקבירו, קודם את הבירו.
 התמידין, קודמין למוספין. מוספי שבת,
 קודמין למוספי ראש חודש. מוספי ראש חודש,
 קודמין למוספי ראש השנה, שצאמר 'מלבר עולת
 הבקר אשר לעולת התמיד תעשו את אלה': **גמרא**
מנא לן, פדקאמר טעמא 'מלבר עולת
 הבקר'. דילמא, תמידין הן דקדמו למוספין, משום
 דתדירי. מוספין למוספין, מנא לן. אמר רבי, איצטרא,
 דאמר קרא 'אלה תעשו ליום שבעת ימים', אלה
 קאנלא. ותאי, מיבעי ליה לגופיה. אם כן, ניכתוב
 'אלה תעשו ליום'. אי פתב 'אלה תעשו ליום שבעת
 הימים', הוה אמינא, אלה לשבעת הימים (אין), מיד'
 אהיינא לא). 'ליום' פתיב. ואפתי אמינא, 'אלה' ליום.
 אבל שאר יומי, לא ידענא פניה. אמר קרא 'תעשו/
 שיהו כל העשיות שוות. איבוי אמר, מנפיה דקרא.
 אם כן, לימא קרא 'מלבר עולת הבקר', ותישתוק.
 אשר לעולת התמיד', לפה לך. למימר, דהך דתדירא
 תיקדום: **משנה** כל המקריב מקבירו, קודם את
 הבירו. דם העולה קודם לדם העולה, מפני שהוא
 מרצה. איבוי עולת קודמין לאימורי השאת, מפני
 שהוא פלול לאישים. השאת קודמת לאשם, מפני
 שקדמה יתן לאיבעי קרנות על תיסוד. אישם קודם
 לתודה ואיל נזיר, מפני שהוא קדשי קדשים. תודה
 ואיל נזיר קודמים לשלמים, מפני שהן נאכלין ליום
 אחד ומעוניין להם. השלמים קודמין לבכור, מפני
 שהן מעוניין ממן ארבע, וזכמים, ותנופת
 הוה ושוק. הבכור קודם למעשר, מפני שקדושתו
 מרובה, ונאכל לבהנים. המעשר קודם לעופות, מפני
 שהוא יבתי, ויש בו קדשי קדשים, דמו ואימוריו.
 העופות קודמין למנחות, מפני שהן מיני דמים. מנחת
 חומא קודם למנחת נזבה, מפני שהוא אל בל חמא.
 השאת העוף קודמת לעולת העוף, וכן בהקדושה:
 נגמרא

כל התדיר. שנאמר מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד. תימה דבפרק תמיד נשחו
 (פסחים דף נח) אמרין מנין שלא יזא דבר קודם לתמיד שנאמר העולה ראשונה ל'
 תפוק לך מלכא וכי תימנא דההוא לנדרים תנבוחו האי למוספין דמוספין קבוע להם זמן
 ונדרים ונבוחו אפטר בכל יום ותדיר האי פברק הבחתי (מנחות דף מט) יתיירי בחודאי קרא
 והתעלה האמורין דהתמידין דאן שמכבין את
 המוספין דקאמר הדי אי דאית ליה וולקדסו
 והנימא מנין שלא יזא דבר כי ועוד קשה טפי
 בסוף הגול קמא (ביק דף קיא). דריש הכתיב
 מלבד איל הכפורים מכלל דכסף ברישא ומדך
 אלא מנחה מלבד עולת הבקר מכלל דמוספין
 ברישא והנימא נפק אלא יזא דבר כי הוה ליה
 לנפיק ממתני דהבא דאורייה דריש דכרובים
 מלבד עולת הבקר מכלל דתמידין קודמין וליכא
 לעומדי נמי איצטריך קרא דהבא לעיבור שאך
 להם תמידים ומוספין אלא כדי אורי מזה דמתני'
 לא בני יזא' גונמא איירי דומיא דסדפי דקמני דם
 חטאת קודם לדם עולה וליכא למימר דהוה למנחה
 דהוה לעבב ועיכובא ליכא בדאמר בפ' התבלת
 (מנחות דף מט). ויזיל ההעלה עולת ראשונה
 להקדמת הקשה דבמקרא איירי קרא דהבא
 להקדמת שוחטה והתעשו את אלה בשבת דדם
 ואיירי והשאת נזח ומייתי דרבא בעיקר התבלת
 (שם) לעומדי דאפי' בבימיהו ל'א חן נמיזל של
 שחר קודם אי' משום דלשון שלא יזא דבר קודם
 משמע טפי עיכובא תימא טפי מן ששנה השתא
 נזחא ולא מייתי בהגול קמא (ביק דף קיא).
 ממתני' לאוכוחי על מלבד איל הכפורים ולא הוי
 כפי' ברישא דלעולם כסף ברישא כיון דכתיב כסף
 קודם ואחר כך איל אבל אבא איירי בעשרת דדם
 דהיך קרא מלבד עולת הבקר ששעיתם כבר
 עבודת דדם תעשו את אלה אבל הקשה דכתיב
 מקמי קרא ומלבד עולת הבקר תזיה קודם
 התמיד וכו'ולו קראי אשמה בהקשרה משתעי
 דהא כתיב בזה אשר רוח לחיבי איצטריך לאחוי
 מהעלה דאע"י דהקשרת דמוספין כתיבי מקמי
 עולת הבקר הקשרת תמיד קודמת לז' ד'נ אבא
 אע"י דכסף כתיב מקמי מלבד עולת הבקר וכו'
 לחיות דהוה קודם קשה דקראי דקמי מלבד
 עולת הבקר עבודתו דם (נמי) איירי בכרביב
 לעיל מניה ושעיר חטאתי אחד לכפר עליכם
 וכפרה בדם היא ועוד אמאי לא נמרתי הקשה
 דדם מהדיר ומפרש הוה חים דקרא והעולה
 איצטריך לחיבתין ומלבד התדיר לא תזי רבכל
 יום איתנהו כתיבין וכן מוכח בימנא פברק אמר
 להם דמנחה (דף לו). דקאמר איבירם קודמין
 למנחה דהנימא מנין שלא יזא דבר כי ואמר
 כי ר' במנחת חתיים אבא ד' במנחת נסכים
 תפוק לי מרתיב עולה מנחה וקרא דהבא איצטריך ללמד על כל התימון שקודמין מידו אין מרוח בלה בזה יותר משאם נאמר דאיצטריך לעולה תדירא ונבוחו את אלה נסכים
 נפקא לך תמידים קודמין למוספין מרתיב תמיד בבקר ויוקדם דבר שנאמר בו בבוקר למוספ שכתב בו ביום דמשמע בעיצומו של יום כדרשין (והתם) (פ"ג) ביום לאחר ואמרין נמי
 (פסחים דף נח). מוספין בשש ואז אינו בך היינו יבולין לחזוק ולומר דאי לאו קרא והעולה היינו מאחרין הקשרת תמיד עד אחר הקשרת המוספין כדמשמע בתוספתא קבא (ב"ק ד' קיא). כרתיב
 מלבד ותעשה בבוקר הוה מוקדמא לעבודת דדם אבל עדין קשה הוה דכתיב העולה לאפוקי מהדיא סביר ל' קרא ומלבר לאשמעי' דתמידין קודמין למוספין לעבודת דדם תפוק לך
 מרתיב תמיד בבוקר ומוספין ביום: **משנה** כל המקריב מקבירו, קודם את הבירו. דם העולה קודם לדם העולה, מפני שהוא קדשי קדשים. תודה ואיל נזיר, מפני שהוא קדשי קדשים.
 תודה ואיל נזיר קודמים לשלמים, מפני שהן נאכלין ליום אחד ומעוניין להם. השלמים קודמין לבכור, מפני שהן מעוניין ממן ארבע, וזכמים, ותנופת הוה ושוק. הבכור קודם למעשר, מפני שקדושתו מרובה, ונאכל לבהנים. המעשר קודם לעופות, מפני שהוא יבתי, ויש בו קדשי קדשים. דמו ואימוריו. העופות קודמין למנחות, מפני שהן מיני דמים. מנחת חומא קודם למנחת נזבה, מפני שהוא אל בל חמא. השאת העוף קודמת לעולת העוף, וכן בהקדושה:
 נגמרא

תפוק לי מרתיב עולה מנחה וקרא דהבא איצטריך ללמד על כל התימון שקודמין מידו אין מרוח בלה בזה יותר משאם נאמר דאיצטריך לעולה תדירא ונבוחו את אלה נסכים
 נפקא לך תמידים קודמין למוספין מרתיב תמיד בבקר ויוקדם דבר שנאמר בו בבוקר למוספ שכתב בו ביום דמשמע בעיצומו של יום כדרשין (והתם) (פ"ג) ביום לאחר ואמרין נמי
 (פסחים דף נח). מוספין בשש ואז אינו בך היינו יבולין לחזוק ולומר דאי לאו קרא והעולה היינו מאחרין הקשרת תמיד עד אחר הקשרת המוספין כדמשמע בתוספתא קבא (ב"ק ד' קיא). כרתיב
 מלבד ותעשה בבוקר הוה מוקדמא לעבודת דדם אבל עדין קשה הוה דכתיב העולה לאפוקי מהדיא סביר ל' קרא ומלבר לאשמעי' דתמידין קודמין למוספין לעבודת דדם תפוק לך
 מרתיב תמיד בבוקר ומוספין ביום: **משנה** כל המקריב מקבירו, קודם את הבירו. דם העולה קודם לדם העולה, מפני שהוא קדשי קדשים. תודה ואיל נזיר, מפני שהוא קדשי קדשים.
 תודה ואיל נזיר קודמים לשלמים, מפני שהן נאכלין ליום אחד ומעוניין להם. השלמים קודמין לבכור, מפני שהן מעוניין ממן ארבע, וזכמים, ותנופת הוה ושוק. הבכור קודם למעשר, מפני שקדושתו מרובה, ונאכל לבהנים. המעשר קודם לעופות, מפני שהוא יבתי, ויש בו קדשי קדשים. דמו ואימוריו. העופות קודמין למנחות, מפני שהן מיני דמים. מנחת חומא קודם למנחת נזבה, מפני שהוא אל בל חמא. השאת העוף קודמת לעולת העוף, וכן בהקדושה:
 נגמרא

1 דם חטאת קודם לדם עולה מפני שהוא מרצה. הא דלא קאמר טעמא משום שדמה ניתן
2 על ד קרנות כדקראמו בני אשם משום דבין דם עולה אתי מבח כליל כדאמר בגמרא
3 לא סגי בטעמא דארבע קרנות: **הבא** בחטאת הלוים עסקין. והא דקאמר מפני שמרצה
4 בחטאת ועלמא:

5 דם עולה ואימורי חטאת אהז מן קודם. לא
6 דימא לבעיין לדעיל דמיירי במכפר וכליל
7 ועיפיהו דבא איירי באותו שבא מבח כליל ומבח
8 מכפר. **ד**ם עולה דם אשם איזה מן קודם. דם
9 אשם ויאביר ועלמא דם אשם קודם דאשם מכפר
10 בחטאת אינ פשיטא ליה דאיביר עולה קודמין
11 לדם אשם שתי כליל ולא ליה לאיביר עולה
12 ודן חטאת חטובין דם חטאת משום דהו אר
13 קרנות: **אבל** עולה לא. ועל כרחוק למעטי
14 עולה אתא דאי עולה קודמת לאשם ליבתי עולה
15 וכן בכל חטאת דהא דם חטאת קודם לדם עולה
16 **ליבמא** סייעת דמיין קדשים קלים כו'. ותימה
17 דלא מייתי סייעתא מברייחא לדעיל בפי ב דף
18 (כו) דקמיני נבי קדשים קלים פרסכה ויעתא לחין
19 חזרה פסולה ואמרי עולה שמי בשר קדשים קלים
20 שיבא לפני וירקת דמיין פסולה ומשני דליבמא
21 באלה ויתרת הכבר ושתי הכליות.
22 **והא** דקא מפלגי בבשר להודיען בחו דריל.
23 הוה מצי לאפילווי באמורין להודיען בה
24 ודחתיא:

1 **גמרא** מא הני מילי, דתני רבנן 'פר שני בן בקר
2 תקח להטאת! אם בא ללמוד שהן שנים, הרי כבר
3 נאמר 'ועשה את האחד הטאת ואת האחר עולה'; מה
4 תלמוד לומר 'פר שני בן בקר תקח להטאת'. שכיבול
5 שהתא הטאת קודמת לכל מעשה עולה, תלמוד לומר
6 'פר שני בן בקר תקח להטאת'. אי 'פר שני', יבול
7 תהא עולה קודמת להטאת לכל מעשה, תלמוד לומר
8 'ועשה את האחד הטאת ואת האחר עולה'. הא ביצה,
9 דם חטאת קודם לדם עולה מפני שפרצה: 'איביר עולה
10 כו': ואפאי, מתנה קמיינא דמכבפה, תיקדום, ויהיה
11 לא. אמר רבינא, הכא בהטאת הקדש עסקין. ואי על
12 גב דפי עולה דמי, קאמר רחמנא, היא תיקדום.
13 במעשרבא אמרי, הואיל והתחיל במתנות, גומר:
14 איבעיא להו, דם חטאת ויאביר עולה, איזה מן קודם.
15 דם חטאת קודם מפני שפרצה, או דילמא איביר עולה
16 קודמין, מפני שהן כליל לאשים. תא שמע, דם חטאת
17 קודם לדם עולה, הוא דקדשים, לא קדים. אדרבה, איביר
18 עולה קודמין לאימורי חטאת! לאימורי חטאת, לא קדים. אלא, מהא
19 ליבא למשמע מיהא: איבעיא להו, דם עולה ואימורי חטאת, דם עולה קודם,
20 דקאתי מבח פליל. או דילמא, אימורי חטאת קודמין, דקאתי מבח מכפר. תא שמע, דם חטאת
21 קודם לדם עולה. דם חטאת, הוא דקדשים לדם עולה. אבל אימורי חטאת, לא. אדרבה, מסיפא
22 'איביר עולה קודמין לאימורי חטאת'. איביר עולה, הוא דקדמי לאימורי חטאת. אבל דם עולה,
23 לא. אלא, מהא ליבא למשמע מיהא: איבעיא להו, דם עולה ודם אשם, איזה מן קודם. דם
24 עולה קודם, דקאתי מבח פליל. או דילמא, דם אשם קודם, דקאתי מבח (מכח) דמכפר. תא שמע,
25 דם חטאת קודם לדם עולה, אבל דם אשם, לא. ברין הוא דאיבעי למיתני דם אשם/ ואידי
26 דבעא למיתני סיפא, 'איביר עולה קודמין לאימורי חטאת', דאי תנא 'לאימורי אשם/ הוה
27 אמנא, לאימורי אשם הוא דקדמי, לאימורי חטאת לא קדמי. משום הכי תנא 'חטאת'. תא
28 שמע, חטאת קודם לאשם'. חטאת הוא דקדמה ליה לאשם. אבל עולה, לא. מאי לאו, דם.
29 לא, אימורים. דקא נמו, דקתני 'מפני שדומה ניתן', שמע מיהא: חטאת קודמת כו'. אדרבה,
30 אשם קדים, שכן לז קוצבה. אפילו הכי, ריבוי דמוזב ערוף: אשם קודם לתודה כו'. אדרבה,
31 התודה ואל קדמי, שכן מעונין להם. אפילו הכי, קדשי קדשים, ערפי: תודה ואל קדמי
32 כו'. אדרבה, השלמים קדמי, שכן ישנן בצביון פביחיה. אפילו הכי, נאכלין ליום אחד, ערפי.
33 איבעיא להו, תודה ואל קדמי, איזה מן קודם. תודה קדמה, שכן מעונה ארבעה מיני קדשים. או

1 **גמ'** מנתי מילי. דדם חטאת קודם לדם עולה ויאביר עולה קודמין לאימורי חטאת: ופר
2 שני בן בקר. בחזקת הלוים כתיב בהנהלותיהן: כבר נאמר. באותה פרשה ועשה את האחד
3 חטאת ורישה דקרא והלוים יסמכו את ידיהו: וכו' יבול תקדום הטאת לעולה לכל מעשה.
4 כדכתיב ועשה את האחד חטאת ואת האחר עולה: ופר שני. משמע שהיא שני על מתנה
5 קמיינא. ודחתיא דמכפרה ושלמה כפרה ברידה
6 כדאמרן פירק ביש (לעיל דף לה) רכפי איע"פ
7 שלא נתן אלא אחת: יכי עולה דמיא שלא
8 הביאה על חט אשם איהו (חטאת) קודם לעולה
9 משום דשם חטאת קודם לעולה והיה לז'
10 מתנת שבחחטאת: אימורי חטאת לא מכפרי.
11 דאין כליל אלא בהם דם עולה לאו כליל הוא
12 שהאיברים היו כליל. הל' או דילמא דם אשם
13 קדם דמכפר. לאימורי חטאת לא קדמי. ודחתיא
14 מזורה חטאת כדקתני: מנתי: שיבא ניתן.
15 אלמא באמורין קאי יאד ביה: שזא
16 נותנת מוביע ליה שז' קוצבה. לדמו דכתיב
17 (ויקרא ה) בבסק שקלים אבל חטאת כל דהו:
18 שלמים ישנן בצביון. כבש עזרה: דמים אחרים.
19 חטאת ועולה כאן עמו חובה זו ודומת לזו.
20 לעיל מעיה איירי בתודה ואל קדמי לפני
21 ואלא חזרו. דתנן קרא לתשיע עשירי ולעשירי
22 תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן קדושין
23 ולפנין בברכות (דף ס) מקרא: שכן קדשי
24 קדשים. אפילו ביבול אדם שבין קדשי קדשים
25 הוא: פסולין. וענין דלענין מעילה לפני וירקת
26 דמים לא קדשי לענין אפסולו ביבוא קדשי
27 קדשים ניהוה ותנא ותנא. ותנא תנא דירין
28 סייעתא למילתא: איאם דם מיהא איתיה. ולא
29 היל למיתני אלא ואמורין קדשי קדשים מה
30 שאין לא כפופת אלא להכי: נקט דמו בחיי
31 אימורין לאשמענין דכי הדדי קדשי בשענה שז
32 קדשי קדשי קדשי גרי וזו קדשי קדשים: ומה
33 דמו מסיפא ביבוא אף אימורי מסיפא ביבוא.
34 דהא קדשי קדשי קדשי ליה: הל' בשר קדשים
35 קלים שיבא לפני וירקת דמים ערוף לקיעם
36 הואיל וסופו לצאת. שהרי אביתן כלל הערה
37 לא הניע וזני לצאת. דבתיב לא אשיתיה
38 באבילה: ק"ב לא פלגי אלא בבשר. בהדוא הוא
39 דמכיר רבי יוחנן משום דסופו לצאת הוא הוין
40 דבאימורין. מכשר שורקת עושה אותו קדשי
41 קדשים והאי דפריש שדמו דסופו לצאת היש
42 קמפרש ליה ולא מילתיה דרבי יוחנן היא: אין
43 מעילין בהו. אפי' לאחור וירקת דלא מתיא ברו
44 וירקת להכי למיקבעיהו במעילה

1 ואין
2 שני בן בקר. בחזקת הלוים כתיב בהנהלותיהן: כבר נאמר. באותה פרשה ועשה את האחד
3 חטאת ורישה דקרא והלוים יסמכו את ידיהו: וכו' יבול תקדום הטאת לעולה לכל מעשה.
4 כדכתיב ועשה את האחד חטאת ואת האחר עולה: ופר שני. משמע שהיא שני על מתנה
5 קמיינא. ודחתיא דמכפרה ושלמה כפרה ברידה
6 כדאמרן פירק ביש (לעיל דף לה) רכפי איע"פ
7 שלא נתן אלא אחת: יכי עולה דמיא שלא
8 הביאה על חט אשם איהו (חטאת) קודם לעולה
9 משום דשם חטאת קודם לעולה והיה לז'
10 מתנת שבחחטאת: אימורי חטאת לא מכפרי.
11 דאין כליל אלא בהם דם עולה לאו כליל הוא
12 שהאיברים היו כליל. הל' או דילמא דם אשם
13 קדם דמכפר. לאימורי חטאת לא קדמי. ודחתיא
14 מזורה חטאת כדקתני: מנתי: שיבא ניתן.
15 אלמא באמורין קאי יאד ביה: שזא
16 נותנת מוביע ליה שז' קוצבה. לדמו דכתיב
17 (ויקרא ה) בבסק שקלים אבל חטאת כל דהו:
18 שלמים ישנן בצביון. כבש עזרה: דמים אחרים.
19 חטאת ועולה כאן עמו חובה זו ודומת לזו.
20 לעיל מעיה איירי בתודה ואל קדמי לפני
21 ואלא חזרו. דתנן קרא לתשיע עשירי ולעשירי
22 תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן קדושין
23 ולפנין בברכות (דף ס) מקרא: שכן קדשי
24 קדשים. אפילו ביבול אדם שבין קדשי קדשים
25 הוא: פסולין. וענין דלענין מעילה לפני וירקת
26 דמים לא קדשי לענין אפסולו ביבוא קדשי
27 קדשים ניהוה ותנא ותנא. ותנא תנא דירין
28 סייעתא למילתא: איאם דם מיהא איתיה. ולא
29 היל למיתני אלא ואמורין קדשי קדשים מה
30 שאין לא כפופת אלא להכי: נקט דמו בחיי
31 אימורין לאשמענין דכי הדדי קדשי בשענה שז
32 קדשי קדשי קדשי גרי וזו קדשי קדשים: ומה
33 דמו מסיפא ביבוא אף אימורי מסיפא ביבוא.
34 דהא קדשי קדשי קדשי ליה: הל' בשר קדשים
35 קלים שיבא לפני וירקת דמים ערוף לקיעם
36 הואיל וסופו לצאת. שהרי אביתן כלל הערה
37 לא הניע וזני לצאת. דבתיב לא אשיתיה
38 באבילה: ק"ב לא פלגי אלא בבשר. בהדוא הוא
39 דמכיר רבי יוחנן משום דסופו לצאת הוא הוין
40 דבאימורין. מכשר שורקת עושה אותו קדשי
41 קדשים והאי דפריש שדמו דסופו לצאת היש
42 קמפרש ליה ולא מילתיה דרבי יוחנן היא: אין
43 מעילין בהו. אפי' לאחור וירקת דלא מתיא ברו
44 וירקת להכי למיקבעיהו במעילה

זבחים. פרק עשירי – כל התדיר דף צ עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

1 ואין חיבין עליהן משום פגול. יהוה להו כמי שלא נורק עליהן והדם ולא קרבו כל
 2 מתחילה; ונשום נותר. דאין נותר אלא בבהר באבילה בתוך זמנו כדכתיב (ויקרא יז) ביום
 3 זבחכם יאכל וממחרת וגו'; ונשום מוציא תעף. כדאמר' במנחות (דף כה) הניתר
 4 לטהרוין חיבין עליו משום טומאה שאין נותר לטהרוין אין חיבין עליו משום טומאה
 5 ואימרוין דאתרבו לטומאה נאשל לה דומא
 6 דבשר אתרבו דלאחר זריקה הוא המחייב
 7 עליוהו ולא לפני זריקה והני לא ארביא להו
 8 זריקה מאי לאו כהדר עייליהו. דהוה לנזא
 9 בשעת זריקה פליגו ואפי' הכי קאמר ר"א דלא
 10 ארביא להו זריקה משום דאיפסולו ביוצא.
 11 כדאיתו אבראי. אבראי. בשעת זריקה; והא רב פפא
 12 הוא דאמר. במנחות בפרק התכלת (דף מה) גב
 13 שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה ופליגו
 14 נמי ר"א ורבי עקיבא; כדאיתו אבראי בי"ע ולא
 15 פליגו. דלא מחניא להו זריקה דלאו נזיפה
 16 דויבואו. והא דבבבית בבבשין שתי מישתרו דלאו
 17 נשפיתו הוא הלכך כל דאיתוהו אבראי מודה
 18 ר"ע דלא מחניא להו זריקה מנחת ישנן בעבור.
 19 מנחת העומר ושתי הלחם. עוף אינו בעבור
 20 דתניא (תורה דף יד) והקריב הודוד מביא עוף
 21 ואין עובר מביאין עוף מנחת חומט היא הקריבת
 22 למנחת נדבה. משום דמכפרת אבל מנחת סוטה
 23 לא; והו' זמני. דסוטה בוחא על חטאת וחקריב את
 24 אשר לחטאת וגו'. בשמיטת הקול כתיב; זה בנה
 25 אב. תלה טעם הקדומים בשביל שם חטאת
 26 חטאת בהמה לעולת בהמה מדרבי ר'המנא.
 27 דתניא לעיל לפני שני בן בקר וגו'; חטאת הקוף
 28 לעולת בהמה. כגון יולדת עשרה כבש בן שנתו
 29 לעולתו וכן יונה או תור ולחטאת (ויקרא יב) כל
 30 מקום שנתחלף חטאת. והשפת פאין תחתיה
 31 בדרלות כגון במנמא מקדש (ויקרא ה) דעיקרו
 32 חטאת בהמה וברלות נתחלפה שתי תורים
 33 חטאת קורמא. כדתיב לחטאת ראשונה משום
 34 דעיקר חטאת הוא; וכן. ביולדת שהעוף תחת
 35 עלה הוא בא והבהמה עיקר היתה עלה
 36 קודמת כדכתיב בה אחר לעולה ואחר לחטאת
 37 וכל מקום ששנים באים חתת אחד חטאת
 38 קורמא. כגון בשמיטת מקדש שתי תופרות חטאת
 39 חטאת אחד הן באין שוריי בעשירות לא היה
 40 מחייב אלא חטאת ובאן ביולדת שאין בא תחת
 41 הבהמה אלא עוף העולה דאילו בעשירות נמי
 42 הוה מתאי עוף לחטאת עם עלות בהמה; עולה
 43 קורמא. חטאת אף על פי בהמה יולדת קודמת
 44 לחטאת שרתא אף חליפן קודמין לחטאת
 45 ומתניחן תמן חטאת העוף קודמת לעולת בהמה
 46 למקראת הקדישה הכתוב. שתוא נקראת בענין
 47 תחילה אבל במערתן חטאת קודמת וכדאמרן
 48 כמא נבא אב.

1 ואין חיבין עליהן משום פגול נותר וטמא. האי דאין חיבין 9 משום טומאה נראה היינו
 2 טמאן כדאמר לעיל בסוף פרק ביש (דף מה) בהוכשר לקרב זה אין ראוי לקרב ער אחר
 3 זריקה ובקונטין פי טעם אחר: והוא רב פפא הוא דאמר כדאיתוהו אבראי דביע לי"פ
 4 מילתיה דרב פפא בפרק התכלת (מנחות דף מה) גבי שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה
 5 וסדר אחר חלוק בין זה לזה. מנא זני מילי
 6 דתרי כו. לעיל גבי דם חטאת קודם לדם עלה
 7 ניהא דביע ק"א אינו דמפי טמאן מבחתי משום
 8 דאיכא תרי ארין חד דמשמע דחטאת קודמת וחד
 9 דמשמע דעולה קודמת אבל הכא קשה ליל קרא
 10 תיפוק לי משום דחטאת העוף מרצה וטמא כיון
 11 דלית בה הקדשה לא מחניא בה האי טעמא:
 12 חטאת. בהמה קודמת לעולת בהמה. וא"ת הא
 13 נתא ליה רישא דם חטאת קודם לדם
 14 עלה ויל דאצטריך לאשמעי' אפי' בעולה
 15 הבאה לשם חטאת כדקתני וכן בהקדישה
 16 חטאת. העוף לעולת בהמה מהו בנה אב. והא
 17 דאמר' כי במדי נשדט (פסחים נט) זה בנה אב
 18 לכל החטאות שקדמת לעולת ויקימא לן דאפילו
 19 חטאת העוף לעולת בהמה קשה קעת הלשון
 20 דמאי קאמר ויקימא לן כי הא לא ממשע בבנין
 21 אב טפי אלא דך מילתא לדודה ועור קשה הא
 22 דקאמר לכל חטאות:
 23 למקראת. הקדימה הכתוב. פירש בקונט'
 24 שתוא נקראת בענין תחילה
 25 ותימה מה הדרוש הוא זה ומפשי' דר' חיים
 26 להקדישה תחילה שיקדישה העולה קודם חטאת
 27 אבל להקריב חטאת קודמת הוא דתנן וכן
 28 בהקדישה מתני' לא מיירי ביולדת אינו דמשמע
 29 קעת אבל מה דתנן חטאת קודמת לעולה
 30 בהקדשה בכל הנזון וכן בהקדישה וקשה לפי' כגוא
 31 דאמריון בעריבין פרק האומר משקלי עליו (דף
 32 בא) חיבי חטאת אין ממשכנין אותן חיבי עלות
 33 ממשכנין אותן ופעמים שחיבי עלות אין
 34 ממשכנין אותן ופרך מאי ניהו אי נמיא שלת
 35 יולדת פי דאי' למשכנה משום דאי אפשר לה
 36 להביא חטאת ער שחיבא לעולה האמר רבא
 37 למקראת הקדישה הכתוב ואי מפרש דר' חיים
 38 כיון דצריכה להקדיש קודם לטמא א"כ
 39 א"צ למשכן ועל כרחא כביא שתדוק:
 40 מאי

1 ואין חיבין עליהן משום פגול. נותר, וטמא. רבי
 2 עקיבא אומר, מוצילין בהן, וחיבין עליהן משום פגול,
 3 נותר, וטמא. מאי לאו, בדהדר עייליהו, פליגי. ובהא
 4 פליגי, דמר סבר, מיפסלי ביוצא. ומר סבר, לא מיפסלי
 5 ביוצא. אמר רב פפא, בדהדר עייליהו, פולי עלקמא לא
 6 פליגי. והכא, כדאיתוהו אבראי, פליגי. ובהא פליגי,
 7 דמר סבר, אין זריקה מועלת ליוצא. ומר סבר, זריקה
 8 מועלת ליוצא. והא רב פפא הוא דאמר, כדאיתוהו
 9 אבראי, פולי עלקמא לא פליגי. בדעייליהו לנווא,
 10 פליגי. הני מילי, גבי שתי הלחם, דלאו גזיפה דויבבא.
 11 אכל אימרוין, דגזיפה דויבבא הוא, כדאיתוהו אבראי
 12 פליגי: עופות קודמין כו'. אדרבה, מנחת קודמת,
 13 שפן ישנן בציבור כפריוד. אפילו הכי, מיני דמים,
 14 ערפי: מנחת חומט כו'. אדרבה, מנחת נדבה קודמת,
 15 שפן מעונה שפן ולבונה. אפילו הכי, מנחת חומט
 16 הקאה על חטא, ערפיא, דמכפרת. איפעיא להו, מנחת
 17 סוטה ומנחת נדבה, איזו מין קודמת. מנחת נדבה
 18 קדמה, שפן מעונה שפן (או) ולבונה. או דלקמא, מנחת
 19 סוטה קדמה, שפן פאה לגדר עון. תא שמע, מנחת
 20 חומט קודמת למנחת נדבה. מנחת חומט, הוא
 21 דקדמה למנחת נדבה. הא מנחת סוטה, לא. מי קתני
 22 מפני שהיא מכפרת, מפני שהיא פאה על חטא קתני.
 23 והא נמי, פאה על חטא: תא שמע, זו קודמת לזו, שהו
 24 פאה מן החושין, וזו פאה מן השעורין. מאי לאו, מנחת
 25 נדבה למנחת סוטה, לא, מנחת חומט למנחת סוטה.
 26 תיפוק לי, דהא מכפרת, והא לא מכפרת. ואלא מאי,
 27 מנחת נדבה. תיפוק לי דזו מעונה שפן ולבונה, וזו
 28 אינה מעונה שפן ולבונה. אלא, חד מתרי טעמי
 29 [קטין]: חטאת העוף קודמת כו'. מנא הני מילי, דתנו רבנן, והקריב את אשר לחטאת
 30 ראשונה. מה תלמוד לומר, שאין תלמוד לומר ללמד שתקרב ראשונה, הרי כבר נאמר ואת
 31 השני עשה עלה. אלא, זה בנה אב, לכל החטאות, שקדמה לעולה הפאה בהן. חלפך
 32 העוף לעולת העוף, בין חטאת בהמה לעולת בהמה, ואפילו חטאת העוף לעולת הפאה בהן. הלכך
 33 חטאת העוף לעולת העוף, מ'ואת השני'. חטאת בהמה לעולת בהמה, מ'ורבי רחמיא חטאת
 34 העוף לעולת בהמה, מ'זה בנה אב'. תא שמע, רבי אליעזר אומר, כל מקום שנתחלפה חטאת,
 35 חטאת קודמת. ופאן (ביולדת) עולה קודמת. כל מקום שפא על חטא, חטאת קודמת. ופאן
 36 עולה קודמת. וכל מקום ששנים באים תחת חטאת, חטאת קודמת. ופאן עולה קודמת. אמר
 37 רבא, למקראת הקדישה הכתוב:

מאי

מאי לא דחה. הימה מתי קשיא לרמא לא מיירי בלא אדם באברי עולה קודמין ואימורי
 תוספת
המאת התוף ועולה בהמה ומעשר איהו מן קודם. ובענין זה איכא למבעי אברתו
 ואברת אברתו כיבודא בא ואם למדי ששל בן בפק קדושים (דף לב) איהו מן
 קודם תקדום אברתו איכא כיבוד בא ואם לקודמו
 למדי ומשל בן תקדום אב ואם איכא אברת
 חבירו דאמר באלו מציאת (ב"מ דף לב) אפילו
 אמר ליה אבוי לא תחזור לי ישמע לו כ"ו תקדום
 אברת חבירו איכא אברתו קודמת לאברת
 חבירו: **תקדום** תחת התוף איכא מעשר
 קדשים ליה. הימה תקדום תחת התוף מק"ז ומה
 עולת בהמה שהיא תמורה וכולה כולל מין ובה
 קולת למעשר תחת התוף קודם לך מעשר
 שאינו כולל ועולה בהמה קודמת לו אינו דין
 שהטאת התוף קודם לך וכי האי ק"ו אמרי'
 סתורין (דף לה) ורצחיה ורחה שבת מק"ז ומה
 עבודה שדחה שבת רצחיה ורחה אותה שבת
 שנידחת מפני עבודה אין דין שהיא רצחיה
 ורחה אותה ויל' הירושא וזה הא דתחת התוף
 קודם לעולה ולא אמרי' מנייה: **חז"ן** מאש
 מוצרע מפני שהוא בא לתבשרי. ואם האמר
 ארבה תחת מוצרע עדיף קדושי אבשרי ומכפר ויל'
 כ"ז ומהן תחת מוצרע עדים האשפת היה תבשר ליה
 מכשר טפי א"נ האי כל תטאת שבתורה דרתי
 לאו בחטאת הבאה עם האשפת קאמר אלא בשאר
 תטאות:
שלמים בן אמש תטאת ואשם של יום
 שלמים של אמש קודמין. פי'
 בקנטרס דלולו הוא ולתשוחתם כל כן בעזרת
 הבער מתקלקלת ועל תבן דוק אלא הייתי טעמא
 דשלמים של אמש אין להם דותר (אינרות) אלא
 עד הלילה תטאת ואשם של יום עד הבקר
 דנאכלין ליום לילה.
והכבשים ואמורים תטאת קודמת. והוא הדין
 אשם דקדש קדשים: **צלוין**
 שלוקין ומבשלין. אף על גב דקתי שלוקין ורדד
 תני מושבלין ממי שלוקין הוי טפי מבשיל
 כדמוכח בפרק כל הבער (ש"ס דף ק"א). לא בכדי
 דקאמר שלוקא אוסרת ואסרת:
תדיר ומקדש איהו מן קודם. פירש בקנטרס
 כגון דם עולת תמיד וזה תטאת וקשה
 דבריש פירקין פרישין דמלבר עלת הבוקר
 בעבודת הדין איירי ורחה נילא כשלוש אחר שפי'
 דקדושי וזה מוספי רוח ופר העדה ואת'
 תנשחוס ממזניהן דתנא מוספי שבת קודמת
 למטופי ר"ח ומטעמא אפילו עלת מוסף של שבת
 לתטאת מוסף של שבת ר"ח ויל' כיון דעלת מוסף
 דשבת קודמת לעלת מוסף דר"ח מוסף הדרתיה
 קודמת נמי לתטאת ששהוה הכתוב עולה דמוסף
 עם התטאת:
 תא

מאי לא דמוספי דהנה דשעירי הוי תטאת ובעלמיה עולה וקתיי כבשים קודמין: לא נתיב.
 ושעירם עולה: וטעמא מאי קדמו פריש לראייה כו' שכן נתיבנו בנסכים. פר שלשה
 שעירנים ואיל שני שעירנים וכבש שערין. שכן נתיבנו באיליה. לענין אימוריו ואע"ג
 דהשאת בעולה קיימינן שכולה כולל מידו צד רבינו למזבח אשכחן בהו גבי שלמים
 ותטאת: פ"ר בתין פקודם קודם לפי העולם ובה.
 מפורש טעם בחזרות פ"ב (דף י"ג). כאשר שרף
 הפר הראשון ראשון יחד לפר העדה לכל
 מעשיה: פר העלם דבר קודם לפי עבודה ורה.
 שזה תטאת וזה עולה ואמרון לעול תטאת
 קודמת: פ"ר עבודה וזה קודם לשעיר עבודה ורה.
 אלמא יש עולת קודמת לתטאת: ואימרי' מרישא
 כלומר ודומתם מספא סייען מרישא דקדמי
 פר העולה דבר קודם: לפי עבודה ורה ומשני
 לה בהך מינא לא קאמי' דהא דהאי נארא לי
 דבחד מינא תטאת קדמה: כאמי' בתרי מיני.
 קשיא לן דקאמרת מין קטן של תטאת קודם
 למין גדול של עולה כדקאמרת ואפי' תטאת
 התוף ועולת בהמה וזה הא דבר של עולה קודם
 לשעיר תטאת: לחמת בתים. בפרשת שלח כ"ו
 וזהו אי מעיני העדה נעשה שנתה ונג'
 וכתובת החם ושעיר חודל לחמת חסד לא למר
 שאינו כשאר תטאת של תטאת שבתורה
 בהתא של עולה תטאת קודמת לו ועלה
 קודמת: כמשפט בתים. בהחזא קרא ומנחתו
 ותכנס במשפט משמע כמשפט סדר מקרא כן
 סדר עבודתו ופר ברישא בתים: אפילו תימא
 פ"ם וכבשים דמוספי הנה דין ומנחתין דתימא
 לעיל כבשים קודמין לשעירים לא תקשה
 דבמשפט בתים ברו ומשמע ברו האמר כיון
 ובעירי בתים אחרונים: תטאת תעוקה ועולת
 בהמה ומעשר בהמה. שלשתן עוקה: אבא
 ואח"כ תטאת ועולה ראלו עלת בהמה לא
 מנין קדמה לתטאת התוף מנזירות הכתוב: עילא
 בה חשיבות דעולת בהמה. שבאה עמה והיא
 תשובה ממעשר שהיא קדש קדשים וכולל
 ומנזרת הכתוב התטאת קודמת ואף על פי שזו
 מין ובה: ואנחתה מפעשה. לבטל חשיבותם של
 מין ובה שבו דהא בעלה נמי איתיה לאותה
 חשיבות ובטיל ליה מנזרת הכתוב הלכך יקדים
 תטאת התוף לעולה ועולה למעשה: **מתני'**
 קודמות לאשפות. אם היה מקריב תטאת ואשם
 והביאן תטאת קודמת כדתנן שדמה חז"ל על ד'
 קרנת ועל הוספת: מפני שהוא בא לתבשר את
 המצורע: לקדשם ולבואת מקדש חז"ל חשיבות
 הוא לגביה ששהיה תלוי בה ובאין בבשר
 שקלים. דכתוב (ויקרא) ה' בערבך כסף שקלים
 באשם מעילות ואתי אשם תלוי באשם חז"ל
 ג"ש בערבך בערבך ואשם שפחה חרופה גמר
 באיל באיל כדאמר באיזוהי מוקמן (לעיל דף
 מת.) חז"ן מאשם נזיר דכתיב כבש בן שנתו
 ומודאל בן ב' שנים בשתי סלעים כבש בן שנה
 לאו בשתי סלעים הוא: קן קודמין באבילתו.
 אבולוהו דבני אבילה קאי כגון תטאת לאו
 אף

מאי לאו, דהנה. לא, לנדבה. פריש קודמין לראייה,
 שכן נתיבנו בנסכים. וכן איליים לכבשים. כבשים
 לשעיריים, שכן נתיבנו באיליה. תא שמעי, פר בהן
 משיח קודם לפר העלם דבר של צבור. פר העלם
 דבר של צבור, קודם לפר עבודת פוקבים. פר
 עבודת פוקבים, קודם לשעירי עבודת פוקבים, דאף
 על גב דפר עבודת פוקבים עולה, ושעירי עבודת
 פוקבים תטאת. ואימא, מרישא פר העלם דבר של
 צבור קודם לפר עבודת פוקבים. בהך מינא, מתיא
 לא קאמינן דתטאת קדמה. פי קאמינן, בתרי
 מיני. אשפתן עולה דקדמה לתטאת. אמרי' במוקרא
 משמיה דקרא פר מרי, תטאת עבודת פוקבים
 חסר א', לתטאת' בתים. רבינא אמר, כמשפט'
 כתיב בהו. השתא דאיתיה להכי, אפילו תימא,
 פריש דהנה נמי כמשפט' כתיב בהו: איבעיא
 להו, תטאת העוף, ועולת בהמה, ומעשר, אוזו
 מין קודם. תיקדים תטאת העוף, איכא מעשר
 דקדים ליה. ליקדים מעשר, איכא עולת בהמה,
 דקדמה ליה. תיקדים עולת בהמה, איכא תטאת
 העוף, דקדמה ליה. תכא תרנינו, ובה, עדיף.
 במוקרא אמרי', עיילא בה עולת בהמה בתטאת
 העוף, ואתנהמה מפעשה: משנה כל התטאות
 שבתורה קודמות לאשמות, חז"ן מאשם מצורע,
 מפני שהוא בא על הכשר. כל האשמות שבתורה,
 באין בני שתים, ובאין בכסף שקלים. חז"ן מאשם
 נזיר ואשם מצורע, שהן באין בני שנתו, ואין באין
 בכסף שקלים. פישם שקודמין בתקרבתי, קודמין
 באבילתו. שלמים של אמש, ושלמים של יום, של
 אמש קודמין לשל יום. שלמים של אמש, תטאת
 רבי מאיר. ותימא, אמרים, תטאת קודמת מפני
 שהיא קדשי קדשים. ובולן, הכהנים רשאין לשנות
 באבילתו, לאכלן צלוהו, וישלוקן ומבשלין, לתת
 לתוכן תבלי חזיון ותבלי תרומה, דברי רבי שמעון.
 רבי מאיר אומר, לא יתן לתוכן תבלי תרומה,
 שלא יבוא התרומה לידי פסול: גמרא איבעיא
 להו, תדיר ומקודש, איהו מהם קודם. תדיר קודם,
 משום דתדיר. או דלמא, מקודש קדים, דקדושי.
 תא

אשם לתורה וזהוהי לשלמים ושלמים לכובר: שלמים שבאו אשם. לטורח וטורח עד היום ושחוק: תטאת ואשם של יום. עומדן להקריב שלמים של אמש קודמין. ודלולו לתשוחתן כל
 כך והואיל ובאו ראשון יקרו ראשון וכן מפרש בתוספתא דזבחים: ובולן, בכל דנאכלין רשאין הכהנים לשנות באבילתן כגון לאכול צלוחין שלוקין ומבשלין: לידי פסול. שטעם
 קדשים דעשה נותר אוסרת גמ' תדיר ומקודש. כגון דם עולת תמיד וזה תטאת עומדן זה תדיר וזה מקדש ממנו כדאמרן דם תטאת קודם לדם עולה מפני שהוא מוציא אי נמי
 עלות מוספי ראש ורש ופר העדה שמיים זה תדיר וזה מקדש:

זבוחים. פרק עשירי – כל התדיר דף צא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 רש"י תוספות

1 אלא שהוא מצוי ממיד יותר מחבירו הכי גרם.
 2 מצוי לאו תדיר הוא כהונה אוציא את הפסח
 3 שאינו תדיר. בת"כ שניה גבי טהאת דקתני והרי
 4 פסח ומילה ענשין כרת ביבול ויבול על שנתן
 5 טהאת ת"ל אשר לא תעשנה יבאו פסח ומילה
 6 שהן מנות עשה אוציא את הפסח שאינו תדיר
 7 ולא אוציא את המילה שהיא תדירה. ת"ל אשר
 8 לא תעשנה אלמא מצוי תדיר הוא: אמר
 9 במצות סודרה במצות שנכרתו עליה שלש
 10 עשרה ברייתו דעוויין: כי תדיר דמיא. שמעיה
 11 היא הרבה מוסח אבל מצוי שלשלים לגבי מצוי
 12 הדאטא לאו כתרירה דמי. האי דיום דומיא
 13 דאמש והיכי דמי בגוון דשחטוי שלמים ברישא
 14 בו. וקא ס"ד דיק שלמים שהבאן מאמש
 15 ורשטין ויהי דיום וטהאת ואשם של יום עמוד
 16 לישטח שלמים של אמש קודמין ליוק דאי
 17 בניהם עמודי לישטח לא אמר קדמו שלמים
 18 וטעמא דבאין מאמש שו' אידי ואידי דיומ
 19 וקדמי שחטניהו שלמים ברישא אמרי שחטת
 20 טהאת ואשם קדמה לזריקת שלמים אלמא
 21 מקדש ושאינו מקדש קודמי שחטת לשאינו
 22 מקדש יתא אחד ממורס ברמו זרוק את
 23 המקדש והיה לתדיר ושאינו תדיר. דלמא
 24 שלמים של אמש וטהאת של יום. דאשמעין על
 25 אמש קדמו. ויהי כד שחטניהו לתדיריהו. א"נ
 26 דשחטת לטהאת אחר השלמים ושנין עמודין
 27 ליוק אשמעין דשלמים של אמש קדמו
 28 ודכותה דייקא מניה לא אידי ואידי דיום ושחט
 29 שלמים ואחר כך טהאת ואשם על המילך על התייר
 30 אמרי ליה טהאת קדמה אבל לא שחטת.
 31 טהאת בתר שלמים ובא למילך על השחטת
 32 תבעי לך אי מילתא וטהאת בשלמים למרס ברמ
 33 ולקדמי שחטת וטהאת זרוקתה וכי מביחם לן
 34 בתדיר ושאינו תדיר הך מביחם לן ששחט את
 35 שאינו תדיר והתדיר קיים ברבת היין תדיריה בו
 36 תדיר קודם. וא"נ דשחטניו תדיר קדם ובא
 37 שכבר קדש היום ועדיין יין לא בא ודומיא קודם
 38 שחטת לשחטניו תדיר ומשני. וטעמא. ה"נ ביון
 39 דאחא השתא יין קמן ומוזנין לברכה כמאן
 40 דשחטניו תדיריהו לגבי קודמיהו דומי ולא הפשח
 41 מניה לבכעין. וא"כ מתפלל של מוספין. ואף על
 42 דב דומן מוספין טהאת ברישא: שחטו קודם הצות.
 43 בפסח קאי: קודם לתדיר. של בין הערבים כשר
 44 וא"ע' שלכתחילה מצוה לאחור כדדעיא לעיל
 45 (דף י"ב) יאחד דבר שנאמר בו בערב ובין
 46 הערבים לדבר שלא נאמר בו אלא בין הערבים
 47 כלבה. ויהא אחד פטריס ברשט. אלמא קודים
 48 ושחטת למאורד אמרי ליה לשהת את הוריקה ולשהת את הראוי לקדם ולקדמי ביום תדיר.
 49 למשהה מרומעין לרוב ויהי לזרוד: **מתני'** יהוא מחליק לאבילת כבשים מותר ריקני מנת ישראל.
 50 מנת נאפה שבא חלות וריקני חלות בוללן ריקנין משוחן ואמר רבי
 51 שמתן במנחתו (דף ע"ג). והוא השמן נאכל לכבשים מנת כתיבם. כולה כליה ומותר מנת כחן משה לפי ששננה מרובה שלשה לנגין לשוחן ומותר אפיה
 52 חחילהא אין שמנה נבלע פיתיה גרודן להקטר המותר בעצמה. שאין מתנדבין שמו. לפיכך לא יעלה על דעתך שיהא שומן המתחלק מן זקנט גרודן ונתחם

1 **ואף על גב דמוספין קרישין. אמו שבת, למוספין**
 2 **אנהאי, לתמידין לא אנהאי. תא שמע, מוספי שבת**
 3 **קודמין למוספי ראש הודש. אמו ראש הודש,**
 4 **למוספין ידירה אנהי, למוספי שבת, לא אנהי. תא**
 5 **שמע, מוספי ראש הודש קודמין למוספי ראש השנה,**
 6 **אף על גב דראש השנה קדשה. אמו ראש השנה,**
 7 **למוספי ידירה אנהי, למוספי ראש הודש, לא אנהי.**
 8 **תא שמע, דבר אחר, ברבתי היין תדירה, וברבתי**
 9 **היום אינה תדירה, ותדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם,**
 10 **אף על גב דברבתי היום, קרישה. אמו שבת, לברבתי**
 11 **היום אנהאי, לברבתי היין, לא אנהאי. תא שמע,**
 12 **דאמר רבי יוחנן, הלכה, מתפלל אדם של מנחה**
 13 **ואחר קד של מוספין. אמו שבת, לתפלת מוספין**
 14 **אנהאי, לתפלת מנחה, לא אנהאי. תא שמע, שלמים של יום,**
 15 **שלמים של אמש קודמין. תא אורי ואורי דיום, תפאת ואשם קדמי, ואף על גב דשלמים**
 16 **תדירין. אמר רבא, מצוי קאמרת. תדיר קמביעיא לן, מצוי לא קמביעיא לן. אמר ליה רב**
 17 **הונא בר יהודה לרבא, אמו מצוי, לאו תדיר. והתניא, אוציא את הפסח שאינו תדיר, ולא**
 18 **אוציא את המילה שהיא תדירה. מאי 'תדירה', תדירה במצות. ואיבעיא אימא, מילה לגבי**
 19 **פסח, כי תדיר דמיא. איבעיא להו, תדיר ושאינו תדיר, קודים ושחט ושאינו תדיר, מאי.**
 20 **מי אמרין, פיון דשחטניהו מקריב ליה. או דלמא, יהיב לאחד דמקורם ברבמו, עד דמקריב**
 21 **ליה לתדיר, ותרד מקריב לשאינו תדיר. אמר רב הונא מפרא, תא שמע, שלמים של**
 22 **אמש, תפאת ואשם של יום, של אמש קודם לשל יום. תא דיום דומיא דאמש, והיכי**
 23 **דמי, קדמים שחטיהו לשלמים, תפאת ואשם קדמי. דלמא, שלמים דאמש, ותפאת ואשם**
 24 **דיום. היכי משפחת לה, דשחטניהו לתדיריהו. אכל לא שחטניהו לתדיריהו, תביעי לך. תא**
 25 **שמע, דבר אחר, ברבתי היין תדירה, וברבתי היום אינה תדירה, ותדיר ושאינו תדיר, תדיר**
 26 **קודם. תא נמי, דיכון דאתין, כמאן דשחטניו תדיריהו דמי. תא שמע, דאמר רבי יוחנן,**
 27 **הלכה, מתפלל אדם של מנחה ואחר קד של מוספין. תא נמי, פיון דמיני זמן תפלת**
 28 **מנחה, כמאן דשחטניו תדיריהו דמי. אמר ליה רב אהא בריה דרב אשי לרבנאי, שחטו**
 29 **קודם הצות, פסול. מפני שאמרו בו 'בין הערבים'. קודם לתמיד, פשר ויהא מקורם ברמו**
 30 **עד שצוין תדם. תא כמאן עסקונן, גזון דקדמים שחטניהו לתמיד ברישא. אמר ליה רב**
 31 **אהא סבא לרבא דם, שמוע מיהו: וביכולן כתיבין רשאן בו'. מאי שמוע. אמר רבא לרמישחיה,**
 32 **לרגילה, בדרה שהמלכים אוכלין: משנה אמר רבי שמעון, אם ראית שמוע שהוא מתחלק**
 33 **בעצרת, אין צריך לשאול מהו. אלא, מותר ריקני מנחות וישאל, וזהו שמוע של מצורע,**
 34 **אם ראית שמוע שהוא ניקח על גבי האיש, אין צריך לשאול מהו. אלא, מותר ריקני**
 35 **מנחת כתיבין, ומנחת כהן משה, שאין מתנדבין שמוע. רבי טרפון אומר, מתנדבין שמוע:**
 36 **גמרא**

1 אומר ליה אי תניא תניא. הא דפליגי רבי ורובן בסוף כל המנחות באות מצה (מנחות סב).
 2 גבי תנפת וכו' שלמי צבור דלפנין מבחוי שלמי יחיד וקאמר רב פפא דכולי עלמא
 3 דון מינה ומינה הוהא מקמי דשמעה לכרייתא דהבא דמפקין גבי מתנדב שמן דפליגי ברוך
 4 מינה ומינה ליה לתמינה דברקא דמנחות דתנסכים (שם קד): תנן אמר רבי טרפון מה מצעני בין
 5 שוהב בא חובב בא גברתה אף שמן שוהב בא
 6 חובב בא גברתה למעל ליה מה מצעני בין דליתא דהבא

1 גמ' אמר שמואל המתנדב שמן לזבחי רבי טרפון קומצו. ומקטיר הקומץ ושיריו נאכלים
 2 קרבן מנחה. דמצעי למנחת כי תסריב וכו' ויתירא לירשאי: אף אנו נמי תנינא.
 3 דנאכל ולא מקטיר ליה כולה: אף אתה צריך לשאול: אם של אלו הוא או של גברתה הוא
 4 ויהיב טעמא דמלילתיה שאין מתנדבין שמן: כפול דמאן דאמר מתנדבין איכא לספקי
 5 גברתה אלא שמן קרבן גברתה מתנדבין: כפול דמאן דאמר מתנדבין איכא לספקי
 6 ויהיב טעמא דמליתיה שאין מתנדבין שמן: כפול דמאן דאמר מתנדבין איכא לספקי

7 מקרא מרובתיב קרבן.
 8 המוריד גחלת מעל המזבח ויביה חיוב. ואית
 9 אמאי חיוב דהא איתעבידא לה
 10 מנוזתה דהא תנן כל ברקא המזבח מקדש לעל
 11 וכן גחלת שפקעה מעל גבי המזבח לא יחזיר
 12 ושנאי שי חלוק בן הורידה לפקעה הוהא דתנן
 13 במסכת מביד (ל"ג ט) נחפור מנחה כב גחלים
 14 מברכן לאגמה ניהא בלאו הכי משום דאיתניק
 15 למצותה דבארבא בשילדו וכו' בקלפי וינאן מנה
 16 הא רבי יהודה דא רבי שמעון. ואית אשמועינן
 17 ליה לר"ע דסבר ליה כ"ר שמעון הגבול
 18 בהרא (ביק קג) וקאמר רבי שמעון משום ר'
 19 עקיבא לובש אוס' י בלאים זה על גב זה כ"ר
 20 להעביר כ"ר ויש לומר דתני אוליבא רר"ע:
 21 אכל

1 **גמרא אמר שמואל, לזבחי רבי טרפון, המתנדב**
 2 **שמן, קומצו ושיריו נאכלין. מאי מעמא, אמר קרא**
 3 **קרבן מנחה, למפרע שמתנדבין שמן, וכי מנחה. מה**
 4 **מנחה, קומצה ושיריה נאכלין. אף שמן, קומצו ושיריו**
 5 **נאכלין. אמר רבי ירמיה, אף אנו נמי תנינא. אמר רבי**
 6 **שמעון, אם ראית שמן שמתחלק בקנה, אי אתה**
 7 **צריך לשאול מהו. אלא, מותר רקוקי מנחות ישראל,**
 8 **ולזו שמן של מצורעין, שאין מתנדבין. מפלל דמאן**
 9 **דאמר מתנדבין, מתחלק. אמר ליה אבוי, אימא סיפא,**
 10 **אם ראית שמן שניתן על גבי אישים, אי אתה צריך**
 11 **לשאול מהו. אלא, מותר רקוקי מנחת פתנים, ומנחת**
 12 **בהן משיטה, שאין מתנדבין שמן. מפלל דלמאן דאמר**
 13 **מתנדבין, בולן לאישים. לאבוי, קשיא רישא. לרבי**

1 וירא קשיא סיפא. בשלמא לרבי ירמיה, רישא בשרים, סיפא בקומץ, אלא לאבוי, קשיא. תנא
 2 רישא, אבו סיפא. בשלמא סיפא, תני משום רישא. אלא, רישא משום סיפא, מי תני. אין, אמרי
 3 בגמרא, תנא רישא משום סיפא: תא שמע, וין, כדבריה רבי עקיבא, לפסלים. שמן, כדבריה רבי
 4 טרפון, בולן לאו, כדבריה רבי עקיבא, לפסלים. שמן בולן לאישים. מידו איריא, הא כדאיתא,
 5 והא כדאיתא. אמר רב פפא, פתניא. שמן לא יפחות מלוגו. רבי אומר, שלשת לוגין. במאי
 6 קמיפליגי. אמרות רבנן קמיה דרב פפא, ד'ון מניה ומניה, ד'ון מניה ואוקי באתרה, איכא
 7 בניהוי. דרבנן סברי, מה מנחה מתנדבין, אף שמן מתנדבין. ומה מנחה לוג שמן, אף
 8 כן לוג שמן. ומה מנחה, קומצה ושיריה נאכלין. אף שמן, קומצו ושיריו נאכלין. ואודי,
 9 מנחה. מה מנחה מתנדבין, אף שמן מתנדבין. ואוקי באתרה, פנסכים. מה נסכים, שלשת
 10 לוגין. [אף שמן, שלש לוגין. ומה נסכים, בולן לפסלין]. אף שמן, בולן לאישים. אמר ליה רב
 11 פפא לאבוי, אי מנחה, מייתי לה [רבי]. דכולי עלמא ד'ון מניה ומניה. אלא רבי, מאורח'
 12 גמר לה. אמר ליה רב הונא בריה דרב הונן לרב פפא, מי מצית אמתר הכי. והתניא, קרבן
 13 מנחה, למפרע שמתנדבין שמן. וכמה, שלשה לוגין. ומאן שמעת ליה, דאמר שלשת לוגין, רבי
 14 היא, וקא מייתי לה מאורח'. אמר ליה, אי תניא, תניא. אמר שמואל, המתנדב וין, מביא ומולף
 15 על גבי האישים. מאי מעמא, אמר קרא ו'ון תקריב לנסך חצי התיק, אשה רית נוחח לה'.
 16 והא קא מבכי. פיבוי במקצת, לא שמייה פיבוי. איני, והאמר רב נתן אמר רבה פר אבוה,
 17 המוריד גחלת מעל גבי המזבח, ויביה חיוב. חיבי. דליפא אלא האי. איבעית אימא, פיבוי ומצוה
 18 שאני. תא שמע, דתנא רבי אליעזר בן עקיבא, שלשתה תורה לתרום, יבול יבכה ו'רתום.
 19 אמר, לא יבכה'. שאני היתם, אפסר ו'רתוב ו'גמר. תא שמע, וין, דבריה רבי עקיבא לפסלים.
 20 שמן, כדבריה רבי טרפון, עוד, תניא, וין, נקף, לפסלים. או אינו אלא לאישים. אמרת,
 21 לא יבכה. לא קשיא. הא רבי יהודה, הא רבי שמעון. למימרא, דשמואל קריבי שמעון כמריא
 22 ליה. והאמר שמואל, מכבין גחלת של מתכת ברשות הרבים, בשביל שלא יזוקו בה רבים,
 23 אכל

24 בשמן לאישים קאמין קאי: ד'ל' כתבנא שמן לא
 25 יפחות מן הלוג רבי אומר שלשת לוגין: ברוך
 26 מינה ב' כל דבר שאתה לזכר מחבירי ביש או
 27 בהיקש הוי לזכר ככל דבריה: דון מינה
 28 ואוקי באתרה. מה שחרברי רבי ללמוד מחבירי
 29 דברים יכול ללמוד מנופו לזכר מחבירי וישאר
 30 דברים שיכול ללמוד מנופו העמידו על מקומו
 31 מה מנחה מתנדבין ב'. דיעקב רבת שמן מקרב
 32 מנחה נפקא לן וסתם מנחה עריכה לוג שמן
 33 דבתיב (ויקרא יד) למנחה וכו' ומה מנחה
 34 קומצה ב'. כלומר וכוון דאית ליה לתנא קמא
 35 דון מינה ומינה לענין הקטרה נמי דיענין ומינה
 36 מה מנחה קומצה ב'. כנסכים. דהא שמן של
 37 רבת לא קרב אלא פני עצמו ב'ון הבא בפני
 38 עצמו הלכך לנסכים דמי ובין פשיטא לן
 39 דשלשת לוגין ניתר כדנפקא לן במנחות (ד' עג)
 40 אורח מלמד שמתנדבין וין ומה נסכים בולן
 41 לפסלים. כלומר כיון דרבי אוקי באתרה אית
 42 ליה לזא נמי אוקי באתרה ומה דין כולו לפסלים
 43 אף שמן דלאו בר ספלים כולו מתחלק ובין
 44 פשיטא לן דכולו לפסלים ואינו מתחלק לכתובים
 45 דהא מאורח איתריב דבתיב נסכים כל האורח
 46 יעשה ככה (מבדיר ט) ומנחת נסכים כולה
 47 כללה: רבי מאורח נמי ליה. לשבת נמי וכו' נמי
 48 דיעת מינה ומינה שלשת לוגין לן שוהא פחות
 49 כנסכים דנסכים של כבש רביעית התיק וין
 50 כתיב בהו (שם): ומי מצית אמרת הכי. דרבי

מאורח גמר לה: אשה רית נוחח. אלמא שי ין שוהא לביעיה ואיזה זה וזו וין הבא בפני עצמו דאילו הבא בגולל זבח כתיב חסך נשך ספר (שם כח) לשון פשיטא וכו' שרת שרת
 נראה על גבי המזבח כשפסקין את השחיין כדאמרינן במסכת סוכה (דף מט): לא שמייה כיומי. דלא קפיד קרא אלא אש תמיד תוקר על המזבח (ויקרא ו) כלפי. כלומר הואיל
 לתרום. את הדשן: יבול יבכה. אם מצאן בולן לוחשות שאינן מאוכלות אבות' את יבכה. אלמא כיבוי דמנחה אסרי: נשך. וממתיק: או אינו אלא אישיות. דהא כתיב אש בין: אתה ליה
 יהוה: דאמר שבת דקב: (דבר שאין מתכוין אסור הוי לא חבבה אפילו בלא מתכוין הלכך עדי ליה למשעתינה דאשה למודרשיה דתא רשאי לפגי אשה וכו' מסיק לה
 לכרייתא בספרה אמר רבי שמעון: שמואל כריב ששעון דכיון דאין מתכוין בלא חבבה אפילו בלא חבבה אפילו בלא חבבה אפילו בלא חבבה אפילו בלא חבבה אפילו בלא חבבה
 פסקי רישא ולא ימות אפטר דמולף ליה בטפין דקוט מאד הלכך אי נמי מנכה בטיפים גסות דבר שאין מתכוין הוי: נזילת של מתכת. לא בת כיווי הוא ואיסורא דרבנן הוא

זבחים – פרק אחד עשר – דם חטאת דף צב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רלט תוספות

1 אבל אל של עי. דבת כיבו הוא ואיסורא דאורייתא הוא ואי כר"ש לא משכבת כיבו
2 אלא במתכוין לעשות פחיתון כביבו וצריך לום דאר"ש מלאכה שאינה צריכה לגופה
3 פטור עליה וכיבו לצור צנף הוא שיהא עירוף לו והלואי שלא בא עליו דמי למציאת
4 אה המת לסלקו מעל פניו דפטור עליה שר במסכת שבת בפרק המציע (דף צד.)
5 מעיקבה. על הרצפה בעורה ורק קודש קדשים וצריחה לחרץ

6 משום שנאמר בקדש באש תשרף בפ' שני
7 הפסחים (דף כד.) דרש"ן האי קרא וכל חטאת
8 אשר יזבא וגו' ומרביתן מנייה לה פסולי קדשים
9 משוחרתיו בעורה שיהו נשרפים בעורה כדכתיב
10 בקדש לא תאכל באש תשרף והמיה אני למת
11 שורפן לעצמן ואינו שורפן בבית הדרן שיהא
12 בעורה שבו שורפן פסולי קודש קדשים ונראה
13 בעיני שהוא דבר לה שורפן לעצמן שהיה
14 שורפן יכירת לעצמן שאם היה שורפן עם
15 בשר אין ניכרין שהרי אין בהו ממש. הדרם והשמן
16 גרס:

הדרן עלך כל התדיר

17 דם חטאת מעון כיבוס. כדכתיב ואשר יהי
18 מדמה וגו'. בסיקוס קדוש תאכל. בהוא
19 ענינא כתיב: תורת החטאת. רישא דענינא
20 הווא: פסולת אין מעון דמה כיבוס. כדכתיב אשר
21 יהי בראיו להואה הכתוב מדרב: שעת הכושר.
22 לזרקה: שלמה. לן דמה: ושקבלו פסולין את
23 דמה. גרסי ולא גרסי וירוק דהא אפילו כשרה
24 שנתו (את) מדמה לאחר: וירוק על הבגד אין
25 טען כיבוס כדאמרין לקמן פרט לה שכתב
26 הווא: גמ' תשחם החטאת. בהוא ענינא כתיב
27 בשחטות ולא במלקות: אפילו חטאת העוף
28 נמי. אע"ג כדכתיב ואת למעטא את הנמימות נמי
29 אימעיטו דבנאכלות הכתוב מדרב וקמריבין לוד
30 מותרת: ומה ראתי. לרבות פנימיות מותרת
31 ולמעט עוף מותרת חטאת בהמה פנימיות ה"ל
32 לרבינו. כדון היצוניס שכן בהמה במותרת
33 שריטה במותרת טענה צפון במותרת וקבלת כלי
34 במותרת וקרינת מונחב במותרת וכנגד זוהי של
35 קרן באבצע ואישים אימירוק לאישים אבל
36 עוף אינו בהמה ואינו שחוט ואינו טען צפון
37 וקבלה ולא קרן שדרי חטאת העוף למטה
38 נעשית ואינו נותרת באבצע בחודה של קרן ואין
39 ממנה לאישים.

1 יאכלנה
2 'ותורת'. אי הכי, אפילו חטאת העוף נמי
3 דחטאת [בהמה] פנימיות, הנה ליה לרבינו. שכן בהמה, שחטת צפון ונקבלת כלי

1 אבל לא נהלת של עין. ואי סלקא דעתך, פרבי
2 שמעון סבירא ליה, אפילו נהלת של עין נמי.
3 בדרב שאין מתכוין, סבר לה פרבי שמעון. במלאכה
4 שאינה צריכה לגופה, סבר לה פרבי יהודה. אמר
5 רב הונא, נכסים שנתמא, עושה להן מערבה בפני
6 עצמן ושורפן, משום שנתמא בקודש באש תשרף.
7 תניא נמי הכי, הדרם, והשמן, והמנחות. והנכסים,
8 שנתמא, עושה להן מערבה בפני עצמן ושורפן.
9 אמר ליה שמואל לרב הונא בנדרתה, אייתני לי בי
10 עשרה, ואימא לך קמיהו, נכסים שנתמא, עושה
11 להן מערבה בפני עצמן ושורפן:

הדרן עלך כל התדיר

12 משנה דם חטאת שנתו על הכהן, הרי זה מעון
13 כיבוס. אף על פי שאין הכתוב מידבר
14 אלא בנאכלות, שנאמר 'מקום קדוש תאכל'. אחד
15 התאכלות, ואחד הפנימיות, מעונות כיבוס, שנאמר
16 'ותורת החטאת, תורה אחת לכל החטאות. חטאת
17 פסולה, אין דמה מעון כיבוס. בין שהיתה לה שעת
18 הכושר, ובין שלא היתה לה שעת הכושר. איזו היא
19 שהיתה לה שעת הכושר, שלנה שנתמא ושחטת.
20 ואיזו היא שלא היתה לה שעת הכושר, ששחטת
21 חוץ למנה וחוץ למקומה, ושקבלו פסולין [וירוק]
22 את דמה: גמרא דם חטאת (שמות) [שנתו] כו',
23 ואי תורה אחת לכל חטאות, אפילו חטאת העוף
24 נמי. אלקמה תניא, יכול היא דם חטאת העוף מעון
25 כיבוס, תלמוד לומר 'ואת'. אמר ריש לקיש משום
26 בר קפרא, אמר קרא 'תשחט' בנשחטות הכתוב
27 מידבר. ואימא, אכלות הכתוב מידבר, כדכתיב
28 'מקום קדוש תאכל'. אבל פנימיות לא. רבי יהנא

1 בשר לרובה ולא תימא יחזור הכשר וירוק דפסול עושה שריס רבי ע"פ ד'קדמיעלה (דף ה.) 'יכול' תהא דם חטאת העוף טעון כיבוס כל זאת. והוא הדין קדשים קלים מימעיט מואת ותימה
2 בדסוף פירקין (דף צג.) מרבי תורת האות: הווא לעולה ולחטאת מה חטאת מותרת בבלוע אף כל מתקדש בבלוע והשתא מגיל דאתאי חיקשא לרבות כל הקדשים בחטאת לענן בלוע
3 ומיעוט דהא לענן כיבוס אמא איתא וירי לין דאשכחן דכל קדשים טעונן מריקה וטשיפה מדאימנטיך. אותה למעוט' תרומה סברא הוא לאוקמה חיקשא לענן להתקדש בבלוע
4 מאחר דאשכחן טעונן מריקה וטשיפה מעב בליעת כלי מותרת נמי בחבי קושיא אחרייתו רבי יהודה מטיף לקנן כל קדשים לענן מריקה וטשיפה מוקדש קדשים וטשיפה ליל קרא חפיק
5 לי מחיקשא דהואת דכל קדשים טעונן מריקה וטשיפה בחטאת אבל למאי דפרישת' נחא דלא ראשכחן מריקה [וטשיפה] בחדיא הוה מוקמי חיקשא לענן כיבוס ומעטא דהא

למעט מריקה וטשיפה ובלוע:

1 אבל לא נהלת של עין. תמה הדין כי דבר שאין מתכוין לא נהלת צריכה לגופה דמה
2 ענין זה לזה ובפ' כירה (שבת מב.) נחא טפי בני דא דשרי שמואל אפילו שיעור לצרף
3 דפרין הוה כהו נוצי למישר דסד ליה הוה שרי ריש דבר שאין מתכוין כבתחילה אי לאו
4 משום דאית ביה תרתי דהוה נמי מלאכה שאינה צריכה לגופה הלכך רבי יוחנן דמתיב
5 מלאכה צריכה לגופה אוסר באן מתכוין דהוה
6 תליא אבל חבא אי אפשר לפרש כן מתייח לה
7 אהדיא והנפתרין ין מביאו ומלפני על גבי
8 האישים ולא שייך טעמא דין צריכה לגופה
9 אלא בני מלאכות דשבת ובסוף פירק ראשון
10 הדנונה (דף י.) מתייח לה גבי הלכות שבת כדרייס
11 תחליים בשערה וירקן פירש דמשמע לחיסי
12 דהשתא דכי היכי דמתיב שמואל באינה צריכה
13 לגופה היג ש' לו לחייב אין מתכוין כמתכוין
14 במלאכות שאינה צריכה לגופה סבר לה כרבי
15 יהודה. הקשה הלכות גדולות דבשעמא
16 קמייתא דשבת (דף ק.) קאמר שמואל כל פטור
17 דשבת פטור אבד סולר לבר מהני תלת דפטור
18 ומותר הצד צבי והגד חשב ומפיס מורסא פי
19 דשרי רבנן משום צעד דנפא רעד נחש ומפיס
20 מורסא לא מיפטר אלא לירש דפטור מלאכה
21 שאינה צריכה לגופה כדאיתא בפ' שמינה שריעס
22 (שבת קז) וירחק הוא לחרץ בהלכות גדולות וירח
23 תירץ דהא דחשיב לה שמואל [בהדין] פטור ומותר
24 (קאמר) לאו משום דסילי אלא כלומר מאן
25 דסילי שהוה פטור קסבר דפטור ומותר
26 כשמודק שמואל בסוף האורג (שם קז.) דהאי
27 פטור ומותר קאמר מיהו אן לא קימא לך
28 בשמואל במלאכה שאינה צריכה לגופה
29 כדאשכחן רבא דהוא כתיבא דסבר כר"ש בירש
30 נוטל (שם סקא) ואמרי' דפרק כל מביה הקדש
31 (שם קבא) דאמרי כל מדיקין נהרגין בשבת
32 ואפילו מאן דאסר לא פליג אמתי' דעל עקרב
33 שלא תווק הלכך מותר להפס מורסא בשבת
34 להוציא ממנה ליה:

הדרן עלך כל התדיר

1 שלנה ושטמא. פירוש לן דמה וטמא דמה
2 ואם תאמר וטמא מ"ט אל בני כיבוס
3 הא מדארייתא וירוקו לבתדילה כדאמרין
4 (פסחים דף פ.) דם שטמא וירוק בשוגג הוציא
5 ו"ל דמיייר בגון שנעבר הציץ או אינו על מצוד
6 לנטאן דאית ליה [ושאני] דפרק כל מביה דף גז
7 ושקבלו פסולין וירוק את דמה. פירש
8 בקניסניס דא ורוק יאעני' דאפילו כשרה אם נתו
9 דמה לאוד וירקה אין טען כיבוס כדאמר לקמן
10 פרט לזה שכבר הוה איצטרך לאשמועינן
11 בפסולין למישר דם דדזי הוא ואין הותרה במוקד

1 בשר לרובה ולא תימא יחזור הכשר וירוק דפסול עושה שריס רבי ע"פ ד'קדמיעלה (דף ה.) 'יכול' תהא דם חטאת העוף טעון כיבוס כל זאת. והוא הדין קדשים קלים מימעיט מואת ותימה
2 בדסוף פירקין (דף צג.) מרבי תורת האות: הווא לעולה ולחטאת מה חטאת מותרת בבלוע אף כל מתקדש בבלוע והשתא מגיל דאתאי חיקשא לרבות כל הקדשים בחטאת לענן בלוע
3 ומיעוט דהא לענן כיבוס אמא איתא וירי לין דאשכחן דכל קדשים טעונן מריקה וטשיפה מדאימנטיך. אותה למעוט' תרומה סברא הוא לאוקמה חיקשא לענן להתקדש בבלוע
4 מאחר דאשכחן טעונן מריקה וטשיפה מעב בליעת כלי מותרת נמי בחבי קושיא אחרייתו רבי יהודה מטיף לקנן כל קדשים לענן מריקה וטשיפה מוקדש קדשים וטשיפה ליל קרא חפיק
5 לי מחיקשא דהואת דכל קדשים טעונן מריקה וטשיפה בחטאת אבל למאי דפרישת' נחא דלא ראשכחן מריקה [וטשיפה] בחדיא הוה מוקמי חיקשא לענן כיבוס ומעטא דהא

זבחים. פרק אחד עשר – דם חטאת דף צב עמוד ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ) – רש"י תוספת

1 וקרן ואבעה חודדי. תימה אי חומר חשביש הא לא הוה אליבא דדור תנא דמאן דאית
2 ליה חודה לית ליה קרן כדמוכח לעיל בפרק איהו מקומן (דף ג.) דפליגי רבי ור"א
3 בריש של דמר דחבי אמר קרן למאן דאית ליה חודה למאן דאית ליה חוץ וקרן לפרש לעיל
4 בפ"ק (דף ט.) האביבא חודה. הכי חודה הנאכלת ואחור הפנימיות אחור הפנימיות אחור
5 הנאכלת מיבעי ליה. ודפחשטו יודר של לו

6 לחומר תחלה ובפ"ק דסוכה (דף כ.) גריס רש"י
7 במשנה אחת קטנה ואחת גדולה ופר"ק בנבואה
8 אחת גדולה ואחת קטנה מיבעי ליה דחבי משמע
9 אחת היא הגדולה ואחת היא הקטנה כלומר במתה
10 היא אינה חלוקה לדין שכן ובן דרך תנאים בכל
11 מקום ודהיא דפשיטא ליה תני ברישא אותו
12 השני כשבא להשמיעו ששהו לו שונה אחריו
13 כדמאר בריה (דף כט.) אחרי יבנה ואחור כל מקום
14 שיש שם ב"ד ובפ"ק (דף ט.) אחור החופר בור ואחור
15 החופר שיח מערעה ובמסכת סוטה (דף מג.) אחור
16 הבונה ואחור חלוקה ואחור הירוש וטובא תנן והתם
17 גבי מערכי המלחמה הכי וקשה מהדיא דפ"ב
18 דכבושת (דף כ.) דאחור חרשות ואחור ישנות
19 וישנות פשוט לטומאה יותר מחדשות ובפ" החלץ
10 (במכות מג.) אחור תולדות ואחור בעולות אלמא
11 דנקט שאינו פשוט תחילה ויש להלך דהובא דקאי
12 אקרא או בפולגא ולעיל התם הוא דרגיל
13 למתני הפשוט תחילה ויהי דתנן (במדרין דף רב.)
14 אחור דיני ממונת ואחור דיני נפשות ברידישה
15 ובתקופה אג"ר דקאי אקרא איניו דאיורי בריפאק
16 לדעיל בדיני ממונת נקט גמי דיני ממונת ברישא
17 דהר שעתון קשה כההיא דמנחות פרק ג'
18 שיעמאל (מנחות סג.) דקתני חביא אחור חול
19 ואחור שבת שמשל היה בא חול למתני שבת
20 ברישאלו ובספסל חביא אחור שבת וא' חוד'
21 בשלש קפות ובשלש מגלות חול למינקט חול
22 ברישא:

מ

24 הא חוציאה, פסולת. אלא, האי 'צתה לחוץ, איצטריבא ליה.
25 איצטריבא ליה. פני רבי אבין, נשפך על הרצפה ואספה, מהו. אצטריבא הוא דלא
26 אצטריבא רחמנא, פלי שרת. והלף, אוספו ופשו. או דלמא, מיפסל פסל ביה רחמנא,
27 פלי שרת. והלף, אוספו ופסול. אמר רבא, תא שמע, וכול יהא דם חטאת העוף מעון
28 ביבוס, תלמוד לומר 'אות'. ואי סלקא דעתך, מיפסל פסול ביה רחמנא, תיפוק לי, דהא
29 אפסיל לה פאורי פלי. אמר רב הונא בריה דרב יהושע, כמדביק פלי בצנארה. פגא
30 מינאי לוי, ניתו מנגד לנגד, מהו. מנגד קמא, אידחי ליה לכיבוס. או דלמא, לא. אמר
31 ליה, זו שאלה. מעון ביבוס, ממה נפשך. או אוספו ופשו, הא פשו. ואי אוספו ופסול,
32 אגא כרבי עקיבא סבירא ליה. דאמר, היתה לו שעת המושר ונפסלה. דמה מעון ביבוס.

1 יאכלנה לוו ולא לאחריה. יאכלנה חודא משמע לומר באתח באתח מן זבחי הענין
2 הוה ולא בכל הנאכלות נתעמשה חטאת העוף שהוא נאכלת מזבחים האמורים בענין
3 ומה אמור בענין כיבוס מריקה ושטיפה אורחיה דקרא. שכל הענין בלשון דף נאמר שחטש
4 החטאת בכשרה מדמה. רבה אמר. האי פריבא דפריבא דלמא פנימיות נתעמשה משטיפה
5 דאית עיקר כיבוס בפנימיות תביב דאשר יזה

6 בניזאות עיקר מדבר והיינו בפנימיות תביב בן
7 הואל על הפרכת אבל בחינות א"ן תביב
8 הואה הוצינות הוא דאיתרבו מותרת. והא תנא
9 דמתני' עיקר שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות
10 קאמר. אלמא עיקר קרא בחינות הוא דכתיב
11 ופנימיות מותרת איתרבו. ה"ק אף על פי שיש
12 דברים בענין שאינו מדבר אלא בנאכלות ואני
13 נידו מריקה ושטיפה דהדיא דוקא בנאכלות
14 דסמיך ליה כל זכר כתיבוינא יאכל אותה מיזו
15 לענין כיבוס אחור הנאכלות ואחור הפנימיות
16 והפנימיות עיקר דאשר יזה תביב ברו הוצינות
17 מאת תורת החטאת. אי הכי. דעיקר בפנימיות
18 תביב אמאי תנא אחור הנאכלות ואחור הפנימיות
19 דמשמע האמורה בנאכלות נהוגא אלא בפנימיות
20 דכתיב משמע האמור בנאכלות הוא הדין האמור
21 בפנימיות אלמא נאכלות במשמעותא אתו
22 בפנימיות מריבויא. אי הכי חטאת העוף נמי.
23 תיתי משמעותא שריד אף היא מן הניזאות
24 דכתיב הוזה (מן) החטא והגו (ויקרא ה.) חטאת
25 העוף שהטבס רבה בצנארה כפיס. בן מליקה
26 להדיה מהו שתיפסל משום וכל חטאת אשר
27 יובא: ככילי בשרת דמי. שחרי לאת חזוקה בקבלת
28 כלי חודו כליה ומיפסל בהבנסת הדם שהטבסה
29 בכלי להדיכי. או דלמא כ"ל. והבמה שחטאת
30 לפנים משמעותא דהוציאה וקיבל רמה לא
31 מפסלא דמדמה אמר רחמנא ולא שהטבסו עם
32 בשדה פריבסה ונכנסה לפנים. בחטאת העוף
33 קתני לה כשרה וקסיד משום דמאליה נכנסה
34 ולא הנכנסה הוא ע"מ לכפר וקרא תביב לכפר
35 בקדש: ויצתה לדרום וחודה. לאו דוקא נקט
36 וחודה אלא משום דקתני בה בהדיא פריבסה
37 ויצתה לחוץ חודה פסולה דדוקא נקט
38 לאשמועינן רבותא דאע"ג דחודה פסולה נקט
39 גמי גבי כשרה וחודה הא חוציאה היא פסולה.
40 בתמיה וכי שי מדיעה בצפון וברדרם ליפסל
41 ביבוא אלא את דתני פריבסה יצאת לחוץ
42 איצטריבא ליה דקתני בה בהדיא פריבסה ויצתה
43 לחוץ חודה פסולה איפילו פריבסה
44 ויצתה מאליה דנפסלה ביבוא ובפ"ו (לעיל
45 כ"ו.) מיידי לה בגמרא: א"ל דקתני פריבסה גבי
46 שח משום דהיא נקט לה כלשון פריבסה דקתני
47 בה גמי פריבסה ויצתה לחוץ וחודה פסולה.
48 על הרצפה. מוצאר העוף אצטריבא הוא דלמא אצטריבא רחמנא כלי שרת. ומואר וידיה הוא במקום כלי שרת והלכך לאוספו כשי לחוחותו למזבח ליה לנשך מן הכלי על
49 הרצפה ואספו דכשה. או דלמא מיפסיל פסול ביה רחמנא כלי שרת. דדוקא שייך ולא כתב ביה קבלה משום דבעי לחוחותו מן העוף עצמו למזבח וכ"ש הרצפה פסולה: תיפוק לי.
50 דלא בעי כיבוס בלאו מיטעא דזאת הוא אפסיל ליה דם מבי מטא לאיור הכגו ואנן ראיא לחזאה בעינן ואיך כלי ככלי דמי: כמדביק כלי בצנארה. דלא היה על איורו עד שנגע בו
51 להאי איצטריבא וקרא ליה למעטה: ניתו מנגד לנגד. בדם בהמה קמריה: אידיד ליה לכיבוס. וגרע ליה מנשך מן כלי על הרצפה ואספו ואחר כך ניתו על הבגד דהתם כיון דכשרת לזריקה
52 ראיא לחזאה קראתו ביה אבל על הבגד דאיזוקק איזוקק לכיבוס אדח מותרת חזאה ולא קרינא ביה ראיא לחזאה ולא בעי כיבוס האי אחרון: וזו שאלה. בניזאות פה שכלת ואישיך
53 עליה: אוספו ובשר. ואע"ג דאיזוקק לכיבוס לא בטל מותרת דם כל זמן שלא כיבוס חוץ מנשך מן הכלי על הרצפה: הא כשר. וטעון אחרון כיבוס. ואם תיפצי לומר שאם אוספו
54 מן תראשון פסול. בראק ס"ד משום דדוקק לכיבוס טייל ליה מותרת דם: אמר ב"ר ע"ל. דאמר לקמן (דף צ"ג.) היתה לה שעת הכושר לזריקה ונפסלה רמה טעון כיבוס והאי הרי
55 מתחילתו בכלי נחשב ויהיה לו שעת הכושר ואיח"כ נפסל בפנימיות על בגר ראשון.

[דף ז' ע"א]

מני אמרו לז? כרבי יודה. דתני: ניטמאת אחת מן החלות, או אחד מן הפדרים, רבי יודה אומר: שניהן יצאו לבית השריפה, שאין קרבן ציבור חלוק. ותכמים אומרים: הטמא בטומאתו, והטהור יאכל.

רבי יוסי בר בון בשם רבי יוחנן אומר: מני אמרו לז? חכמים שהן בשיטת רבי יהודה.

הלכה ז' מתני' הורו בית דין, ועשו שבועה שבטמים או ריבן על פיהן – מביאין פר, ובעבודה זרה מביאין פר ושעיר; דברי רבי מאיר.

רבי יהודה אומר: שבועה שבטמים שהטאו – מביאין שבועה פרים, ושאר שבטמים שלא הטאו, מביאין על ידיהן פר, שאף אילו שלא הטאו, מביאין על ידיהן פר על ידי החוטאים.

רבי שמעון אומר: שמונה פרים. ובעבודה זרה – שמונה פרים ושמונה שעירים, פר ושעיר לכל שבט, ופר ושעיר לבית דין.

גמרא תני, רבי שמעון בן לעזר אומר משמו: הטאו ששה והן רובו, או שבועה אף על פי שאין רובו – הרי אילו תיבין.

אמר רבי לעזר: לא מר אלא ששה והן רובו, הא המשה אף על פי שהן רובו – הרי אילו פטורין.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: מתניתא אמרה בן, מהצית שבטמים, ובכלב רוב אוכלוסין, ודכוותה מהצית אוכלוסין ובכלב רוב השבטמים.

רבי יוסי בי רבי בון אומר: שאילתה דכהן משיח מן הדא. הורייית בית דין גדול הורייית בית דין קטן.

הלכה ח' מתני' הורו בית דין של אחד מן השבטמים, ועשה אותו השבט על פיהם – אותו השבט הוא חייב, ושאר כל השבטמים פטורין; דברי רבי יהודה. ותכמים אומרין: אין תיבין אלא על הוראת בית דין הגדול בכלב, שנאמר (ויקרא ד): **ואם כל עדת ישראל ישגו, ונעלם דבר מעיני הקהל** – ולא עדת אותו השבט.

גמרא רבי מאיר אומר: חובת בית דין הוא. רבי יודה אומר: חובת ציבורא. אומר רבי שמעון: חובת בית דין וחובת ציבורא היא.

מה טעמא דרבי מאיר? נאמר בן (ויקרא ד) **מעיני, ונאמר להלן מעיני**. מה מעיני שנאמר להלן – בית דין, אף בן – בית דין.

מה טעמא דרבי יודה? נאמר בן **מעיני, ונאמר להלן מעיני**. מה מעיני שנאמר להלן – ציבור, אף בן – ציבור.

מה טעמא דרבי שמעון? נאמר בן **מעיני, ונאמר להלן מעיני**. מה מעיני שנאמר להלן – בית דין, אף מעיני שנאמר בן – בית דין. ומה מעיני שנאמר להלן – ציבור, אף בן – ציבור.

[דף ז' ע"ב]

מאן דמר חובת בית דין היא, בית דין מכיאיין. מאן דאמר חובת ציבור, מי מכיאי? דתני: מטילין היו עליהן ובאיין דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: מתרומת הלשכה היו באין. מאן דמר חובת בית דין היא – בית דין סומכין. מאן דמר חובת ציבור היא, מי סומך? דתני: שלשה מפל שכט ושכט וראש בית דין על גביהן – סומכין ודיהן על ראש הפר, (ויקרא ד) **ידיהם** – ידי פל יחיד ויחיד.

ידיהם על ראש הפר, פר טעון סמיכה, אין שעירי עבודה זרה טעונין סמיכה; דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: פר טעון סמיכה בזקנים, אין שעירי עבודה זרה טעונין סמיכה בזקנים. שרפי שמעון אומר: פל חטאת ציבור שדמה נכנס לפנים – טעונה סמיכה.

מתיבין לרבי יהודה: והכתיב: (דברים הימים ב כט) **ויגישו את שעירי החטאת!** רבי הויה בשם רבי יוחנן: הוראת שעה היתה.

רבי יוחנן בעי: ציבור שמת אחד, מהו שכיבא תהתיין? התיבון: והכתיב (עזרא ח) **הבאים מהשבי וגו'.** אפשר חטאת עולה? אלא, מה עולה לא נאכלה אף חטאת לא נאכלה. רבי יהודה אומר: על עבודה זרה הכיאות. רבי חזקיה, רבי ירמיה, רבי הויה בשם רבי יוחנן: הורית שעה היתה.

רבי ירמיה למד פו, אלא פר טעון סמיכה בזקנים, אין שעירי עבודה זרה טעונין סמיכה בזקנים. אלא כמי? רבי ירמיה סבר מימר: באהרן ובניו.

אמר ליה רבי יוסי: והתני רבי הויה: **וסמד וסמכו!** לרבנות שעירי עבודה זרה בסמיכה, ולא בזקנים! רבי יוסי למד פו, אלא, חי טעון סמיכה באהרן, אין שעירי עבודה זרה טעונין סמיכה באהרן; וכתוב פו (ויקרא טו) **וסמד אהרן את שתי ידו על ראש השעיר החי**, חי טעון סמיכה באהרן, אין שעירי עבודה זרה טעונין סמיכה באהרן. מה עבד לה רבי ירמיה? פתר לה בכהן הדיוט!

רבי זעירא בשם רב המנונא פריי מאיר. תני תפון: הורו בית דין, ועשו קהל, מת אחד מבית דין – פטורין, מת אחד מן הציבור – תייבין. אמר להן רבי מאיר: אם לאחרים הוא פטור, לא פל שפן על עצמו! אמרו לו: יפטור לאחרים שיש להם במה לתלות, ואל יפטור לעצמו שאין לו במה לתלות! רבי זעירא בשם רב חסדאי:

[דף ח' ע"א]

תני תפון: הורו בית דין, ועשו הן. וידעו מה הורג טעו מה הורג, שגו מה הורג, יכול יהו תייבין? תלמוד לומר: (ויקרא ד) **ונודעה החטאת**, לא שיוודעו החוטאין. מה נפשך, חלב הורו – תייבין, שבת הורו – תייבין! אמר רבי בון בר חייא: ותניא פריי אליעזר. פריי יהושע לא אתיא. אמר רבי יוסא: פריי יהושע אתיא היא, בשחורו ולא ידעו מה הורג, אם עבודה זרה, אם שאר פל המצות. אם עבודה זרה בפר. אם שאר פל המצות בשעיר? ספק פר ושעיר, שינוי קרבן הוא והוא פטור.

הדרן עלה פרק הורו בית דין

פֶּרֶק שֵׁנִי

הַלְכָה א' מִתְנִי' הוֹרָה בְּהֵן מְשִׁיחַ לְעֻצְמוֹ, שׁוֹנֵג וְעֹשֶׂה שׁוֹנֵג – מְבִיא פֶר. שׁוֹנֵג וְעֹשֶׂה מְזִיד, מְזִיד וְעֹשֶׂה שׁוֹנֵג – פְּטוּר, שֶׁהוֹרָאת בְּהֵן מְשִׁיחַ לְעֻצְמוֹ – בְּהוֹרָאת בֵּית דִּין לְצַבּוֹר.

גמרא (ויקרא ד) **נִפְשׁוּ**. (שם) **אִם הִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ**. הָרִי מְשִׁיחַ בְּיָחִיד, מִה יָחִיד אִם אָכַל בְּהוֹרָאת בֵּית דִּין – פְּטוּר, אִף זֶה אִם אָכַל בְּהוֹרָאת בֵּית דִּין – פְּטוּר. מִה יָחִיד אִם אָכַל בְּלֹא הוֹרְיָה – חַיִּיב, אִף זֶה אִם אָכַל בְּלֹא הוֹרְיָה – חַיִּיב! תְּלִמּוּד לֹמַר (שם) **לְאַשְׁמַת הָעֵם**, הָרִי אֲשַׁמְתוּ בְּאַשְׁמַת הָעֵם, מִה הָעֵם אֵינֶן חַיִּיבִין אֲלָא אִם בֶּן הוֹרָה.

אֵית תְּנִי תְנִי הָעֵם – בֵּית דִּין, מִה הָעֵם הוֹרוּ הֵן וְעִשׂוּ אַחֲרֵים – חַיִּיבִין, אִף זֶה, הוֹרָה הוּא וְעִשׂוּ אַחֲרֵים – יְהֵא חַיִּיב! תְּלִמּוּד לֹמַר **אֲשֶׁר חָטָא** עַל מַה שֶׁחָטָא הוּא מְבִיא, וְאֵינוּ מְבִיא עַל מַה שֶׁחָטָאוּ אַחֲרֵים.

אֵית תְּנִי תְנִי הָעֵם – צִיבּוֹר. מִה הָעֵם, הוֹרוּ אַחֲרֵים וְעִשׂוּ הֵן – חַיִּיבִין. אִף זֶה הִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ הוֹרוּ אַחֲרֵים וְעֹשֶׂה הוּא – יְהֵא חַיִּיב! תְּלִמּוּד לֹמַר: **אֲשֶׁר חָטָא**. עַל מַה שֶׁחָטָא הוּא מְבִיא, אֵינוּ מְבִיא עַל מַה שֶׁחָטָאוּ אַחֲרֵים. רַבִּי יַעֲקֹב בְּשֵׁם רַבִּי לְעֹזֵר: וְהוּא שְׂיֵהָא יוֹדַע לִישׂא וְלִיתֵן בְּהַלְכָה, דְּלָא בֶּן מַה בֶּן

[דף ה' ע"ב]

אָמְרִין, וְיֵשׁ שׁוֹמֵים מוֹרִין?!

מְשִׁיחַ שֶׁאָכַל בְּהוֹרָאת בֵּית דִּין – פְּטוּר. בְּהוֹרָאת מְשִׁיחַ אַחֵר – חַיִּיב. בְּהוֹרָאת בֵּית דִּין פְּטוּר, שְׂאִין הוֹרָאת אַחֲרֵים אֲצַל הוֹרָאתֵן בְּלוּם. בְּהוֹרִיית מְשִׁיחַ אַחֵר חַיִּיב. וְהוּא שֶׁהוֹרָה כִּיּוֹצֵא בּוֹ.

הַלְכָה ב' מִתְנִי' הוֹרָה בְּכַפְנֵי עֻצְמוֹ, וְעֹשֶׂה בְּכַפְנֵי עֻצְמוֹ – מִתְפַּפֵּר לוֹ בְּכַפְנֵי עֻצְמוֹ. הוֹרָה עִם הַצִּיבּוֹר, וְעֹשֶׂה עִם הַצִּיבּוֹר – מִתְפַּפֵּר לוֹ עִם הַצִּיבּוֹר, שְׂאִין בֵּית דִּין חַיִּיבִין עַד שִׁיּוּרוֹ לְכַפֵּל מִקְצַת וְלִקְטִים מִקְצַת. וְכֵן הַמְּשִׁיחַ, וְלֹא בְּעִבּוּדָה זָרָה, עַד שִׁיּוּרוֹ לְכַפֵּל מִקְצַת וְלִקְטִים מִקְצַת.

גמרא הוֹרוּ בֵּית דִּין, וְהוֹרָה אַחֲרֵיהֶן וְהִחְלִיף, פְּשִׁיטָא, נְעֻשִׂית אֲצַלוּ כְּעִקְרֵת גּוּף! אֲלָא. הוֹרָה הוּא תְּהִילָה, וְהוֹרוּ בֵּית דִּין אַחֲרֵיהֶן וְתִחְלִיפוּ אֲפִילוּ בֶּן, נְעֻשִׂית אֲצַלוּ כְּעִקְרֵת גּוּף? אוֹ, מֵאַחֵר שֶׁהוֹרָה הוּא תְּהִילָה וְנִדְחָה הוֹרְיָיתוֹ בְּהוֹרְיָיתוֹ, וְאֵינוּ נְעֻשִׂית אֲצַלוּ כְּעִקְרֵת גּוּף.

הוֹרוּ בֵּית דִּין וְהוֹרָה אַחֲרֵיהֶן, פְּשִׁיטָא, אָכַל בְּהוֹרִיית בֵּית דִּין – פְּטוּר. אָכַל מִשְׁחֹרוֹ בְּהֵן בֵּית דִּין, חַיִּיב? אָמַר רַבִּי יוֹסִי:

[דף ט' ע"א]

וְלֹא מִתְנִיתָא הִיא? הוֹרָה בְּכַפְנֵי עֻצְמוֹ – מִתְפַּפֵּר לוֹ בְּכַפְנֵי עֻצְמוֹ, מִכְּפֵי שֶׁהוֹרָה בְּכַפְנֵי עֻצְמוֹ וְעֹשֶׂה בְּכַפְנֵי עֻצְמוֹ. אָכַל אִם הוֹרָה עִם הַצִּיבּוֹר וְעֹשֶׂה עִם הַצִּיבּוֹר [בְּכַפְנֵי עֻצְמוֹ] – מִתְפַּפֵּר לוֹ עִם הַצִּיבּוֹר.

אמר רבי מנא: דשלחת קודמין היא, ואמור מדכתרא, הורה עם הציבור ועשה עם הציבור – מתכפר לו עם הציבור, מפני שהורה עם הציבור ועשה עם הציבור, אבל אם הורה עם הציבור ועשה בפני עצמו – מתכפר לו בפני עצמו.

הלכה ג' מתני' אין הייבים אלא על העלם דבר, שנעלם הדבר מעיני בית הדין והורו שלא בהלכה, עם שנגת המעשה. וכן המשיח. ולא בעבודה זרה, אלא על העלם דבר עם שנגת המעשה.

גמרא רבי ועירא בשם רב ירמיה: מתניתא דרבי מאיר, או דייק רבי מאיר. אמר רבי יוסי: רבי מאיר דו אמר הוכת בית דין היא. אמר רבי מנא: כרבי מאיר תני תמן, הורו בית דין ועשו קהל, מת אחד מבית דין – פטורין, מת אחד מן הציבור – תייבין, אמר להן רבי מאיר: אם לאתריה הוא פטור, לא כל שבין על עצמו? אמרו לו: ופטור לאתריה שיש להן בפה לתלות, ואל ופטור לעצמו שאין לו בפה לתלות.

רבי ירמיה בעא קומי רבי ועירא: מה כרבי? איך, דרבי אמר: משיח – בשנגת מעשה הוא. ואין כרבנן, בהעלם דבר הוא. אמר רבי הונא: על רבנן נצרכת, שלא תאמר, משיח ועבודה זרה, רבי אמר: בשנגת מעשה, ורבנן אמרין: בהעלם דבר. אמר? מה לקל מה? בגין דלא תנינן משיח? והא קדמיתא, לא תנינן משיח! ומשיח בכלל, וכא, אף על גב דלא תנינן משיח, משיח בכלל.

הלכה ד' מתני' אין תייבין אלא על דבר שזדונו פרת ושנגתו חטאת. וכן המשיח. ולא בעבודה זרה, אלא על דבר שזדונו פרת ושנגתו חטאת.

גמרא (ויקרא ד) מצות ה',

[דף ט' ע"ב]

הייתי אומר: אף אוכלי שקצים ורמשים במשמע, נאמר כאן מעיני, ונאמר להלן מעיני, מה מעיני שנאמר להלן – דבר שחייבין על זדונו פרת ועל שנגתו חטאת, אף מעיני שנאמר כאן – דבר שחייבין על זדונו פרת ועל שנגתו חטאת.

או, מה מעיני שנאמר להלן – דבר שיש בו מיתת בית דין, אף מעיני שנאמר כאן – דבר שיש בו מיתת בית דין!

אמר רבי יוסי בר חנינה: מקום שניצאת עבודה זרה ללמד על מהויבין פרישות, לא יצא עמה אלא פרת בלבד, אבל מיתה ממקום אחר באת. רבי אומר: עליה עליה. מה עליה שנאמר להלן – דבר שחייבין על זדונו פרת ועל שנגתו חטאת, אף עליה שנאמר כאן – דבר שחייבין על זדונו פרת ועל שנגתו חטאת.

ולמה לא דרש רבי מעיני מעיני? אמר רבי יוסי: אין ירוש רבי מעיני מעיני, מה מעיני שנאמר להלן – דבר שיש בו מיתת בית דין, אף מעיני שנאמר כאן – דבר שיש בו מיתת בית דין! לפום כן לא דרש רבי מעיני מעיני. ולית ליה סופיה דרבי מירוש מעיני מעיני? דלא כן, מנן ליה היחיד והנשיא והמשיח? לא מעיני מעיני? אמר רבי חנניה קומי רבי מנא: דלא כן, מנן ליה עד

שִׁיּוּרוֹ לְבַטֵּל מִקְצֵת וּלְקַיֵּים מִקְצֵת? לֹא מַעֲיִנִי! דִּלָּא כֵּן, מִנֵּן לִיהֵ הוֹרְיִית בֵּית דִּין גְּדוֹל הוֹרְיִית בֵּית דִּין קָטָן? לֹא מַעֲיִנִי מַעֲיִנִי! אָמַר רַבִּי הֲנִנְיָא קוּמִי רַבִּי מְנָא: וְלִית סוֹפִיָּה דְרַבִּי מִיּוֹדוּשׁ מַעֲיִנִי מַעֲיִנִי.

אָמַר לִיהֵ: מַה אֶתְּ בְּעֵי מְרַבִּי? רַבִּי – בְּדַעְתִּיהֵ! דְרַבִּי אָמַר: מְשִׁיחַ בְּשִׁנְגַת הַמַּעֲשָׂה הוּא! וְאִין כְּתִיב וְדוֹן שִׁנְגָה לְיַחֲדִי אֱלָא בְּבֵית דִּין בְּלִבְדָּא!

[דף י' ע"א]

אוֹתוֹ, מִיַּעַט קִרְבְּנֵוּ לְמִצְוֹת יְהוּדִית, שְׁלֵא יִכְנַס דְּמוֹ לְפָנִים. מַה, כְּרַבִּי? דְרַבִּי אָמַר: מְשִׁיחַ – בְּשִׁנְגַת הַמַּעֲשָׂה הוּא! וְאִין כְּרַבְּנֵוּ, בְּהַעֲלֵם דְּכָר הוּא. אָמַר רַב הוּנָא: עַל דְּרַבְּנֵוּ נִצְרַכְהּ, שְׁלֵא תֵּאמַר הוּאִיל וְהוּא בְּהַכְרַת – יִכְנַס דְּמוֹ לְפָנֵי לְפָנִים, לְפּוּם כֵּן צָרִיךְ מִימַר אוֹתוֹ, מִיַּעַט קִרְבְּנֵוּ לְמִצְוֹה יְהוּדִית שְׁלֵא יִכְנַס דְּמוֹ לְפָנִים.

הַלְכָה ה' מִתְנִי' אִין חֵיבִין עַל עֲשָׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שְׁבַמְקַדְשֵׁי, וְאִין מְכִיבִין אֲשֶׁם תְּלוּי עַל עֲשָׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שְׁבַמְקַדְשֵׁי. אֲבָל חֵיבִין עַל עֲשָׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שְׁבַמְקַדְשֵׁי, וּמְכִיבִין אֲשֶׁם תְּלוּי עַל עֲשָׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שְׁבַמְקַדְשֵׁי. וְאִי זֶה הִיא מִצְוֹת עֲשֶׂה שְׁבַמְקַדְשֵׁי? פְּרוּשׁ מִן הַמִּצְוֹת, וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה? אֵל תְּבוֹא אֶל הַנֶּדֶה.

גַּמְרָא פְּהֵנָא אָמַר: אִיפְשָׁר אֱלָא שְׁהִיָּה בְּהַ יְדִיעָה בְּתַחֲלִילָה וְיְדִיעָה בְּסוֹף וְהַעֲלֵם בְּנִתְיִים? הַתִּיב רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֲבָדִימִי קוּמִי רַבִּי מְנָא: וְיֵהָא כֵּן בְּמוֹרָים! אָמַר לִיהֵ: אֲנִן בְּעֵי נְכַסְיָו, וְאֶתְּ מִיִּתִי לִן מוֹרָים!

מַאי כְּדוֹן? אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: מִצְוֹת מִצְוֹת, מַה מִּצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר לְחַלֵּן – בְּקַבּוּעָה, אַף כָּאֵן – בְּקַבּוּעָה.

וְאִין חֵיבִין עַל כָּל מִצְוֹת עֲשֶׂה שְׁבַתוֹרָה? אָמַר רַבִּי מִתְנִיָּה: לֹא אֶתִּינֵן מִתְנִי, אֱלָא מִלָּה דְמִיָּא לְמִילָּה. הִיךְ עֲבִידָא? נְכַנְסֵם לְמִקְדָּשׁ טָמֵא – חֵיבִי. נְכַנְסֵם טְהוֹר וְנִטְמָא, כָּא לֹא בְּאַרוּכָה – חֵיבִי, וּבְקַצְרָה – פְּטוּר. וְדַכּוּתָהּ, הִיָּה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּמֵאָה – חֵיבִי. הִיָּה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּהוֹרָה וְאֶמְרָה לֹא נְטִמָאֲתִי, כָּא לֹא בְּאַרוּכָה – חֵיבִי, וּבְקַצְרָה – פְּטוּר. אִי זֶה הִיא קַצְרָה שְׁלוֹ? יִצְן.

אִי זֶה הִיא מִצְוֹת עֲשֶׂה שְׁבַמְקַדְשֵׁי? אָמַר רַבִּי אֲבִין: (ויקרא טו) וְהוֹרַתֶם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטְּמֵאֹתֶם.

רַבִּי יוֹנְתָן שְׁלַח שְׁאֵל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בִּי רַבִּי יוֹסִי בַר לְקוּנְיָא, אֲזַהְרָה לְמַשְׁמֵשׁ עִם הַטְּמֵאָה מִנְיִין? וּבְעָא בִּפְתָה מִיּוֹרוֹק בְּתַרְיָה, אָמַר לִיהֵ: מִיָּלָה דְּמִיּוֹנְקִיָּא אֶמְרִין בְּכַנְיִסְתָּא בְּכָל יוֹם אֶתְּ שְׁאִיל לִיָּא! (ויקרא טו) וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדָת טְמֵאָתָה לֹא תִקְרַב לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ! אָמַר לִיהֵ:

[דף י' ע"ב]

לֹא צָרִיכָא לִיהֵ הֲדָא, וְלִית צוֹרְכָא דִּלָּא הִיָּה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּמֵאָה – חֵיבִי. הִיָּה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּהוֹרָה וְאֶמְרָה לֹא נְטִמָאֲתִי, פִּירֵשׁ מִיַּד מַהוֹ שְׁיָהָא חֵיבִי? אָמַר לִיהֵ: אֲנָא וְאֶתְּ צָרִיכָא לִי, נִצָּא לְהוּיָן וְנִלְמַד. נִפְקִין וְשְׁמַעוֹן קְלִיָּה דְּתַנְיָא תְנִי בְּהֲדָא דְּהוֹקִיָּה, (ויקרא טו) וְאִם שָׁכַב יִשְׁכַּב אִישׁ אֶתְּהּ, אִין לִי אֱלָא

משמש עם הטמאה חייב, היה משמש עם הפהורה ואמרה לו נטמאתי, פירש מיד מהו שיהא חייב? תלמוד לומר (ס) וּתְהִי נִדְתָּהּ, ואפילו פירשה עליו נדתה.

מה יעשה? רב הושעיה, רב יהודה בשם שמואל: יצן. לא היצן? אמר רבי יוסי: קורא אני עליו אל תקרב, אל תפרוש. קריבה – פרישה? רב הונא בשם רב אבא: פהדא (ישעיה סה) האמרים קרב אליך אל תגש בי כי קידשתוך.

אמר רבי זעירא: יהא רואה את החרב פילו מחתכת בבשרו. וכל עמה רבי זעירא? רבי תנחומא בשם רב הונא: ימות ראשי אצבעותיו בפותל ויהא מוצן.

פתיב (בראשית מט) ותשב באיתן קשתו. רב שמואל בר נחמן: נמתחה תקשת והורה. אמר רבי אבון: נתפור זרעו ויצא לו בצפרני ידיו. (ס) ויפוז זרעי ידיו.

רב הונא בשם רב מתנה: תלה עינו וראה איקונין של אביו, מיד היצן. (ס) מידי אביר יעקב. אמר רבי אבין: אף איקונין של רחל ראה, משם רעה אבן ישראל.

הלכה ז' מתני' אין חייבין על שמיעת הקול, ועל ביטוי שפתיים, ועל טומאת מקדש וקדשיו. והנשיא – פיוצא בקה; דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבה אמר: הנשיא – חייב בכולן, חוץ משמיעת קול, שהמלך – לא דן ולא דנין אותו, לא מעיד ולא מעידין אותו.

גמרא אמר רבי יוחנן: טעמא דרבי יוסי הגלילי, (ויקרא יד) ואם דל הוא ואינו ידו משגת, את שהוא ראוי לבוא לידי דלות, יצא משיח שאינו ראוי לבוא לידי דלות.

רבי שמעון בן לקיש אמר: (ויקרא ח) והיה כי יאשם לאחת מאלה. את שהוא חייב על כולן – חייב על מקצתו. ואת שאינו חייב על כולן – אינו חייב על מקצתו.

רבי יצחק שאל: מעתה, לא יטמא בצרעת שאינו ראוי לבוא בקלות, וכן דלות וכן דלי דלות!

רב הושעיה בעי: מעתה אשה לא תהא חייבת על ביאת המקדש! אין האשה מביאה?

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: טעמא דרבי עקיבה, (ויקרא ז) זה קרבן אהרן ובניו, זה – הוא מביא, ואינו מביא עשירית האיפה אחרת. רבי זעירא בעא קומי רבי יסא: ואינו מביא נדבה? אמר ליה: אין, חובה אינו מביא, נדבה הוא מביא.

פיני מתניתא, שהמלך לא מעיד ולא מעידין אותו.

הלכה ז' מתני' כל מצות שבתורה שהיבין על ודון פרת ועל שנגתן הטאת – היחיד מביא

[דף י"א ע"א]

כשבה ושעירה, והנשיא שעיר. ומשיח ובית דין מביאין פר. וכעבודה זרה – היחיד והנשיא והמשיח מביאין שעירה. ובית דין – פר ושעיר, פר לעולה ושעיר לחטאת.

אשם תלוי – הנשיא והיחיד חייבין, ומשיח ובית דין פטורין. אשם וודאי – היחיד והנשיא והמשיח חייבין, ובית דין פטורין.

על שמיעת קול, וביטוי שפתיים, וטומאת מקדש וקדשיו – בית דין פטורין, היתיד והנשיא והמשיח היתיד, אלא שאין בהן גדול חייב על טומאת מקדש וקדשיו; דברי רבי שמעון. ומה הן מביאין? קרבן עולה ויורד. רבי אליעזר אומר: הנשיא מביא שעיר.

גמרא (ויקרא ה) **נפש** – לרבות הנשיא. ורבה המשיח? **בחטאה בשגגה**, את שהוא בשגגת המעשה, יצא משיח שאינו בשגגת המעשה. וברבי דו אמר משיח בשגגת המעשה הוא? את שהוא בשגגת מעשה לכל הדברים, יצא משיח שאינו בשגגת מעשה לכל הדברים.

נפש – לרבות הנשיא ומשיח. הכא את מר לרבות הנשיא, וכא את מר לרבות משיח? **בחטאת אשם**, מה חטאת מכפרת וממקרת, אף אשם מכפר וממקרת, יצא אשם תלוי שהוא מכפר ומשיח. ביני מתניתא, אלא שאין בהן גדול חייב על טומאת מקדש וקדשיו דברי הכל. והנשיא על שמיעת קול; דברי רבי שמעון.

אמר רבי יוחנן: (ויקרא כא) **מן המקדש לא יצא ולא יחלל!** הא אם יצא – אינו מחלל. רבי אשיאן, רבי יונה, רבי בון בר בהנא מקשי: והכתיב: **אלמנה וגרושה וחללה ונה, את אלה לא יקח.** הא אם לקח – אינו מחלל!

[דף י"א ע"ב]

מאי כדון? אמר הונקיה: (במדבר יט) **ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל,** את שקרבנו שנה לקהל, יצא משיח שלא שנה קרבנו לקהל!

התיבון: הרי נשיא לא שנה קרבנו לקהל! שנה ביום הכיפורים. הרי אחיו הכהנים לא שוו ביום הכיפורים! שוו בשאר ימות השנה. אמר רבי יודן בר שלום: שוו במתן דמים בחוץ. אמר רבי יוחנן: לא אמר רבי ליעזר אלא מפני פרייתות.

רב הושעיה בעי: מעתה, אפילו בקבועה! אמר רבי יונה: מיסבור סבר רבי הושעיה, שנעקר מפל הפרשה, אלא כהדיוט עשיר עבד ליה רבי ליעזר. אמר רבי מנא: אין כהדיוט עשיר עבד ליה רבי ליעזר, אפילו על שמיעת קול ועל ביטוי שפתיים!

דתני: לא נחלקו רבי אליעזר והכמים לשמיעת קול ועל ביטוי שפתיים שאינו מביא שעיר אלא שעירה! ועל מה נחלקו על טומאת מקדש וקדשיו, שרבי ליעזר אומר: הואיל והוא בהיפרת, למה אינו מביא שעיר אלא שעירה? התיבון: הרי משיח ועבודה זרה הרי אינו מביא שעיר אלא שעירה!

הדרן עלה הורה בהן משיח

פרק שלישי

הלכה א' מתני' בהן משיח שקטא ואחר כך עבר ממשיהותו, וכן נשיא שקטא ואחר כך עבר מגדולתו – בהן משיח מביא פה, והנשיא מביא שעיר. בהן משיח שעבר ממשיהותו ואחר כך קטא, וכן הנשיא שעבר מגדולתו ואחר כך קטא – בהן משיח מביא פה, והנשיא כהדיוט.

גמרא אמר רבי לעזר: כהן גדול שחטא – מלקין אותו ואין מעבירין אותו מגדולתו. אמר רבי מנא: כתיב (ויקרא כא) **בִּי נֹזֵר שָׁמֹן מִשְׁחַת אֱלֹהֵיוּ עָלָיו אֲנִי ה'**, בכבול, מה אני בגדולתי, אף אהרן בגדולתו. אמר רבי אבון: **קדוש יהיה לך**, בכבול, אני בקדושתי אף אהרן בקדושתו.

רבי חנינה פתובה, רבי אחא בשם רבי שמעון בן לקיש: כהן משיח שחטא – מלקין אותו בבית דין של שלשה. אין תימר בעשרים ושלשה, נמצאת עלייתו וירדתו!

רבי שמעון בן לקיש אמר: נשיא שחטא – מלקין אותו בבית דין של שלשה. מה מחזירין ליה? אמר רבי חגי: מוטב דינן מחזירין ליה דו קטלון ליה.

שמע רבי יודן נשייא וכעם, שלח גותיין למיתפש ית רבי שמעון בן לקיש וערק בְּדָא דמוגדלא, ואית דאמרין בְּדָא דכפר חיטוא. סליק רבי יוחנן לבית וועדא וסלק רבי יודן נשייא לבית וועדא, אמר ליה: למה לית מרי אמר לן מילא דאורייתא? שרי טפח פתדא ידיה. אמר ליה: ובתדא ידא טפחית? אמר ליה לאו. אין לא בן לקיש לא. אמר ליה: לא. אמר ליה אנו מפתחה? אמר ליה בְּדָא דמוגדלא. אמר ליה, אָנָּא ואת נפיק לקדמיה. שלח רבי יוחנן גבי

[דף י"ב ע"א]

רבי שמעון בן לקיש: עתיד לך מילה דאורייתא דנשייא נפיק לקדמוי. נפק לקדמוי מר, דגמא דידכון דמי לבְּרִיבְךָ, כד אתא רחמנא למיפרוק ישראל ממצרים, לא שלח לא שליח ולא מלאך, אלא הקדוש ברוך הוא בעצמו, דכתיב (שמות יב) **וְעִבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלֵילָה הַזֶּה**. ולא עוד אלא הוא וכל דורגון ידיה. אשר הלך אלהים אין כתיב כאן, אלא (שמואל ב י) **אֲשֶׁר הָלְכוּ אֱלֹהִים**.

אמרין ליה: מה חמיתה מימור לון תדא מילתא? אמר לון מה אתון סברין? מי דחיל מינכון חנינא מנע אוּלְפְּנִיָּה דרחמנא? אמר רבי שמואל בר רב יצחק (שמואל א ב) **אל בני כי לוא טובה השמעה מעברים עם ה'**, מעבירים אותו.

הלכה ב' מתני' הטוא עד שלא נתמנו ואחר כך נתמנו – הרי אלו כהדימו. רבי שמעון אומר: אם נודע להם עד שלא נתמנו – חייבין. ומשנתמנו – פטורין. ואי זה הוא הנשיא? זה הפלך, שנאמר (ויקרא ט) **וְעָשָׂה אֶחָת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֱלֹהֵיוּ**, נשיא, שאין על גביו אלא ה' אלהיו. ואי זה הוא הפשיטה? זה הפשוט בשמן המשחה ולא המרוגה בגדים.

אין בין הכהן הפשוט בשמן המשחה למרוגה בגדים, אלא פר הכא על כל המצות. ואין בין הכהן המשמש לכהן שעבר, אלא פר יום הכיפורים ועשירית האיפה. זה וזה שוין בעבודת יום הכיפורים, ומצווים על הכתולה, ואמרין על האלמנה, ואין מיטמין בקרוביהן, ולא פורעין, ולא פורמין, ומחזירין את הרוצח.

גמרא חברייה אמרין: טעמא דרבי שמעון, משם שהגדולה מכפרת. אמר רבי יוסי: שאין הטוא וידיעתו שוין. מה מפכה מביניהון? רישא דפירקא, כהן משיח שחטא ואחר כך עבר משיחותו, וכן נשיא שחטא ואחר כך עבר מגדולתו – כהן משיח מביא פר, והנשיא מביא שעיר.

הטאו בספק, מאן דמר משום שהגדולה מכפרת, בשם שהיא מכפרת על הנדאי כך היא מכפרת על הספק. מאן דמר אין הטאו וידיעתו שוין, אין הטאו וידיעתו שוין.

הטאו עד שלא נתמנה, משנתמנה עברו, מאן דמר משום שהגדולה מכפרת, ביפרה גדולה על הראשון, והיב על השני ועל השלישי. מאן דמר אין הטאו וידיעתו שוין.

הטאו על שמיעת קול ועל ביטוי שפתים ועל טומאת מקדש וקדשיו. מאן דמר אין הטאו וידיעתו שוין, הרי הטאו וידיעתו שוין. מאן דמר משום שהגדולה מכפרת, אפילו בן הגדולה מכפרת. אמר רבי מתניה: לעולם אין הגדולה מכפרת עד שתיוודע לו גדולתו.

אכל חצי זית עד שלא נתמנה, וחצי זית משנתמנה, אפילו בהעלם אחד – פטור.

[דף י"ב ע"ב]

ספק חצי זית עד שלא נתמנה, וספק חצי זית משנתמנה – מביא אשם תלוי. מצינו דבר עיקרו פטור, ספיקו חייב? ולא אשכחנן בנז? אכל שני זיתים ונתוודע לד בודיוו של אחד מהן, שני עמד לו בספיקו! רבי יעקב דרומיאי בעא קומי רבי יוסי, מה נפשך, הלב אכל בפרו אמר רבי יוסי: כל דבר שנראה עליו להביא אשם תלוי, ידיעת ספיקה קובעתו להטאו. הרי מצינו דבר עיקרו פטור וספיקו חייב, וכא עיקרו פטור וספיקו חייב.

אכל כזית עד שלא נתמנה, וכזית משנתמנה בהעלם אחד – אינו חייב אלא אחת. ספק כזית עד שלא נתמנה, וספק כזית משנתמנה, בהעלם אחד – אינו חייב אלא אחת, בשני העלמות – חייב שתיים.

אכל שלשה זיתים וסבור שהן שנים, הפריש הטאת, בדרבי יוחנן, דרבי יוחנן אמר: נתכפר מקצת הטאת – נתכפר כולו. רבי שמעון בן לקיש אמר: נתכפר מקצת הטאת – לא נתכפר כולו.

אכל חמשה זיתים, ונתוודע לו בספק כל אחד, ואחר כך נתוודע לו בנודאיו, רבי שמעון בן לקיש אמר: ידיעת ספיקו קובעתו להטאו. רבי יוחנן אמר: אין ידיעת ספיקו קובעתו להטאו.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי שמואל בר רב יצחק: מודה רבי שמעון בן לקיש בכהן משיח, שאין ידיעת ספיקו קובעתו להטאו. ומה טעמא? (ויקרא ו) **בחטאת באשם**, את שהוא מביא אשם תלוי – ידיעת ספיקו קובעתו להטאו, ואת שאינו מביא אשם תלוי – אין ידיעת ספיקו קובעתו להטאו.

מחלפה שיטתיה דרבי שמעון בן לקיש! תמן הוא אמר: ידיעת ספיקו קובעתו להטאו, וכא אמר: אין ידיעת ספיקו קובעתו להטאו! תמן – אשמו קובעו.

[דף י"ג ע"א]

וכא, מה אית לדך?

מחלפה שיטתיה דרבי יוחנן! תמן הוא אמר: נתכפר מקצת הטאת – נתכפר כולו, וכא הוא אמר אבון! לא אמר רבי יוחנן אלא בידיעה האחרונה שאין בה שום קרבן.

הכל מודין שאם היתה ראשונה קיימת – שהיא נדחית. מה יעשה בה? רבי יוסי אומר: תלויה בכפרה. אומר רבי יעירא: כל שלא נראית, לא היא ולא דמיה – מתה מיד.

אכל חמושה זיתים, ונודע לו בספיקו משנתמנה, ובודויו משעבר, על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש – פטור, על דעתיה דרבי יוחנן – חייב. בן אומר רבי שמעון בן לקיש לפטור ולא לחיוב? אלא ביני, אכל חמושה זיתים, ונתוודע לו בספיקו עד שלא נתמנה, וודויו משנתמנה, על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש דו אומר ידיעת ספיקו קובעת להטאו, דו אומר חייב. על דעתיה דרבי יוחנן דו אומר אין ידיעת ספיקו קובעתו להטאו, דו אומר פטור.

הכל מודין שאם היתה ראשונה קיימת – שהיא נדחית. מה יעשה בה? רבי יוסא אומר: תלויה בכפרה. אומר רבי יעירא: כל שלא נראית לא היא ולא דמיה – מתה מיד.

אכל חצי זית עד שלא נתמנה, וחצי זית משנתמנה, חצי זית שעבר, הואיל וקא חייב קרבן בנתיים מצטרפין?

[דף י"ג ע"ב]

נישמענה מן הדא: היו לפניו שלשה, אכל את הראשון ולא נתוודע לו, שני בהעלימו של ראשון, נתוודע לו על הראשון ולא נתוודע לו על השני, שלישי בהעלימו של שני, ואחר כך נתוודע לו על כולם, רבי יוחנן אומר: חייב על הראשון ועל השני, ופטור על השלישי. אומר רבי יוסי: שני – לדעתו הדבר תלוי, רצה, מתכפר לו על הראשונה, רצה, מתכפר לו על השלישי.

חברייה מדמיא לה לארבעה חצוי זיתים. אם היה פיקה – מביא קרבן אחד, ואם לאו – מביא שני קרבנות. היך עבדא? מביא על הראשון ועל השני אחד, על השלישי ועל הרביעי אחד. אם הביא על האמצעיים – פטור על הראשון ועל הרביעי. רבי יוסי מדמי לה לזיתים שלימים.

מסכת בבא קמא פרק עשירי

י, א הגוזל את הפרה ועברה אצלו, ושנתה ושלשה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. וכן הגוזל את הרחל ונטענה אצלו וגזזה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. עז וחלבה אפלו ארבעה וחמשה פעמים - משלם כשעת הגזלה. רבי שמעון אומר: רואין אותן כאלו הן שומות אצל אחרים. גזל צמר ולבנו, טווי ולבנו, פשתן ונקחה. אבנים ושיפן - משלם כשעת הגזלה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל דבר שהשביח הגזלן - יד הגוזל על העליונה. רצה - משלם כשעת הגזלה. רצה - אומר לו: "הרי שלך לפניך".

יב, גזל עבדים והזקינו, אילנות והזקינו, פרות והרקיבו, בית ונתנגע, מטבע ונפסל, זין ונתגלה, זין ונתנסף, תרומה ונטמאת, חמץ ועבר עליו הפסח, בהמה ונעבדה בה עברה, אומר לו: הרי שלך לפניך. עבדים והזקינו, ומכרן. אילנות והזקינו וקצצן. פרות והרקיבו, ומכרן. בית ונתנגע ונתצו. מטבע ונשוף. זין ונתגלה ושפכו. זין ונתנסף ושפכו. תרומה ונטמאת ושרפה. חמץ ועבר עליו הפסח ושרפו. בהמה ונעבדה בה עברה ונסקלה - משלם כשעת הגזלה.

זה הכלל: כל גזלה שהיא בעינה, ולא שנה אותה מבריתה - אומר לו: הרי שלך לפניך. ואם שנה אותה מבריתה - משלם כשעת הגזלה. והגנב לעולם משלם כשעת הגנבה.

הגוזל את המריש ובנאו בבירה; בית שמאי אומרים: יקעקע את הבירה ויטל את המריש. ובית הלל אומרים: מחשב כל מה שהיה שנה, ונותן לבעליו, מפני תקנות השבים.

יג, היורד לחורבתו של חברו ובנאה שלא ברשות, וכשהוא יוצא, אומר: תן לי עצי

ואבני - אין שומעין לו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בית שמאי אומרים: הרשות בידו. ובית הלל אומרים: אין שומעין לו. היורד לחורבתו של חברו, ובנאה שלא ברשות - שמין לו וידו על התחתונה. היורד ברשות, שמין לו וידו על העליונה. כיצד ידו על העליונה? אם השבח יתר על הוצאה - נותן לו את השבח, ואם הוצאה יתרה על השבח - נותן לו את ההוצאה.

יד, נגר שקבע מסמר בשדה בתבה ובמגדל, ונשבר - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא שכר. נתן לחרש לעשות לו כסא - ועשה לו ספסל. ספסל ועשה לו כסא - יד הבעלים על העליונה; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: נותן לו דמי עציו. מודה רבי מאיר לרבי יהודה, שאם נותן לחרש לעשות לו כסא נאה, ועשה לו כעור. ספסל נאה ועשה לו כעור - שיד הבעלים על העליונה. והמוליך חטין לטחון ולא לתתן, ועשאן מרסן וסבין. קמח לנחתום ועשאן פת נפולין. בשר לטבח והקדיחו - חייב לשלם מפני שהוא כנושא שכר. רבי שמעון בן גמליאל אומר: נותן לו דמי בשתו ובשת אורחיו. המוסר בהמתו לטבח ונבלה; אמן - פטור. הדיוט - חייב. ונושא שכר - בין זה ובין זה חייב. המראה דינר לשלחני ונמצא רע - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא שכר.

יח, הגוזל את חברו שנה פרוטה, ונשבע לו יוליכנו אחריו אפלו למדי. לא יתן לו לבנו ולא לשלוחו, אכל נותן הוא לשליח בית דין, ואם מת - מחזיר ליורשיו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בשליח בית דין שעשה נגזל ולא שליח בית דין שעשה גוזל, לפיכך אם שלח הלה ונטלה - הרי זה זכה. אמר רבי אלעזר בברי צדוק: במה דברים אמורים? בזמן שהיתה הקרן מרבה על הוצאה, אכל אם היתה הוצאה מרבה על הקרן - הרי זה

משלם קרן וחמש בבית דין, ומביא אָשֶׁם על השבועה.

י, ו פְּרוּטָה בְּקָרֶן - מַעֲכָב. חֲצִי פְּרוּטָה - אֵין מַעֲכָב. חֲמֵשׁ - כָּלוּ אֵין מַעֲכָב. מִי שֶׁזָּקָף הַחֲמֵשׁ - הָרִי הוּא כַחֲמֵשׁ לְכָל דְּבָר. הַגּוֹזֵל אֶת חֵבְרוֹ וְנִשְׁבַּע לוֹ - הָרִי זֶה מִשְׁלֵם קָרֶן וְחֲמֵשׁ, וּמְבִיא אָשֶׁם. מֵת הַנִּגְזָל - מִשְׁלֵם הַגּוֹזֵל לְיֹרְשֵׁי הַנִּגְזָל. קָרֶן וְחֲמֵשׁ וּמְבִיא אָשֶׁם, מֵת הַגּוֹזֵל - יֹרְשֵׁי הַגּוֹזֵל מִשְׁלָמִין לְנִגְזָל קָרֶן וּפְטוּרִין מִן הַחֲמֵשׁ, וּמִן הָאָשֶׁם. מֵתוֹ הַגּוֹזֵל וְהַנִּגְזָל - יֹרְשֵׁי הַגּוֹזֵל מִשְׁלָמִין לְיֹרְשֵׁי הַנִּגְזָל. קָרֶן וּפְטוּרִין מִן הַחֲמֵשׁ וּמִן הָאָשֶׁם.

יז, רָאָה גֹזְלוֹתָו שֶׁל חֵבְרוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאֶבְדָתוֹ שֶׁל חֵבְרוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאָמַר: אֵינִי יוֹדֵעַ, וְנִעְלַמְוֹ מִמֶּנּוּ, בְּשַׁעָה שֶׁנִּשְׁבַּע - פְּטוּר; שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא ה'): "וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר" וְגו'. אָמַר לְבָנָיו: גֹּזְלָה זֶה שֶׁל פְּלוֹנִי הִיא, אֶבְדָה זֶה שֶׁל פְּלוֹנִי הִיא, בְּזִמָּן שֶׁנִּשְׁבַּעְעִין עַל דַּעַת אֲבִיהֶן - חֵיבִין, עַל דַּעַת עֲצָמֶן - פְּטוּרִין.

יח, הַגּוֹזֵל אֶת הָרֵבִים - חֵיב לְהַחְזִיר לְרֵבִים. חֲמֹר גֹּזֵל הָרֵבִים מִגְזֵל הַיְחִיד, שֶׁהַגּוֹזֵל אֶת הַיְחִיד - יְכוּל לְפִיֶסוֹ וְלִהְחֲזִיר לוֹ גֹּלוֹ. הַגּוֹזֵל אֶת הָרֵבִים - אֵין יְכוּל לְפִיֶסוֹ וְלִהְחֲזִיר לְהֶן גֹּזְלָם. הַגּוֹזֵל אֶת הַנְּכָרִי - חֵיב לְהַחְזִיר לְנְכָרִי. חֲמֹר גֹּזֵל הַנְּכָרִי מִגְזֵל יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי חִלוּל הַשֵּׁם. הַגּוֹזֵל אֶת הַנְּכָרִי, וְנִשְׁבַּע לוֹ וּמֵת - אֵינוֹ מִתְּכַפֵּר לוֹ, מִפְּנֵי חִלוּל הַשֵּׁם.

יט, דָּרַשׁ רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי בַּגּוֹזֵל אֶת הַגֵּר, וְהָיָה עוֹלָה לְיִירוּשָׁלַיִם, וּמַעוֹתָיו וְאָשָׁמוֹ בִּידוֹ, וּמִצָּאוֹ, וְזָקָפוֹ עָלָיו בְּמִלְוָה. הִבִּיא אֶת אָשָׁמוֹ וְאַחַר כֶּךָּ מֵת הַגֵּר - יִצָּא. לֹא הִסְפִּיק לְהִבִּיא אֶת אָשָׁמוֹ עַד שִׁמַּת הַגֵּר - הָרִי זֶה צָרִיף לְהִבִּיא. וְהַמַּעוֹת - זָכָה בָהֶן. וְחֲכָמִים אֹמְרִים: לֹא עָשָׂה כְּלוּם, עַד שִׁתְּנָם לוֹ וַיַּחְזֹר לְטָלָם מִמֶּנּוּ. דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָה כֶּשָׁבָא

מִפְּרָן: בַּגּוֹל אֶת הַגֵּר וְנִשְׁבַּע לוֹ, וְהָיָה עוֹלָה לְיִירוּשָׁלַיִם וּמַעוֹתָיו וְאָשָׁמוֹ בִּידוֹ, וּמֵת בְּדָרֶף - הַכֶּסֶף יִנְתֵן לְבָנָיו, וְאָשָׁם יִרְעָה עַד שִׁשְׁתָּאָב, וְיִמְכֹר, וְיִפְלוּ דָמָיו לְנִדְבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה'): "מִלְּבַד אֵיל הַכַּפְּרִים אֲשֶׁר יִכְפֹּר בּוֹ עֲלָיו", מִי שֶׁצָּרִיף כַּפָּרָה, יִצָּא זֶה שְׂאִין צָרִיף כַּפָּרָה.

נתן את הכסף לאנשי משמר ומת - אין היורשין יכולין להוציא מידם, שנאמר (בַּמִּדְבָּר ה'): "אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לְכַהֵן לוֹ יִהְיֶה", נתן הכסף ליהויריב ואָשֶׁם לידעיה - יחזיר הכסף אחר האָשֶׁם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֲכָמִים אֹמְרִים: אָשֶׁם אַחַר הַכֶּסֶף. אָמַר רַבִּי: אִם כֶּדָּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה - יִקְרִיבוּ בְּנֵי יְהוּרִיב אֶת הָאָשֶׁם, לֹא נִתְּכַפֵּר לוֹ אֲלֵא אִם כֶּן קִיָּם אָשֶׁם, יִחְזִיר הַכֶּסֶף מִבְּנֵי יַדְעִיָה אֶצְלָ בְּנֵי יְהוּרִיב, וְיִקְרִיבוּ בְּנֵי יְהוּרִיב אֶת הָאָשֶׁם וַיִּתְּכַפֵּר לוֹ. עֵבֶר מִשְׁמָרוֹ שֶׁל יְהוּרִיב - יִחְזִיר הָאָשֶׁם מִבְּנֵי יְהוּרִיב אֶצְלָ בְּנֵי יַדְעִיָה, וְיִקְרִיבוּ בְּנֵי יַדְעִיָה אֶת הָאָשֶׁם וַיִּתְּכַפֵּר לוֹ.

הביא אָשָׁמוֹ וְלֹא הִבִּיא גֹזְלוֹ - לֹא יִהְיֶה מְמָרֶס בְּדָמוֹ עַד שִׁבִּיא גֹזְלוֹ, אֲלֵא תַעֲבֹר צוּרְתוֹ וַיִּצָּא לְבֵית הַשְּׂרָפָה. הִבִּיא אָשָׁמוֹ וְלֹא הִבִּיא מְעִילָתוֹ - לֹא יִהְיֶה מְמָרֶס בְּדָמוֹ עַד שִׁבִּיא מְעִילָתוֹ, אֲלֵא תַעֲבֹר צוּרְתוֹ וַיִּצָּא לְבֵית הַשְּׂרָפָה. מְצוּרַע שֶׁהִבִּיא חֲטָאתוֹ קָדָם לְאָשָׁמוֹ - לֹא יִהְיֶה מְמָרֶס בְּדָמוֹ, עַד שִׁבִּיא אָשָׁמוֹ, אֲלֵא תַעֲבֹר צוּרְתוֹ וַיִּצָּא לְבֵית הַשְּׂרָפָה.

י, גֹּזֵל וְהִחְלִיף, גֹּזֵל וְהִקְדִּישׁ, גֹּזֵל וְנָתַן בְּמִתְנָה, גֹּזֵל וְנָתַן בְּהַקְפָּה, גֹּזֵל וּפְרַע אֶת חוּבוֹ, גֹּזֵל וְשָׁלַח סְבִלּוֹנוֹת לְבֵית חָמִיו - הָרִי זֶה חֵיב. וְהַמְּקַבֵּל מִמֶּנּוּ - הָרִי זֶה פְּטוּר. הַגּוֹזֵל וּמֵאֲכִיל לְבָנוֹ וּבְחָו הַקֶּטְנִים, לְעַבְדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכּוֹנְעָנִים - פְּטוּרִין מִלְּשָׁלֵם. הַנִּיחַ לְהֶן אֲבִיהֶן דְּבָר שֵׁישׁ בּוֹ אַחֲרֵיּוֹת - חֵיבִין

ברוקה אומר: תנאי בית דין הוא, שיהא זה קוצץ את הספה ומציל נחילו ונוטל דמים, שעל מנת כן הנחיל לישראל את הארץ.

שנים שהיו באין במדבר, ביד זה חבית של מים וביד זה חבית של דבש, נסדקה חבית של מים - תנאי בית דין הוא, שיהיה זה שופך את דבשו ומציל מימיו של חברו, וכשיגיע לישוב - נותן לו דמי דבשו, שהמים מחיה במדבר, ואין הדבש מחיה במדבר.

פועל ועני שעלו באילן, ושברו את הספה, אם עלו במקום שדרך בני אדם רגילין לעלות בו - פטורין. ואם לאו - חייבין. הגוזל את השדה ונטלה אנס - יאמר לו: הרי שלך לפניך.

יד הגוזל את חברו, או שלוה הימנו, או שהפקיד לו בישוב - לא יחזיר לו במדבר. אבל מחזיר לו בשירה. והאבדה - חוזרת לבעלים בכל מקום. מי שבא בדרך, והיה בידו מעות, וראה אנס בא כנגדו, ואמר לו: בא טול את אלו, שאני חייב לך. אם קבל עליו - פטור. ואם לאו - חייב. משפן לו בית, משפן לו שדה, וראה דלקה מממששת ובאה בתוך שלו, אומר לו: בוא והצל את שאני חייב לך, אם קבל עליו - פטור. ואם לאו - חייב.

יטו הגונב טלה מן הדיר והחזירו, ואחר כך נגנב כל הדיר כלו, אם הודיעו בו לבעלים - פטור. ואם לאו - חייב. הגונב חבית מן המרתף, והחזירה למרתף, ואחר כך נגנב כל המרתף כלו, אם הודיעו בו לבעלים - פטור. ואם לאו - חייב. הטה את החבית ונטל ממנה רביעית ונשברה - אינו משלם אלא רביעית. הגביהה ונטל ממנה רביעית, ונשברה, או שהחמיצה - משלם את הכל.

לשלם. לבנו ובתו הגדולים, לעבדו ושפחתו העבדים - חייבין לשלם. ואם אמרו גדולים: אין אנו יודעים מה חשבון עשה עמכם אבא - פטורין מלשלם.

י, יא אין פורטין, לא מתבת המוכסין ולא מכיס של גביין, ואין נוטלים מהן צדקה. אבל פורט הוא לו דינר ומחזיר לו את השאר. נתחלפו לו כלים בבית האמן - אינו רשאי להשתמש בהן, וילך הלה ויבקש את כליו. בבית האבל ובבית המשתה רשאי להשתמש בהם, וילך הלה מיד ויבקש את כליו.

י, יב גנב שנטל מזה ונתן לזה - מה שנטל נטל, ומה שנתן נתן. שטף נהר עצים ואבנים וקורות מזה ונתן לזה, אם נתיאשו הבעלים - הרי אלו שלהם, אם היו הבעלים מרדפין אחריהן, או שהיו במקום אחר - הרי אלו של בעלים.

י, יג שפך זה את יינו והציל דבשו של חברו - נותן לו שכרו דמי השב אבדה. ואם אמר לו: על מנת שאטל דמי שלי מתוך שלך - חייב לתן לו. פרק זה את עציו והציל פשתנו - נותן לו שכרו דמי השב אבדה. ואם אמר: על מנת שאטל דמי שלי מתוך שלך - חייב לתן לו. רבי יוחנן בן ברוקה אומר: תנאי בית דין הוא, שיהא זה שופך את יינו ומציל דבשו של חברו, ונוטל דמי יינו מתוך דבשו של חברו. ושיהא זה מפרק עצו ומציל פשתנו של חברו, ונוטל דמי עצו מתוך פשתנו של חברו.

מאימתי זוכה אדם בנחיל של דבורים? משתכנס לקרפיפו. הרי שירד נחילו לתוך גנתו של חברו ואין בעל הגנה מניחו להכנס, שלא לשבר את יקו - הרי זה יורד על פרחו ומציל נחילו. ואם הזיק - משלם מה שהזיק. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן

יִנְתְּנוּ לְפִלוֹנֵי שְׁהֵן שְׁלוֹ - יַעֲשֶׂה מִפְּרֵשׁ כְּפֵרוּשׁוֹ.

יא, ב, הָאוֹמֵר 'תְּנוּ מֵאֲתִים דִּינָר לְבֵית הַכְּנֶסֶת', 'תְּנוּ סֵפֶר תּוֹרָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת' - יִנְתְּנוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת הַרְגִיל בּוֹ. וְאִם הָיוּ שְׁנַיִם וְהָיָה רְגִיל בְּשִׁתִּיָּהֵן - יִנְתְּנוּ לְשִׁתִּיָּהֵן. הָאוֹמֵר 'תְּנוּ מֵאֲתִים דִּינָר לְעֲנִיִּים' - יִנְתְּנוּ לְעֲנִיִּי אוֹתָהּ הָעִיר. רַבִּי אֲחָא אוֹמֵר: לְעֲנִיִּי כָּל יִשְׂרָאֵל. הָאוֹמֵר 'תְּנוּ שָׂדֶה פְּלוֹנִית לְעֲנִיִּים'. לְקַט שְׂכָחָה וּפְאָה - לְעֲנִיִּי אוֹתָהּ הָעִיר, 'לְעֲנִיִּי עִיר פְּלוֹנִית' - לְקַט שְׂכָחָה וּפְאָה לְעֲנִיִּי עִיר אַחֲרָת. הַבֵּן שֶׁהִיָּה אוֹכֵל מִשָּׁל אָבִיו וּבֵן שֶׁהִיָּה אוֹכֵל מִשָּׁל רַבּוֹ, קוֹצֵץ וּנּוֹתֵן פְּרוֹסָה לְבָנוּ וּלְבַתּוֹ וּלְעַבְדּוֹ שֶׁל אוֹהֲבוֹ, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוֹם גְּזוּלוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שֶׁכָּדָּ נִהְגוּ.

יא, ג, לוֹקְחִין מִן הַנְּשִׁים כְּלֵי צֶמֶר בִּיהוּדָה, וְאֵין לוֹקְחִין פְּרוֹת יַיִנוֹת שְׁמָנִים וּסְלִתוֹת, לֹא מִן הַנְּשִׁים לֹא מִן הָעַבְדִּים וְלֹא מִן הַקְּטָנִים. אָבָא שָׁאוּל אוֹמֵר: לוֹקְחִין מִן הָאִשָּׁה בַּחֲמֶשֶׁה דִּינָרִין, כְּדִי שִׁתְּקַח בָּהֶן כֶּפֶה לְרֹאשָׁהּ. גְּבַאי צְדָקָה נוֹטְלִין מִהֶן דְּבָר מוּעֵט בְּצְדָקָה, אָבָל לֹא דְבָר מְרַבָּה.

יא, ד, אֵין לוֹקְחִין, לֹא שְׁמֵן בְּמוּעֵט, וְלֹא זֵיתִים בְּמוּעֵטִין, אָבָל לוֹקְחִין מִהֶן שְׁמֵן בְּמִדָּה וְזֵיתִים בְּמִדָּה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לוֹקְחִין מִן הַנְּשִׁים זֵיתִים בְּגִלְלִיל הָעֵלְיוֹן, שֶׁפְּעֵמִים שְׂאֲדָם בּוֹשׁ לֵהוּיֹת יוֹשֵׁב עַל פֶּתַח חֲנוּתוֹ, וְנוֹתֵן לְאִשְׁתּוֹ וּמוֹכְרָהּ. הַבֵּן שְׂמוּכָר בְּשׁוּק, וְכֵן הָעַבְדִּ שְׂמוּכָר בְּשׁוּק - מִתֵּר לְקַח מִהֶן. וְכֵלְזֵן שְׂאֲמָרוֹ לְהִטְמִין אֶסּוּר.

שׁוֹמֵר פְּרוֹת יוֹשֵׁב וּמוֹכֵר וְסָלוּ לְפָנָיו, יוֹשֵׁב וְשׁוֹקֵל וְתוֹרֵטְנֵי לְפָנָיו - מִתֵּר לְקַח מִהֶן. וְכֵלְזֵן שְׂאֲמָרוֹ לְהִטְמִין אֶסּוּר. אֵין לוֹקְחִין מִן הָרוּעִין, לֹא עֲזִין וְלֹא גִזְזִין וְלֹא תְלוּשִׁין שֶׁל צֶמֶר, אָבָל לוֹקְחִין מִהֶן תְּפוּרִים - שֶׁהַתְּפוּרִים

הַגּוֹנֵב סֵלַע מִן הַכִּיס וְהַחֲזִירָה לְכִיס, וְאַחַר כֵּךְ נִגְנֵב כָּל הַכִּיס כְּלוֹ, אִם הוֹדִיעַ בָּהּ לְבַעֲלִים - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חַיִּב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמָּן שֶׁהַחֲזִירָה לְצִרוּרָתָהּ, אָבָל נִטְלָה מִן הַכִּיס וְהַחֲזִירָה לְצִרוּר, מִצִּרוּר וְהַחֲזִירָה לְכִיס - הָרִי זֶה חַיִּב. הַגּוֹנֵב כִּיסוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ וְהַחֲזִירוֹ לוֹ כִּשְׁהוּא יֵשֵׁן, וְנֹעַר, וְהָרִי כִּיס בְּיָדוֹ! אִם מִכִּיר אֵת שְׁלוֹ - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חַיִּב. הַגּוֹנֵב סֵלַע מִחֲבֵרוֹ בְּלֹא יוֹדַע, וְהַבְּלִיעָה לוֹ בַּחֲשׁוֹנוֹ - יִצָּא. "לֹא תִגְנוּבוּ" - עַל מִנְת לְמִיקֵט. "לֹא תִגְנוּבוּ" - עַל מִנְת לְשֵׁלֶם תְּשִׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְתְשִׁלוּמֵי אַרְבַּעָה וְחֲמֶשֶׁה.

י, טז בן בג בג אוֹמֵר: לֹא יִגְנוּב אָדָם אֵת שְׁלוֹ מִבַּיִת אַחֲרִים, שְׂמָא יִרְאֶה כְּגִנְבֵי. וְכֵן הָיָה בֶּן בִּג בִּג אוֹמֵר: לֹא יִגְנוּב אָדָם אֵת שְׁלוֹ מִבַּיִת הַגִּנְבֵי, שְׂמָא אִף הוּא יִרְאֶה כְּגִנְבֵי, אֲלֵא מִשְׁבַּר אֵת שְׁנָיו וּמוֹצִיא אֵת טְלִיתוֹ מִיָּדוֹ.

גְּנֵבִים שְׂנוֹכְסוּ בַּמַּחֲתֶרֶת וְעָשׂוּ תְשׁוּבָה - כֵּלְזֵן חַיִּבִּין לְהַחֲזִיר. עֲשֶׂה אֶחָד מֵהֶן תְּשׁוּבָה - אֵין חַיִּב לְשֵׁלֶם אֲלֵא עַל חֲלָקוֹ בְּלִבְדוֹ. אִם הָיָה מוֹצִיא וּנּוֹתֵן לְפָנֵיהֶם - חַיִּב לְשֵׁלֶם עַל הַכֶּל. טל דְּמֵי פְּרִתָּהּ, טוֹל דְּמֵי טְלִיתָהּ - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. בְּאַמְת נִגְנוּבוֹ אוֹ אָבְדוֹ - נוֹתֵן לוֹ דְּמִיהֶן.

מִסְכַּת בְּבֵא קָמָא פְּרָק אַחַד עָשָׂר

יא, א, אֵין מִקְבְּלִין פְּקֻדוֹנוֹת, לֹא מִן הַנְּשִׁים וְלֹא מִן הָעַבְדִּים, וְלֹא מִן הַקְּטָנִים. קָבַל מִן הָאִשָּׁה - יַחֲזִיר לְאִשָּׁהּ. מִתָּה - יַחֲזִיר לְבַעֲלָהּ. קָבַל מִן הָעַבְדִּ - יַחֲזִיר לְעַבְדוֹ. מֵת - יַחֲזִיר לְרַבּוֹ. קָבַל מִן הַקְּטָן - עוֹשֶׂה לוֹ בָּהֶן סְגָלָה. מֵת - יַחֲזִיר לְאָבִיו. וְכֵלְזֵן, אִם אָמְרוֹ בְּשַׁעַת מִיתָה - יִנְתְּנוּ לְפִלוֹנֵי שְׁהֵן שְׁלוֹ - יַעֲשֶׂה מִפְּרֵשׁ כְּפֵרוּשׁוֹ. הַבֵּן שְׂנוֹשֵׂא וּנּוֹתֵן מִשָּׁל אָבִיו. וְכֵן הָעַבְדִּ שְׂנוֹשֵׂא וּנּוֹתֵן מִשָּׁל רַבּוֹ - הָרִי הֵן שֶׁל אָבִי, הָרִי הֵן שֶׁל רַבּוֹ. אִם אָמְרוֹ בְּשַׁעַת מִיתָה

שְׁלָהֶן. וְלוֹקְחִין מִהֶן חָלָב וּגְבִינָה בַמִּדְבָּר
אֲבָל לֹא בִישׁוּב. בְּכָל מְקוֹם לוֹקְחִין מִהֶן
אַרְבַּעָה וַחֲמִשָּׁה צֹאן. אַרְבַּעָה וַחֲמִשָּׁה גִיזִין,
אֲבָל לֹא שְׁתֵּי צֹאן וְלֹא שְׁתֵּי גִיזִין. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: לוֹקְחִין מִהֶן בֵּיתִיּוֹת וְאִין לוֹקְחִין מִהֶן
מִדְּבָרִיּוֹת. כִּלְלוּ שֶׁל דָּבָר, כָּל שְׂגוּבָה הַרוּעָה
וְאִין בְּעַל הַבַּיִת יוֹדֵעַ בּוֹ אֶסוּר לְקַח מִמֶּנּוּ.
וְכָל שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ אֲלֵא אִם כֵּן בְּעַל הַבַּיִת
יּוֹדֵעַ בּוֹ - מִתֵּר לְקַח אוֹתוֹ.

אִין שׁוֹכְרִין בַּהֶמָּה מִן הַרוּעִין, וְלֹא כְּלִים מִן
בְּעֻלֵי אֲמֻנִיּוֹת. אִין שׁוֹאֲלִין בַּהֶמָּה מִן
הַרוּעִין, וְלֹא כְּלִים מִן בְּעֻלֵי אֲמֻנִיּוֹת - הֵן
עֲצָמֵן מִתְרִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. וְכִלִּים
הַנִּמְכָּרִים לְשֵׁם חֲדָשִׁים - אֶסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ
בָּהֶן.

יא, ה אִין לוֹקְחִין מִן הַגְּרָדִי - לֹא קוֹצִין, וְלֹא
עִירִין, וְלֹא סִנְקָאֲנִין, וְלֹא שִׁירֵי פְקַעִיּוֹת. אֲבָל
לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ בְּגַד מְנַמֵּר שְׁתֵּי טוּוֹי וְאֶרְוּג.
אִין לוֹקְחִין מִן הַצִּבְעָה, לֹא אוֹתוֹת וְלֹא
דְּגָמָאוֹת, וְלֹא תְלוּשִׁין שֶׁל צֶמֶר. אֲבָל לוֹקְחִין
הַיִּמְנָה צֶמֶר צְבוּעַ - טוּוֹי שְׁתֵּי וְעֶרֶב. אִין
לוֹקְחִין מִן הַסּוּרְקָה, מִפְּנֵי שְׂאִינָן שְׁלוֹ. מְקוֹם
שְׂנַהֲגוּ לְהִיּוֹת שְׁלוֹ - הָרִי אֱלוֹ שְׁלוֹ. בְּכָל
מְקוֹם לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ כֹר מְלֵא מוֹכִין, וְכֹסֶת
מְלֵאָה מִסְּפָחוֹת, וְלוֹקְחִין מִן הַכּוֹבֵס, מוֹכִין
מִפְּנֵי שֶׁהֵן שְׁלוֹ. וְלֹא יִסְרַק אֶת הַבְּגָד לְשִׁתּוֹ
אֲלֵא לְעֶרְבוֹ. וְלֹא יֵהָא נוֹתֵן בְּבָגֵד יִתֵּר
מִשְׁלֶשָׁה חוּטִין, וְשְׁנֵי חוּטִין הַעֲלִיוֹנִין - הָרִי
אֱלוֹ שְׁלוֹ. אִם הִיָּה שְׁחוּר עַל גְּבִי לָבָן - נוֹטֵל
אֶת הַכָּל וְהֵן שְׁלוֹ. יִשְׁעִיָּה אִישׁ טִירְאָה הִיָּה
נוֹהֵג בַּחֲסִידוֹת וְנוֹטֵל אֶת הַכָּל. אִם עֲתִיד
לְהִשׁוֹתוֹ, אֶפְלוּ מוֹתֵר - מִשְׁוֵהוּ לְאֶרְכוֹ וְאִין
מִשְׁוֵהוּ לְרַחְבוֹ, מֵה שְׁחָרֵשׁ - מוֹצִיא בַמַּעֲצָד.
וְהַנִּפְסֵק בַּמַּגֵּרָה - הָרִי אֱלוֹ שֶׁל בְּעַל הַבַּיִת.
מִתַּחַת הַמַּקְדָּח וּמִתַּחַת הַרְהִיטֵנִי וְנִגְרָר
בַּמַּגֵּרָה - הָרִי אֱלוֹ שְׁלוֹ. הַנּוֹתֵן עוֹרוֹת לְעֶבֶד.
הַקְּצוּצִין וְהַתְלוּשִׁין - הָרִי אֱלוֹ שֶׁל בְּעַל

הַבַּיִת. וְהַיּוֹצֵא עִם שְׁטָף הַמַּיִם - הָרִי אֱלוֹ
שְׁלוֹ. הַחִטִּי שִׁשִּׁיר מִן הַחוּט פְּחוֹת מִמְּלֵא
מַחֲט, וּמִטְּלִית פְּחוֹתָהּ מִשְׁלֵשׁ עַל שְׁלֵשׁ,
וְהַנּוֹתֵן עוֹרוֹת לְעֶבְדָּן, כְּלוּ אֲצֵל בְּעַל הַבַּיִת -
הָרִי אֱלוֹ שֶׁל בְּעַל הַבַּיִת. מִסְתַּתִּי אֲבָנִים,
מִפְּסָקֵי גִפְנִים, מִנְּקֵפֵי הַגִּין, מִנְּכַשֵּׁי זָרְעִים -
בְּזִמְן שֶׁבְּעַל הַבַּיִת מְקַפֵּיד עֲלֵיהֶן - אֶסוּרִים
מִשׁוּם גְּזֵל. אִין בְּעַל הַבַּיִת מְקַפֵּיד עֲלֵיהֶן -
מִתְרִין מִשׁוּם גְּזֵל. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְנִקְיָה
עֲמוּ בַּהֲגִין וּלְזִמְר עֲמוּ בַּמְזֻמְרוֹת. מְקוֹם
שְׂנַהֲגוּ לְהִיּוֹת שְׁלוֹ - הָרִי אֱלוֹ שְׁלוֹ, שֶׁל בְּעַל
הַבַּיִת - הָרִי אֱלוֹ שֶׁל בְּעַל הַבַּיִת. וְאִין מִשְׁנִין
מִמֶּנְהָ הַמְּדִינָה.

מִסְכַּת כְּבָא מְצִיעָא פְּרָק רֵאשׁוֹן

א, א שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטְלִיתָה, זֶה נוֹטֵל עַד מְקוֹם
שְׁתַּפּוּס, וְזֶה נוֹטֵל עַד מְקוֹם שְׁתַּפּוּס. בְּמָה
דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׁהִיוּ שְׁנֵיהֶם תּוֹפְסִין
בָּהּ, אֲבָל אִם הִיתָה בִּידוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶן -
הַמוֹצִיא מִחֲבֵרוֹ עָלָיו הַרְאִיָּה. זֶה אוֹמֵר:
'כִּלְהָ שְׁלִי', וְזֶה אוֹמֵר: 'שְׁלִישׁ שְׁלִי'. הָאוֹמֵר
כִּלְהָ שְׁלִי - יִשְׁבַּע שְׂאִין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת
מִחֲמִשָּׁה חֲלָקִים. וְהָאוֹמֵר שְׁלִישׁ שְׁלִי -
יִשְׁבַּע שְׂאִין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת מִשְׁתּוֹת. כִּלְלוּ שֶׁל
דָּבָר, אִין נִשְׁבַּע אֲלֵא עַל חֲצִי טוּעֵנוּ בְּלִבְדָּ.

א, ב שְׁנַיִם שְׁהִיוּ מוֹשְׁכִין אֶת הַגְּמֵל וּמְנַהֲיִין
אֶת הַחֲמוֹר, אוֹ שְׁהִיָּה אֶחָד מוֹשֵׁף וְאֶחָד
מְנַהֵג כַּמְדָּה הַזּוֹאת; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
הַמוֹשֵׁף אֶת הַגְּמֵל וְהַמְנַהֵג אֶת הַחֲמוֹר - הָרִי
זֶה זָכָה.

א, ג הָאוֹמֵר יִזְכָּה לִי בֵּיתִי בְּמִצִּיאָה שֶׁתַּפֵּל
לְתוֹכוֹ הַיּוֹם לֹא אֲמַר כְּלוּם יִצָּא לוֹ שֵׁם
מִצִּיאָה דְּבָרֵיו קִיָּמִין.

א, ד מְצָא שְׁטָרֵי חוֹב שְׂאִין בָּהֶם אַחֲרִיּוֹת
נְכָסִים, בְּזִמְן שֶׁלּוֹה מוֹדָה - יַחֲזִיר לְמַלְלוֹה.
אִם לֹא - לֹא יַחֲזִיר לֹא לְזָה וְלֹא לְזָה; דְּבָרֵי

לְפָנָיו, אָבֵל אֵין הַדִּין לְפָנָיו - הָרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאָדָם.

אז, וּסְמוּפֹן שְׂיֵשׁ עָלָיו עֲדִים מִתְקִים בְּחֻתְמֵי, וְשָׂאִין עָלָיו עֲדִים וְיוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי שְׂלִישׁ, אַחַר חֲתוּם שְׁטָרוֹת - כְּשֵׁר. אֵיזְהוּ אַחַר חֲתוּם שְׁטָרוֹת? אֵיךְ אָנִי פְּלוּנִי בֶן פְּלוּנִי מְקַבֵּל אֲנִי עָלַי כָּל מָה שְׁכָתוּב בְּשֵׁטֶר זֶה, וְהָעֲדִים לְמִטָּה - כְּשֵׁר.

אח, אֵיזוֹ הִיא אֲגוּדָה שֶׁל שֵׁטֶר? שְׁלֹשָׁה קְשׁוּרִין זֶה בְּזֶה. אֵיזְהוּ תְּכַרִּיף שֶׁל שֵׁטֶר? כָּל שְׁחוּט אוֹ מְשִׁיחָה אוֹ דְבַר אַחַר כְּרוּף עָלָיו מִבְּחוּץ. אֵיזוֹ חֲפִיסָה? - זוֹ חֲמַת קִטְנָה. שְׁנַיִם שְׁהִיו תְּפוּסִים בְּשֵׁטֶר, זֶה אוֹמֵר: 'שְׂלִי הוּא וְאָבֵד מִמֶּנִּי', וְזֶה אוֹמֵר: 'בְּיָדִי הוּא וּפְרַעְתִּיו לְךָ' - יִתְקַים שֵׁטֶר בְּחֻתְמֵי; דְּבַרֵי רַבִּי. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יִחְלַקוּ.

אט, שְׁנַיִם שְׁנַתְעַצְמוּ זֶה בְּזֶה, וְאָמַר אֶחָד מֵהֶן לְחֵבְרוֹ: אִם לֹא בָאתִי מִכֶּן וְעַד יוֹם פְּלוּנִי, יִהְיֶה לְךָ בְּיָדִי כֶּף וְכֶף. הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא בָא - יִתְקַים הַתְּנָא; דְּבַרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאֵךְ זֹכֶה בְּדְבַר שְׂלֵא בָא לְתוֹךְ יְדוֹ? אֵלֶּא יִתְחַנּוּ. מִשְׁכֵּן לוֹ בֵּית, מִשְׁכֵּן לוֹ שְׂדֵה, וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נָתַתִּי לְךָ מִכֶּן וְעַד יוֹם פְּלוּנִי - אֵין לִי בְּיָדֶךָ כְּלוּם. הִגִּיעַ הַזְּמַן וְלֹא נָתַן - יִתְקַים הַתְּנָא; דְּבַרֵי רַבִּי יוֹסִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאֵךְ זֹכֶה זֶה בְּדְבַר שְׂאִינוֹ שְׂלוֹ? אֵלֶּא יִתְחַנּוּ. מוֹדֵה רַבִּי יוֹסִי, בְּשְׁנַיִם שְׁהִיו עוֹרְרִין עַל הַבֵּית וְעַל הַשְּׂדֵה, וְאָמַר אֶחָד מֵהֶן: אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן וְעַד יוֹם פְּלוּנִי אֵין לִי בְּיָדֶךָ כְּלוּם, הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא בָא - בְּאֵמַת אָמְרוּ שְׂאֵבֵד אֶת זְכוּתוֹ.

הַנּוֹתֵן עֲרֹבֹן לְחֵבְרוֹ עַל הַבֵּית וְעַל הַשְּׂדֵה, וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נָתַתִּי לְךָ מִכֶּן וְעַד יוֹם פְּלוּנִי אֵין לִי בְּיָדֶךָ כְּלוּם, וְהִלָּה כּוֹתֵב לוֹ: אִם אֲחֻזֵר בְּךָ - הָרִינִי כּוֹפֵל לְךָ עֲרֹבֹנְךָ, וְהִגִּיעַ

רַבִּי מְאִיר, שְׁהִיָּה רַבִּי מְאִיר אוֹמֵר: שֵׁטֶר שְׂיֵשׁ בּוֹ אַחֲרֵיּוֹת נְכָסִים - גּוֹבֵה מִנְכָסִים מְשַׁעֲבָדִין, וְשָׂאִין בּוֹ אַחֲרֵיּוֹת נְכָסִים - גּוֹבֵה מִנְכָסִים בְּנֵי חוּרִין. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: זֶה וְזֶה לֹא יִחְזִיר, מִפְּנֵי שְׂזֵה זֶה גּוֹבֵה מִנְכָסִים מְשַׁעֲבָדִין.

א, הַ מְצָא גֵט אִשָּׁה, בְּזִמְן שְׁהָאִישׁ מוֹדֵה - יִחְזִיר לְאִשָּׁה. אִם לֹא - לֹא יִחְזִיר לֹא לְזֵה וְלֹא זֶה. גֵּט שְׁחֵרוּר, בְּזִמְן שְׁהָרַב מוֹדֵה - יִחְזִיר לְעֶבֶד. וְאִם לֹא - לֹא יִחְזִיר, לֹא לְזֵה וְלֹא לְזֵה. אֲוֹנְקִלוּסִיָּא בְּזִמְן שְׁהִלִּיָּה מוֹדֵה - יִחְזִיר לְמַלְוָה. וְאִם לֹא - לֹא יִחְזִיר, לֹא לְזֵה וְלֹא לְזֵה. דִּיתְקָאוֹת, וּפְתִיקָאוֹת, וּמִתְנֻת בְּזִמְן שְׁהַנּוֹתֵן מוֹדֵה - יִחְזִיר לְמְקַבֵּל. וְאִם לֹא - לֹא יִחְזִיר, לֹא לְזֵה וְלֹא לְזֵה. שֵׁטֶרִי מִקַּח וּמִמְכָר, שֵׁטֶרִי אֲרִיסוֹת וּקְבָלְנוֹת בְּהִמָּה - הָרִי זֶה לֹא יִחְזִיר, לֹא לְזֵה וְלֹא לְזֵה.

א, גִּזְרֵי דִין וּפְרוֹזְבוּלִין - הָרִי זֶה יִחְזִיר, לְפִי שְׁכָתוּבִין עַל שְׁמוֹ, בֵּין שְׁמִצָּעָן בְּשׁוֹק, וּבֵין שְׁמִצָּעָן בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁל אָבִיו. כִּלְלוֹ שֶׁל דְּבַר: אִם יֵשׁ עִמָּהֶן סִמְפוֹנוֹת - יַעֲשֶׂה מָה שְׁבַסְמְפוֹנוֹת. הַדּוֹאֵת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֲדִים אֵימְתִי בְּזִמְן שְׁטַעֲנוּ וְהוֹדָה, אָבֵל אִם הוֹדָה מִפִּי עֲצָמוֹ - יִכּוֹל לְחֻזֵר בּוֹ, שְׁהִפָּה שְׂאָסֵר הוּא הִפָּה שְׁהִתִּיר. הַדּוֹאֵת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֲדִים. וְהַשְּׂלִישׁ נֶאֱמַן מְשַׁנְיָהֵן. זֶה אוֹמֵר כֶּף, וְזֶה אוֹמֵר כֶּף, וְהַשְּׂלִישׁ אוֹמֵר כֶּף - הַשְּׂלִישׁ נֶאֱמַן. אֵימְתִי? בְּזִמְן שְׁהַשְּׂלִישׁוֹת יוֹצֵא מִתַּחַת יְדוֹ, אֵין הַשְּׂלִישׁוֹת יוֹצֵא מִתַּחַת יְדוֹ - הָרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל אָדָם.

נֶאֱמַן בַּעַל הַמְּקַח לוֹמֵר: 'לְזֵה מִכְרַתִּי אֶת מְקַחִי'; אֵימְתִי? בְּזִמְן שְׁהַמְּקַח יוֹצֵא מִתַּחַת יְדוֹ. אֵין הַמְּקַח יוֹצֵא מִתַּחַת יְדוֹ - הָרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאָדָם. נֶאֱמַן הַדִּין לוֹמֵר: 'לְזֵה זְכִיתִי וְלְזֵה חִיבַתִּי'; אֵימְתִי? בְּזִמְן שְׁהַדִּין

זמן ולא נתן - יתקיים התנאי; דברי רבי יוסי. אמר רבי יהודה: היאך זוכה זה בדבר שאינו שלו? אלא נותן לו ערבון שלו.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: במה דברים אמורים? בזמן שאמר לו ערבוני קון, אבל לקח הימנו בית או שדה במאה מנה, אפלו לא נתן לו מהן אלא שלשה מנה - הרי השדה קנויה לו, ומחזיר לו את השאר. אפלו לאחר שלש שנים.

הנותן ערבון לחברו על הבית, ועל השדה, כל המשנה וכל החזור בו - ידו על התחתונה. חזר בו המוכר - יד הלוקח על העליונה. רצה לטול רביע בקרקע - נוטל. רביע במעות - נוטל. והשאר גובה מן העדיות. חזר בו לוקח - יד מוכר על העליונה. רצה לתן רביע בקרקע - נותן. רביע במעות - נותן, והשאר גובה מן הזבורית.

אי המפקיד שטרות אצל חברו, אף על פי שאינן כתובין בשמו - הרי זה יחזיר את שלו. מת - ינתן ליורשיו. ואם אמר בשעת מיתה ינתנו לפלוני שהן שלו - יעשו מפרש כפרושו.

המלווה את חברו על המשכון, ואמר לו: אם לא נתתי לך מכן עד יום פלוני - אין לי בידך כלום. הגיע זמן ולא נתן - הגיעו. משכון, בין רע בין יפה. לזה הימנו אלף דינר בשטר ופרע לו מהן שמנה מאות זוז - הרי זה מקרע לו שטרו הראשון, וכותב לו שטר של מאתים זוז; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי ממך שמנה מאות זוז - מפני שמרע כחו בשני דברים, שאינו כופה את לבו לפרען לו, ושאין יכול לגבות מנכסים משעבדין.

שנים שלוו בשטר אחד, ופרע אחד מהן את שלו, השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי את שלך.

מסכת בבא מציעא פרק שני

בא מודה רבי שמעון בן אלעזר בכלי אנפוריא שמשתמשין בהן וחיב. ואלו הן כלי אנפוריא בדי מחטין וצנוריון, ומחרוזות של קרדמות. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל אלו שאמרו - הרי אלו שלו. אימתי? בזמן שמצאן אחד אחד, אבל אם מצאן שנים שנים - חיב להכריז. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: המציל מפי הארי, ומפי הזאב, ומפי הדוב, ומשוליתו של ים, ומשוליתו של נהר. המוצא באסרטיא ובפלטיא גדולה - הרי אלו שלו, מפני שהבעלין מתאיאשין מהן.

בב מצא חתיכות של בשר, ומחרוזות של דגים, וחיביות של יין, ושל שמן, ושל תבואה, ושל גרוגרות, ושל זיתים - אין חיב להכריז. כתוב בחרש ונתון על פי חבית, בניר ונתון על פי עגול - חיב להכריז. מצא כריכות ברשות היחיד - חיב להכריז. ברשות הרבים - אין חיב להכריז. האלומות, בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים - חיב להכריז. מצא פרות צבורין - חיב להכריז. מפזרין - אין חיב להכריז. מקצתן צבורין ומקצתן מפזרין - חיב להכריז. מצא מעות עשויות מגדלות - חיב להכריז. מפזרות - אין חיב להכריז. מקצתן מגדלין ומקצתן אין מגדלין - חיב להכריז. וכמה הוא מגדל? שלש מטבעות זה על גבי זה.

מצא כלי ולפניו פרות, כיס ולפניו מעות - חיב להכריז. מקצתן בכלי ומקצתן בארץ, מקצתן בכיס ומקצתן בארץ - חיב להכריז. מצא דבר שיש בו סימן, בצד דבר שאין בו

סימן - חֵיב לְהַכְרִיז. אִם בָּא בַעַל סִימָן וְנָטַל אֶת שְׁלוֹ - זָכָה זֶה בַּדְּבָר שְׁאִין בּוֹ סִימָן.

בג, הַמוֹצֵא סֵלַע, וְאָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: סֵלַע זֶה הָיָה לְךָ. נִירוֹנִית הִיא, שֶׁל מֶלֶךְ פְּלוֹנִי הִיא - לֹא אָמַר כְּלוּם, שְׁאִין סִימָן לְמִטְבַּע. וְלֹא עוֹד, אֲלָא אֶפְלוּ שָׁמוּ כְּתוּב עָלֶיהָ - לֹא אָמַר כְּלוּם, אֲלָא הָרִי הִיא שֶׁל מוֹצֵאָהּ. מִצָּא בְּאִשְׁפָּה - חֵיב לְהַכְרִיז, שֶׁדֶּרֶךְ הָאִשְׁפָּה לְהַטְלִיל.

בד, מִצָּא בְּגַל אוּ בְּכֶתֶל יֶשֶׁן - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ, שְׁיָכוֹל לֹמַר שֶׁל אֲמוֹרִיִּין הֵן. מִצָּא בְּחוֹר אוּ בְּכֶתֶל חֲדָשׁ, מִחֲצִיּוֹ וְלַחוּץ - שְׁלוֹ. מִחֲצִיּוֹ וְלַפְּנִים - שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. אִם הָיָה מִפְּלֵשׁ כְּלוֹ לַחוּץ - אִף מֵה שֶׁחֲצִיּוֹ וְלַפְּנִים שְׁלוֹ. אִם הָיָה מִפְּלֵשׁ כְּלוֹ לַפְּנִים - אִף מֵה שֶׁחֲצִיּוֹ וְלַפְּנִים שְׁלוֹ. אִם הָיָה מִפְּלֵשׁ כְּלוֹ לַפְּנִים - אִף מֵה שֶׁחֲצִיּוֹ וְלַחוּץ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מִצָּא בֵּין פְּצִים, מִן הָאֲגוּף וְלַחוּץ - שְׁלוֹ. מִן הָאֲגוּף וְלַפְּנִים - שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

בה, מִצָּא בְּבַיִת, אִם שָׂרוּ בוֹ אוּרְחִין לְפָנָיו - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ. וְאִם לֹא - הָרִי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מִצָּא בֵּהּ בְּחֻנוֹת, עַד מְקוֹם שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם רְגִילִין לְכַנֵּס - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ. יִתֵּר עַל כֵּן - הָרִי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. הַלּוֹקַח בְּהֵמָה מִחֲבֵרוֹ וּמִצָּא עָלֶיהָ דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ שְׁוֵה פְּרוּטָה - חֵיב לְהַכְרִיז. הַמוֹצֵא שְׁוֵה פְּרוּטָה - חֵיב לְהַכְרִיז. פְּחוֹת מִשְׁוֵה פְּרוּטָה - אִין חֵיב לְהַכְרִיז, שְׁנֹאמַר: "שְׁלֵמָה"; מֵה שְׁלֵמָה מִיִּחְדָּת דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ שְׁוֵה פְּרוּטָה חֵיב לְהַכְרִיז, כִּךְ כָּל דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ שְׁוֵה פְּרוּטָה - חֵיב לְהַכְרִיז. פְּחוֹת מִשְׁוֵה פְּרוּטָה - אִין חֵיב לְהַכְרִיז.

בז, בְּרֵאשׁוֹנָה, כָּל הַבָּא וְנוֹתֵן סִימְנֵיהָ - הָיָה נוֹטֵלָהּ. מִשְׂרָבּוֹ הִרְמֵאִין - הַתְּקִינּוּ שִׁיְהִיא זֶה נוֹתֵן סִימְנֵיהָ וּמִבֵּיא רְאִיָּה שְׁאִינוּ רְמֵאִי. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְכָרִיזִין עָלֶיהָ שְׁלֵשׁ רְגָלִים,

ואַחַר הִרְגַּל הָאֲחֵרוֹן שְׁבַעַה יָמִים. וּמִשְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַתְּקִינּוּ שִׁיְהִי מְכָרִיזִין עָלֶיהָ שְׁלוֹשִׁים יוֹם. וּמִן הַסְּכָנָה וְאֵילָף הַתְּקִינּוּ, שִׁיְהִיא מוֹדִיעַ לְשִׁכְנָיו וְלִקְרוֹבָיו וּלְמִידְעָיו וּלְאֲנָשֵׁי עִירוֹ, וְדִינוֹ.

בז, הַמוֹצֵא מִצֵּיאָהּ, אִם יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי לְהַחֲזִיר לְבַעֲלִים בְּשׁוּה פְּרוּטָה וּלְגָבוֹת שְׁכָרָה מִמֶּנָּה - מִטְפֵּל מִמֶּנָּה. וְאִם לֹא - מְנִיחָה בְּמִקְוָמוֹ. אִיזוֹ הִיא אֲבָדָה? מִצָּא קָרְדָם בְּאֶסְרֵטֵיא וְטִלִּית בְּאֶסְרֵטֵיא וּפְרָה רוּעָה בֵּין הַזְּרָעִים - הָרִי זֶה אֲבָדָה. טִלִּית מְנַחַת בְּצַד הַגֶּדֶר. וְחֻבִּית מְנַחַת בֵּין הַגֶּדֶר וְחִמּוֹר רוּעָה בֵּין עֵשְׂבִים - אִין זֶה אֲבָדָה. מִצָּאֵן שְׁלֵשָׁה יָמִים זֶה אַחַר זֶה - הָרִי זֶה אֲבָדָה.

בח, כָּל דְּבַר שֶׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, כְּגוֹן פְּרָה וְחִמּוֹר - יַעֲשֶׂה וְיֹאכֵל. לֹא יַעֲשֶׂה בָּהּ יוֹתֵר מִמֶּה שֶׁהֵן אוֹכְלִין. כָּל דְּבַר שְׁאִין עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, כְּגוֹן אֲוִזִין וְתַרְנֻגוּלִין - מִטְפֵּל בֵּהֶן שְׁלֵשָׁה יָמִים. בַּעֲגָלִין וּבְסִיחִין שְׁלוֹשִׁים יוֹם. יִתֵּר עַל כֵּן - מוֹכְרֵן בְּבַיִת דִּין. מִצָּא סְפָרִים - קוֹרֵא בֵּהֶן אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם. לֹא יִקְרָא בֵּהֶן אֶת הַפְּרָשָׁה וְיִשְׁנֶה, וְלֹא יִקְרָא בֵּהֶן אֶת הַפְּרָשָׁה וְיִתְרַגֵּם, וְלֹא יִקְרָאוּ שְׁלֹשָׁה בְּכַרְךְ אֶחָד. וְלֹא יִפְתַּח בְּסֵפֶר יוֹתֵר מִשְׁלֹשָׁה דְּפִין. סוּמְכוּס אוֹמַר: בְּחֲדָשִׁים אֶחָד לְשָׁלְשָׁה יָמִים. בִּישְׁנִים אֶחָד לְשָׁנִים עֶשֶׂר חֲדָשׁ. כְּלֵי כֶּסֶף מִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּהֶן בְּצוּנָן, אֲבָל לֹא בְּחַמִּין, מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁחִירִין. כְּלֵי נְחֹשֶׁת מִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּהֶן בְּחַמִּין, אֲבָל לֹא בְּאוֹר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִשְׁחַקֵּן. מְגֻרְפוֹת וְקֻרְדָּמוֹת - מִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּהֶן בְּדֶרֶךְ הַרְף אֲבָל לֹא בְּדֶבַר הַקְּשָׁה. מְגֻרְפָה, גּוֹרְף בָּהּ אֶת הַטֵּיט. מְדִיחָה וּמְנִיחָה בְּמִקְוָמָה. קוֹרְדָּמוֹת מְבַקִּיעַ בּוֹ אֶת הָעֵצִים, וּבְלִבְד שְׁלֵל יְבַקַע בּוֹ לֹא צְנוּן וְלֹא זֵית. וּכְשֶׁם שְׁאֵתָה אוֹמַר בְּאֲבָדָה - כִּךְ אֵתָה אוֹמַר בְּפִקְדוֹן.

ב, ט המפקיד כסות אצל חברו - מנערה אחת לשלשים יום, שוטחה לצרפה אבל לא לכבודו. אם היתה מרבה - נוטל שכרו ממנה. המוצא בהמת חברו - חיב לטפל בה. עד מתי חיב לטפל בה? עד שיכניסה לרשותו. הכניסה למקום שיראנה - לא יטפל בה. ונגנבה או אבדה - חיב באחריותה. לעולם חיב באחריותה עד שיכניסנה לרשותו. הכניסה לגנתו או לחורבתו, ואבדה או נגנבה - פטור.

בי מצא חמור טעון חמץ, או דברים האסורים - אין מחיבין אותו לגע בהן. זה הכלל, כל העושה בתוך שלו - הרי זה נזקק לו. וכל שאינו עושה בתוך שלו - אין נזקק לו. אם היה חמורו נפלן - פורק עמו אפלו מאה פעמים, רשאי להקל את הפרסה ולגבות שכרו הימנו, אין מחיבין אותו להיות עומד ומחזיר, מפרק ומטעין, שנאמר (שמות כג): "כי תפגע וכי תראה"; יכול שנים ושלשה מיל, תלמוד לומר: "כי תפגע", יכול אפלו בתוך ארבע אמות, תלמוד לומר "כי תראה", שערו חקמים אחד משבעה ומחצה במיל, וזה הוא ריס.

ביא אוהב לטעון ושונא לפרק - מצוה לפרק עם השונא, שלא לשכור את לבו. שונא שאמרו - שונא שבשיראל, לא שונא שבועבדי כוכבים. ראה חמורו של עובד כוכבים - חיב לטפל בו בדרך שמטפל בשל ישראל. אם היה טעון יין נסך - אין רשאי לגע בו. ראה מים שהן שוטפין והולכין חיב לגדרן. זה הכלל, כל דבר שיש בו משום חסרון כיס - יש בו משום השב אבדה.

ביב מצוה מן התורה לפרק, אבל לא לטעון. רבי שמעון אומר: אף לטעון, שנאמר: "עמו" - עמו על גבי החמור; דברי רבי שמעון. וחקמים אומרים: "עמו" אתה

בשכר. וכשם שמצוה על בהמת עצמו כך מצוה על בהמת חברו. חברו שטעה - תופסו בידו, ומפסגו בשדות וכרמים, עד שמגיע לעיר או לדרך. וכשם שמצוה על ידי חברו כך מצוה על ידי עצמו. הוא עצמו שטעה מפסג בשדות וכרמים עד שמגיע לדרך או לעיר, שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

ביג אבדת רבו ואבדת אביו - אבדת רבו קודמת לאבדת אביו. ואם היה אביו שקול כרבו - אבדת אביו קודמת לאבדת רבו. ואיזהו רבו? שלמדו תורה ולא שלמדו אימנות. ואי זה? זה רבו שלמדו ופתח לו תחלה. היה רבי מאיר אומר: רבו שלמדו חכמה ולא רבו שלמדו מקרא. רבי יהודה אומר: כל שרב תלמודו ממנו. רבי יוסי אומר: כל שהאיר עיניו במשנתו.

אבדת אביו ואבדת אמו - אבדת אביו קודמת לאבדת אמו. אימתי? בזמן שהיא תחתיו אבל אינה תחתיו - שניהם שוין. אבדת האיש ואבדת האשה - אבדת האיש קודמת לאבדת האשה. והעובדי כוכבים והרועים בהמה דקה ומגדליה - לא מעלין ולא מורדין. המומרים לעבודת כוכבים והמסרת - מורדין ולא מעלין.

מסכת בבא מציעא פרק שלישי

גא אין השואל רשאי להשאיל, ולא השוכר רשאי להשכיר, ולא השואל רשאי להשכיר, ולא השוכר רשאי להשאיל, ולא זה שמפקדין אצלו רשאי להפקידן אצל אחר, אלא אם כן נתן לו בעל הבית רשות. השואל פרה מחברו ונגנבה, וקדם השואל ושלם, ואחר כך נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל לשואל, ותשלומי ארבעה וחמשה לשני.

השוכר פרה מחברו, ונגנבה או אבדה, ואומר הריני משלם ואיני נשבע. שלם ואחר כך נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל ארבעה וחמשה לשני. המפקיד פרה אצל חברו ונגנבה או אבדה, ואמר הלה: 'הריני משלם לך בלא שבועה', ואחר כך נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל לראשון ותשלומי ארבעה וחמשה לשני.

ג, המוכר פרה לחברו ונגנבה, זה אומר: 'ברשותך נגנבה', וזה אומר: 'ברשותך נגנבה' - יחלקו. נמצא גנב, זה אומר: 'ברשותו נגנבה'. וזה אומר: 'ברשותו נגנבה' - יחלקו. האומר: 'מנה אני חיב, ואיני יודע אם לפלוני ואם לפלוני' - נותן לזה מנה ולזה מנה - שהודה מפי עצמו. אומר לשנים: 'גזלתי את אחד מכם מנה, ואת אחד מכם מאתים, ואיני יודע איזה מכם' - נותן לזה מאתים ולזה מאתים. ואם לאו - היה לו לשתק, זה אומר: 'מאתים שלי', וזה אומר: 'מאתים שלי' - נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר לא יתן להם עד שיעשו ביניהן פשרה. שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים. בשעת התביעה, זה אומר: 'מאתים שלי' וזה אומר: 'מאתים שלי' - נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מנח עד שיבא אליהו. אומר רבי יוסי: אם כן, מה הפסיד הרמאי? אלא הכל יהא מנח עד שיבא אליהו, וכן שני כלים - אחד גדול ואחד קטן.

ג, המפקיד פרות אצל חברו, אפלו הן אבודין - לא יגע בהן, לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה ומעשרות על מקום אחר. רבי שמעון בן גמליאל אומר: באבודין ימכר בפני בית דין מפני שהוא

כמשיב אבדה לבעלים. המפקיד פרות אצל חברו והרקיבו, יין והקמיץ, שמן והכאיש, אפלו הן אבודין - לא יגע בהן. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עושה אותן דמים בבית דין. מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמו, כיוצא בו, גבאי צדקה שלא מצאו עניים לחלק להן את הפת, מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן. גבאי צדקה פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן.

ג, המפקיד פרות אצל חברו - הרי זה יוציא לו חסרונות. במה דברים אמורים? בזמן שערכת עם פרוטיו, אבל אם היו מנחין בפני עצמן, יאמר לו: 'הרי שלך לפניך'. אחד מערב ואחד קורא שם מעשר שני במגורה! במתיקה ושאר מיני קטניות לא נתנו להן חכמים שעור. אומר בן עזאי: החזק כחו של רבי עקיבא שנתן שעור לאלו, ולא נתן שעור לאלו. אומר רבי יוחנן בן נורי: מה אכפת להן לעכברין? אוכלין בין מהרבה בין מקמעא! אין יוציא לו חסרונות אלא לכור בלבד. אומר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שמדד לו מתוך ביתו, אבל מדד לו מתוך גרנו - אין יוציא לו חסרונות מפני שהן מותרות. אמרו לו: לא! מפני שהן מתפוררות אלא מפני שהן אוכרות. וכן היה רבי יהודה אומר: לא אמרו שמרים ודבר אחר אלא בשמן בלבד, שפעמים שאדם לוקח מחברו שמן מזקק בלא פקטין.

ג, שאל רבי יוסי לחכמים: הרי שהפריש עשר כורין למאה, ומדד את המעשר ופחת מהן, מה הוא? אמרו לו: כשם שפחת מעשר כך פחתו חלין. ואף על פי שלא פחתו חלין - מתר. מדד את החלין והותרו,

¹ מקום אוצר התבואה.

מהו? אָמרוּ לוֹ: כָּשֶׁם שֶׁהוֹתִירוּ הַחֲלִין כֶּף הוֹתִירוּ הַמַּעֲשֵׂר. וְאָף עַל פִּי שְׁלֵא הוֹתִיר מַעֲשֵׂר - מִתֵּר. יֵשׁ לוֹ חֲלִין וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי וּמִבְּקֵשׁ לְמוֹכְרֵן, אִיזוּה מֵהֵן מוֹכֵר תַּחֲלָה? אָמרוּ לוֹ: מוֹכֵר אֶת הַחֲלִין וְאַחַר כֶּף מוֹכֵר מַעֲשֵׂר שְׁנֵי.

ג,ו השולח יד בפקדון. בית שמאי אומרים: יִלְקָה בַּחֲסֵר וּבִיתֵר. כִּיצַד? הַפְּקִיד לוֹ מִשְׁתִּים וְעַמְדוֹ מֵאַרְבַּע, מֵאַרְבַּע וְעַמְדוֹ מִשְׁתִּים, נוֹתֵן לוֹ מִשְׁתִּים.

ג,ז הִזְהָב קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף, כִּיצַד? נִתֵּן לוֹ דִּינָר זָהָב בְּעֶשְׂרִים וּחֲמִשָּׁה כֶּסֶף - הָרִי זֶה קָנָה כָּל מְקוֹם שֶׁהוּא. אָבָל אִם נִתֵּן לוֹ עֶשְׂרִים וּחֲמִשָּׁה כֶּסֶף בְּדִינָר זָהָב - הָרִי זֶה לֹא קָנָה, עַד שֶׁעָשָׂה שִׁימֻשׁ. הַנְּחַשְׁתׁ קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף, כִּיצַד? נִתֵּן לוֹ שְׁלֹשִׁים דִּינָר בְּדִינָר כֶּסֶף - הָרִי זֶה קָנָה כָּל מְקוֹם שֶׁהוּא. אָבָל אִם נִתֵּן לוֹ דִּינָר שֶׁל כֶּסֶף בְּשִׁלְשִׁים אִיסָר - הָרִי זֶה לֹא קָנָה, עַד שִׁימֻשׁ. אֲסִימוֹן קוֹנֶה אֶת הַמַּטְבֵּעַ. כָּלָלוּ שֶׁל דָּבָר, כָּל שֶׁנִּקְנָה - קוֹנֶה. טְלִית קוֹנֶה דִּינָרֵי זָהָב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף כִּשְׁאָמְרוּ טְלִית קוֹנֶה דִּינָרֵי זָהָב בְּכָל מְקוֹם - כֶּף הַלְּכָה, אָבָל אָמְרוּ: מִי שֶׁפָּרַע מֵאֲנָשֵׁי דוֹר הַמַּבּוּל עֲתִיד לִפְרַע מִמִּי שֶׁאִינוּ עוֹמְדִים בְּדַבּוּר. וְהַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּדָבָרִים - אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה. אָבָל אָמְרוּ חֲכָמִים: כָּל הַמַּבְטֵל אֶת דְּבָרָיו אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחֶה הַיָּמֵנוּ.

ג,ח אוֹנָאָה אַרְבָּעָה כֶּסֶף מַעֲשֵׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לְסֻלַּע, לְשִׁתּוֹת לְמַקְח. עַד מְתֵי מִתֵּר לְהַחְזִיר? עַד כְּדֵי שִׁירָאָה לְתַגְרָא אוֹ לְבָקִי. הוֹרָה רַבִּי טְרַפּוֹן בְּלוֹד, הָאוֹנָאָה שְׁמוֹנֶה כֶּסֶף לְסֻלַּע, שְׁלִישׁ לְמַקְח, וְשִׁמְחוּ תַגְרֵי לוֹד. אָמַר לָהֶם: כָּל הַיּוֹם מִתֵּר לְהַחְזִיר. אָמְרוּ לוֹ: יִגִּית לָנוּ רַבִּי טְרַפּוֹן בְּמִקְוֵמְנוּ, וְחֲזוּרוּ לְדַבְרֵי חֲכָמִים.

ג,ט מִי שֶׁהִטֵּל עָלָיו - יָדוֹ עַל הָעֲלִיוֹנָה. כִּיצַד? מִכֵּר לוֹ חֲלוּק שָׁוְה חֲמֵשׁ בְּשֵׁשׁ, יָדוֹ שֶׁל לּוֹקַח עַל הָעֲלִיוֹנָה, רָצָה אוֹמֵר לוֹ תֵּן לִי סֻלַּע, רָצָה אוֹמֵר לוֹ: הִילָךְ חֲלוּקָה, וְתֵן לִי מְעוֹתֵי. אָבָל אִם מִכֵּר לוֹ שָׁוְה שֵׁשׁ בְּחֲמֵשׁ - יָד הַמוֹכֵר עַל הָעֲלִיוֹנָה. רָצָה אוֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי סֻלַּעִי. רָצָה אוֹמֵר לוֹ: הִילָךְ מְעוֹתֶיךָ וְתֵן לִי חֲלוּקִי. וְרַבִּי אוֹמֵר: לְעוֹלָם יָד הַמוֹכֵר עַל הָעֲלִיוֹנָה, וְכִשֶּׁם שֶׁהַמוֹכֵר יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ - כֶּף לּוֹקַח יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַמוֹכֵר יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ, הַלּוֹקַח אֵין יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ, שֶׁכֶּכֶר קָבַל הֵלָה אֶת מְעוֹתָיו.

ג,י סֻלַּע, כַּמָּה תִּהְיֶה חֲסֵרָה? וְלֹא יֵהָא בְּהָ אוֹנָאָה. סֻלַּע אַרְבָּעָה אֶסְרוֹת וְדִינָר אִיסָר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סֻלַּע אַרְבַּע פּוֹנְדִּיוֹנוֹת וְדִינָר פּוֹנְדִּיוֹן. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: סֻלַּע שְׁמוֹנֶה פּוֹנְדִּיוֹנוֹת, וְדִינָר שְׁנֵי פּוֹנְדִּיוֹנִין. יִתֵּר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הִיָּה מוֹצִיאָה בְּשׁוּיָה הַסֻּלַּע עַד שֶׁקָּל. וְהַדִּינָר עַד רַבַּע. פְּחוֹת מִכֵּן, אֶפְלוּ אִיסָר אֵין לְהוֹצִיאָה. לֹא יִמְכְרְנָה לֹא לְתַגְרָא וְלֹא לְהַרְגֵי וְלֹא לְחַרְסֵי, מִפְּנֵי שֶׁמִּרְמָה בְּהָ אֶת אַחֲרִים. אָבָל נוֹקְבָה וְתוֹלָה בְּצוּאָר. וְכִשֶּׁם שֶׁאַתָּה אוֹמֵר בְּחֲלִין, כֶּף אַתָּה אוֹמֵר בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וּבְלִבְדֵי שְׁלֵא יִתְכַּוֵּן לְהִטִּיל סֻלַּע עַל הַשְּׁנֵי. הָאוֹנָאָה - שְׁמוֹנֶה כֶּסֶף. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים? בְּדִינָרִין וּבְסֻלַּעִיהֶן אָבָל בְּדִינָרֵי זָהָב וּבְמַטְבְּעוֹת שֶׁל נְחֹשֶׁת הִיָּה מוֹצִיאָן בְּשׁוּיָהֶן.

ג,יא עַד מְתֵי מִתֵּר לְהַחְזִיר? בְּכַרְפִּין - עַד כְּדֵי שִׁירָאָה לְשַׁלְּחֵנִי. וּבְכַפְרִים - עַד עַרְבֵי שְׁבִתוֹת, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַשּׁוּק לְהִיּוֹת עוֹמְדִים בְּעִירוֹת מֵעַרְבֵי שְׁבִת לְעַרְבֵי שְׁבִת. הָאוֹנָאָה - אַרְבָּעָה כֶּסֶף. וְהַטְעָנָה - שְׁתֵּי כֶּסֶף. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים? בְּזִמְן שֶׁמִּכֵּר לוֹ סֶתֶם, אָבָל אִם קָצַץ עִמּוֹ - אֵין כְּלוּם אַחַר הַקָּצִיצָה.

ג, יב הנושא ונותן באמונה, והאומר לחברו על מנת שאין לה עלי אונאה - אין לו עליו אונאה. לא יהא מוכר לו את היפה בשויה, ולא את הרעה באמונה, אלא [או] שתייהן בשויהן או שתייהן באמונה. מחשב עמו שכר חמור, שכר החמר, שכר הפנדק, ולא יהא מחשב עמו שכרו - מפני שנוטל שכרו ממנו.

ג, יג רבי יהודה אומר: ספר תורה בהמה ומרגלית - אין להן אונאה. ספר תורה - מפני שאין לו דמים. בהמה ומרגלית - מפני שרוצה לזונן. אמרו לו: והלא כל דבר רוצה לזונן! רבי יהודה בן בתירא אומר: הסוסי והטיטוס והסיף במלחמה - אין להן אונאה. כשם שאונאה במקח - כך אונאה בדברים. ועוד מרבה אונאת דברים מאונאת ממון, באונאת ממון אומר (ויקרא כה, יד): "אל תונו איש את אחיו". ובאונאת דברים הוא אומר (שם שם יז): "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך"; "ויראת" ממי שפוקד על אלו.

ג, יד היו חמרין מבקשין זין ושמן, לא יאמר להן: "לכו אצל פלוני" והוא לא מכר זין ושמן מעולם. היו חלאין באין עליו ויסורין באין עליו וקובר את בניו, לא יאמר לו בדרך שאמרו חבריו לאיוב (איוב ד, ו): "הלא יראתך כסלתך" וגו' - זכר אתה אין כתיב כאן אלא "זכר נא" וגו'. רבי יהודה אומר: אף לא יתלה את עינו ויאמר לו: "בכמה חפץ זה?" והוא אין רוצה לקח. ראה גר שבא ללמד תורה, לא יאמר: "ראו מי שבא ללמד! פה שאכל נבלות וטרפות שקצין ורמשין". וכן הוא אומר (שמואל א י, יב): "ויען איש משם ויאמר ומאביהם", וכי יש אב לתורה ולא כבר נאמר (משלי ל, ד): "מה שמו ומה שם בנו כי תדע". ואומר

(משלי יט, יד): "בית יהון נחלת אבות ומה' אשה משכלת".

ג, טו אין מערבין פרות בפרות, ואפילו חדשים בחדשים, וישנים בישנים, ואין צריך לומר חדשים בישנים, וישנים בחדשים, אפלו סאה בדינר וסאה בדינר וטרסית - לא יערבם וימכרם סאה בדינר. אין מערבין זין חדש בחדש, וישן בישן, ואין צריך לומר חדש בישן וישן בחדש, ולא קשה ברך. ורבי יהודה מתיר קשה ברך מפני שהוא משביחו. וכן היה רבי יהודה אומר: מין אחד המשביח את חברו - מתר. שני מינין המשביחין את אחד - אסור. אין מערבין שמרי זין ביין, אבל נותנים לו שמריו. כיצד? היה שופה זין לחמרין - נותן לו שמרי אותו זין. אבל לא שמרי זין אחר. אף כשאמרו נותן לו שמריו - נותן לו של היום היום, ושל מחר למחר, אבל לא של היום למחר, ולא של מחר להבא. לא יערבם חנוני וימכרם בחנותו, אלא אם כן הודיע. לא ירביץ חנוני בתוך חנותו זין ושמן, מפני שגונב דעת הבריות מקום שנהגו להטיל מים למחצה לשליש ולרביע - יטילו, ואין משנין ממנהג המדינה. מערבין חומטין בתבואה, קב בכור ואינו חושש. ובעלי בתים מטילין כל צרכן, חנוני צורר ומניח על פי המגורה. אין משרבטין ומסרטין את הבהמה, ואין נופחין בקרבים, ואין מטיל בשור לתוך המים.

מסכת בבא מציעא פרק רביעי

ד, א המוכר פרות לחברו בחזקת שיש לו, ונמצא שאין לו, לא כל הימנו לאבד זכותו של זה. מרבין על השכר ואין מרבין על המכר, שנאמר (שמות כב, כד): "אם כסף תלוה את עמי וגו' כנשה"; מה מלוה

שָׁדָה, וְאָמַר: כְּשֶׁתִּמְכַרְם - מִכָּרְם לִי בְדָמִים הִלָּלוּ - אָסוּר. אִם אָמַר לוֹ בְשִׁוְיָהֶן - מִתָּר.

ד, הָיָה מוֹלִיף חֲבִילָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְאָמַר לוֹ: תִּנְהַ לִּי, וְאֲנִי נוֹתֵנָה לוֹ כְּדָרְךָ שְׂאֵתָה נוֹתֵנָה לִי מִמָּקוֹם פְּלוּנִי, בְּזִמְן שְׂבָאֲחֵרִיּוֹת הַנוֹתֵן - מִתָּר. וְהִמְקַבֵּל - אָסוּר. הָיָה מוֹלִיף פְּרוֹת מִמָּקוֹם הֵיכָר לְמָקוֹם הַזּוּל, וְאָמַר לוֹ: תִּנָּס לִי וְאֲנִי אֶעֱמִידְנּוּ לָךְ בְּמָקוֹם הֵיכָר בְּשַׁעַר הַזּוּל מִפְּרוֹת שֵׁישׁ לִי, אִם יֵשׁ לוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם - מִתָּר. וְאִם לֹא - אָסוּר. אֲבָל חֲמֵרִין מְקַבְּלִין מִבְּעַל הַבַּיִת וּמִעֲמִידִים בְּמָקוֹם הֵיכָר כְּשַׁעַר הַזּוּל, וְאִין חוֹשְׁשִׁין. הַיּוֹ חֲמֵרִין וּפּוֹעֲלִין עוֹמְדִין עָלָיו בְּשׂוֹק, וְאָמַר לְשִׁלְחָנִי: תֵּן לִי בְּדִינָר מַעוֹת וְאֶפְרָנִס, וְאֲנִי נוֹתֵן לָךְ יָפָה דִינָר וּטְרִיסִית מִמַּעוֹת שֵׁישׁ לִי בְּכִיס, אִם יֵשׁ לוֹ בְּכִיס - מִתָּר. וְאִם לֹא - אָסוּר.

ד, הַיּוֹ מֵה שְׂאִירֵשׁ מֵאֲבָא מְכוּר לָךְ, וּמֵה שְׂתַעֲלָה מִצּוֹדְתֵי מְכוּר לָךְ - לֹא אָמַר כְּלוּם. מֵה שְׂאִירֵשׁ מֵאֲבָא הַיּוֹם, וּמֵה שְׂתַעֲלָה מִצּוֹדְתֵי הַיּוֹם מְכוּר לָךְ - דְּבָרֵיו קָזְמִין.

ד, הַיּוֹ הַמּוֹשִׁיב אֶת חֲבֵרוֹ בְּחִנּוּת לְמַחְצִית שֶׁכָּר - הָרִי זֶה נוֹתֵן לוֹ שֶׁכָּרוֹ כְּפוֹעֵל בְּטַל; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אֶפְלוּ אָכַל פְּתוּ בְּצִיר, וְאֶפְלוּ אָכַל עֲמוּ שְׂתֵי גְרוּגְרוֹת - זֶה הוּא שֶׁכָּרוֹ. רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמַר: נוֹתֵן לוֹ שֶׁכָּרוֹ מִשְׁלֵם, אִינוּ דוּמָה הַעוֹשֶׂה מְלֹאכָה לְיוֹשֵׁב וּבְטַל, וְאִינוּ דוּמָה הַיּוֹשֵׁב בְּחִמָּה לְיוֹשֵׁב בְּצַל, אֲבָל אִם אָמַר לוֹ בְּשִׁלְשִׁי: אֵתָה שְׂתָף לִי, וְהַשְׁלִישׁ עֲשׂוּי עָלֶיךָ הַדָּבָר בְּבִטְלָה - מִתָּר. הַמּוֹשִׁיב אֶת חֲבֵרוֹ בְּחִנּוּת לְמַחְצִית שֶׁכָּר, אִם הָיָה אֲמֵן - לֹא יֵעֲסֵק בְּאֲמִנְתּוֹ, לְפִי שְׂאִין עֵינָיו עַל הַחִנּוּת בְּשַׁעַר שְׂעוֹסֵק בְּאֲמִנְתּוֹ. וְאִם הָיָה שְׂתָף עֲמוּ בְּחִנּוּת - מִתָּר. הַמּוֹשִׁיב אֶת חֲבֵרוֹ בְּחִנּוּת לְמַחְצִית שֶׁכָּר, לֹא

מִיחֲדָת לוֹ, מֵה שְׂאֵת נוֹתֵן לוֹ - אֵת נוֹטֵל מִמֶּנּוּ. יֵצְאוּ אֵלָיו שְׂמָה שְׂאֵת נוֹתֵן לוֹ יוֹתֵר - אֵת נוֹטֵל הַיִּמְנוּ. רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: אֵף מְרַבִּין עַל הַמְּכָר בְּהַקְדָּשׁ, כִּיצַד? מִשְׁכִּיר אָדָם מַעוֹתָיו לְשִׁלְחָנִי לְהַתְנָאוֹת בְּהֵן, וְלְהַתְלַמֵּד בְּהֵן וְלְהַתְעַטֵּר בְּהֵן, נִגְנָבוּ אוֹ אָבְדוּ - חֲזִיב בְּאַחֲרֵיּוֹתָן. נָטְלוּ מִלְּפָנָיו בְּאִנְס - הָרִי הִיא כְּנוֹשָׂא שֶׁכָּר. נִשְׁתַּלְשׁוּ עֲלֵיהֶם - אָסוּר מִשׁוּם רַבִּית. אִם עָשָׂה כֵּן בְּהַקְדָּשׁ - הָרִי זֶה מַעַל. שְׁנָה הֶאֱמַרְהָ בְּבִתֵּי עָרֵי חוֹמָה - הָרִי זֶה רַבִּית, אֲלֹא שֶׁהִתִּירְתוּ תוֹרָה. חֲזִיב לוֹ מַעוֹת וְכָתַב לוֹ שְׂדֵהוּ מִכָּר, בְּזִמְן שֶׁהַמוֹכֵר אוֹכַל פְּרוֹת - מִתָּר, הַלּוֹקַח - אָסוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: בֵּין זֶה וּבֵין זֶה - מִתָּר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: כִּף הָיָה בֵּיתוֹס כֵּן זוּנִין עוֹשֶׂה עַל פִּי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. אָמְרוּ לוֹ: מִשֵּׁם רֵאֵיהֶּ? אֲלֹא שֶׁהַמוֹכֵר אוֹכַל פְּרוֹת הָיָה.

ד, ב, יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן רַבִּית וְאִינָן רַבִּית. לּוֹקַח אָדָם הַלּוֹאֲתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ בְּפָחוֹת, וּשְׂטוּרְתוֹ בְּפָחוֹת, יֵשׁ דְּבָרִים שְׂאִינָן רַבִּית, אֲבָל אָסוּרִין מִפְּנֵי עֲרָמוֹת רַבִּית. כִּיצַד? אָמַר לוֹ: הַלּוֹיִנִי מְנָה. אָמַר לוֹ: אִין לִי מְנָה. טוֹל לָךְ עֲשָׂרִים סָאָה שֶׁל חֲטִין. אֵף עַל פִּי שְׁחִזוֹר וְלֹקַח מִמֶּנּוּ עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה, אִינָן רַבִּית. אֲבָל אָסוּרִין מִשׁוּם עֲרָמוֹת רַבִּית.

ד, הַיּוֹ הַמּוֹכֵר שְׂדֵה לְחֲבֵרוֹ, וְאָמַר לוֹ: עַל מְנָת שְׂאֵהָא בְּהָ אָרִיס, וְעַל מְנָת שְׂאֵהָא בְּהָ שְׂתָף, וְעַל מְנָת שֶׁהַמַּעֲשָׂרוֹת שְׁלִי, כְּשֶׁתִּמְכַרְנָה - מְכָרָה לִי בְּדָמִים הִלָּלוּ, אִימְתִּי שְׂאֲרָצָה אֲנִי בָּא נוֹתֵן לוֹ דְּמִיָּה וְנוֹטֵלָה - מִתָּר.

ד, הָיָה חֲזִיב לוֹ מַעוֹת, וְהַשְׁכִּיר לוֹ בֵּית מִדִּינָר לְחֻדָּשׁ, וְהָיָה יָפָה סֵלַע בְּחֻדָּשׁ - אָסוּר. הַשְׁכִּיר מִמֶּנּוּ בְּדִינָר בְּחֻדָּשׁ, אִם הָיָה יָפָה סֵלַע בְּחֻדָּשׁ - מִתָּר. מִשְׁכָּן לוֹ בֵּית, מִשְׁכָּן לוֹ

יהא לוקח ומוכר דברים אחרים, ואם לקח ומכר - השכר לאמצע.

ד, ח. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר - הרי זה מחשב עמו שכר בטלה. ואי זה שכר בטלה? בשעה שלוקח ובשעה שמוכר. אחד לוקח ושנים מוכרין - מחשב עמו שכר מכירה. אחד מוכר ושנים לוקחין, מחשב עמו שכר לקיחה, אחד לוקח ואחד מוכר, שנים לוקחין ושנים מוכרין, אף על פי שמעדיפין זה על זה - אין בכך כלום. אבל אם אמר לו: שכר בית משלי ושכר בטלה משלך בשליש אתה משתף לי, והשליש עשוי עליך בבטלה - מתר. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, לא יאמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע, אלא מחשב עמו שכר בטלה. היו פרוטיו מפקדין אצלו, ואמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע - הרי זה מחשב עמו שכר בית, שכר בטלה מעכשו, אם אמר לו: יצא שכר כתף בשכר עליה - מתר.

ד, ט. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ואמר לו: קרוב להפסד ורחוק לשכר - מתר משום רבית, וזו היא מדת צדיקים. קרוב לשכר ורחוק להפסד - אסור משום רבית וזו היא מדת רשעים. קרוב זה וזה, ורחוק זה וזה - מתר משום רבית, וכך כל אדם נוהגין. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ואמר לו: הילך מנה ואין אני יכול לעמד על הפרוטרוט - אסור. ראה פרות שהוקרו, ואמר: הילך מנה ויכולני לעמד על הפרוטרוט - מתר.

ד, י. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ורצה אחד מהן לישנן - חברו מעכב עליהן על ידו. רבי יהודה

אומר: אם היתה ערב שביעית - מתר, שמתחלה לא לקחו אלא על מנת כן. וכן היה רבי יהודה אומר: בשלשה פרקים מוכרין את הזרע, בפני הזרע ובשעת הזרע ובפרוס הפסח, ובשלשה פרקים מוכרין את היין, בפרס הפסח, ובפרוס העצרת, ובפרוס הקוג, ובודקין אותו בשלשה פרקים. והשמן - מוכרין אותו מן העצרת ועד הקוג.

ד, יא. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, לא יהא לוקח בשלו חטין ובשל חברו שעורים, אלא או בכלן חטים או בכלן שעורים, כדי שיהו מעות שניהן שוות בחבילה. הנותן מעות לחברו לקח בהן חטין, ולקח בהן שעורין, שעורין ולקח בהן חטין - ידו על התחטונה. אם פחתו - פחתו לו. ואם הוסיפו - הוסיפו לאמצע. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, רשאי הלוקח לקח בהן כל מה שירצה, ובלבד שלא יקח בהן, לא כסות ולא עצים. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר - רשאי הלוקח לקח באותו המין. וכשהוא מוכר - אין מוכר אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ובאחרונה אמר לו: לא לקחתי - אין לו עליו אלא תרעמת. ואם יש עדים שלקח ומכר - מוציאין ממנו על כרחו.

ד, יב. היה חייב לו מעות, ובא לטול ממנו פרות בגרן. אמר לו: צא ועשה לי בשער השוק, ואני נותן לו מכאן ועד שנים עשר חדש - הרי זו רבית, ולא כאסרו הבא לידו. בא ואמר לו, הלויני כור אחד של חטין ואני נותן לך כשער שאתה מוכר בו - מתר. משכרת אשה לחברתה תרנגלת לישב על הביצים בשני אפרוחין בשנה, ואינה חוששת. האשה שאמרה לחברתה: תרנגלת משלי, וביצים משליכי, ואנו חולקים את

הַאֲפֻרֹחִין. רַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹסֵר.

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פֶּרֶק חֲמִישִׁי

ה, א קבל מִמֶּנּוּ מֵאָה צֵאן בְּמֵאָה שֶׁל זָהָב, לְמַחְצָה לְשָׁלִישׁ וְלִרְבִיעֵ, וְאֲנִי נוֹטֵל סֵלַע מְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּאַחְרוּנָה - אֹסֵר; לְמַחְצָה לְשָׁלִישׁ וְלִרְבִיעֵ, מְחֻצָּה לְמִזְוֹנוֹת וּמְחֻצָּה לְבִטְלָה, וְאֲנִי נוֹטֵל מְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּאַחְרוּנָה - מִתֵּר. קִבַּל מִמֶּנּוּ מֵאָה עֶגֶל בְּמֵאָה שֶׁל זָהָב, לְמַחְצָה לְשָׁלִישׁ וְלִרְבִיעֵ, מְחֻצָּה לְמִזְוֹנוֹת וּמְחֻצָּה לְבִטְלָה, וְאֲנִי נוֹטֵל דִּינָר זָהָב מִתּוֹךְ חֲלֻקָּה בְּאַחְרוּנָה - מִתֵּר.

ה, ב אֵין שְׁמִין בְּכוֹרוֹת תְּמִימִים לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל שְׁמִין לְהֵן בְּכוֹרוֹת בְּעֵלֵי מוֹמִין, וְשְׁמִין בְּכוֹרוֹת תְּמִימִים לְכֹהֲנִים, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּעֵלֵי מוֹמִין.

ה, ג אֵין שְׁמִין לֹא אֵת הָעֵזִים וְלֹא אֵת הָרְחִלִים, וְלֹא כֹל דְּבַר שְׂאִינוֹ עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁמִין אֵת הָעֵזִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן חוֹלְבוֹת, וְאֵת הָרְחִלִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן גּוֹזְזוֹת וְאֵת הַתְּרַנְגְּלַת מִפְּנֵי שְׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל. הַשְּׂמָה תְּרַנְגְּלַת מְחַבְּרָתָהּ מְטַפֶּלֶת בְּאֲפֻרֹחִים כֹּל זְמַן שְׂצָרִיכִין לְאֵמֶן. מְטַפֵּל אָדָם בְּבִהְמָה טְמֵאָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֳדָשׁ, וּבְאָדָם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעֵה חֳדָשׁ, מְקוֹם שֶׁנִּהְיָה לְעֹלוֹת שְׂכָר כֶּתֶף לְמַעוֹת - מְעֵלִין, לְבִהְמָה - מְעֵלִין, וְאֵין מְשַׁנֵּין מִמֶּנְהָ הַמְּדִינָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שְׁמִין עֶגֶל עִם אִמּוֹ וְסִיחָ עִם אִמּוֹ, וְאֵף עַל פִּי שְׁמַעְעֵלָה שְׂכָר כֶּתֶף לְמַעוֹת, וְאֵין חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם רַבִּית.

ה, ד הַשֵּׁם בְּהֵמָה מְחַבְּרוֹ, עַד מִתִּי חֵיב לְטַפֵּל בָּהּ? סוּמְכוּס אוֹמֵר: בְּבִהְמָה דְּקָה שְׁלוּשִׁים יוֹם וּבִגְסָה חֲמִישִׁים יוֹם. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר:

בְּדָקָה שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מִפְּנֵי שְׁטַפּוּלָּה מְרַבָּה. יִתֵּר עַל כֵּן, בְּכֻלָּם, אִם הִיָּה חֲלֻקוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שָׁם עָלָיו - אֵין מְשַׁנֵּין מִמֶּנְהָ הַמְּדִינָה. הַשֵּׁם בְּהֵמָה טְמֵאָה מְחַבְּרוֹ, עַד מִתִּי חֵיב לְיִטְפֵּל בְּוִלְדוֹת? סוּמְכוּס אוֹמֵר: בְּאֵתוֹנוֹת - שְׁמוֹנָה עֶשֶׂר חֳדָשׁ. וּבַגְּדֵרוֹת - עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעֵה חֳדָשׁ. וְאִם עֶמֶד עָלָיו בְּתוֹךְ הַזְּמַן - חִבְּרוֹ מְעַכָּב עַל יָדוֹ, אֲבָל אֵינוֹ דוֹמֵה טַפּוּלָּה שֶׁל שָׁנָה רִאשׁוֹנָה לְטַפּוּלָּה שֶׁל שָׁנָה שְׁנִיָּה. הַשֵּׁם בְּהֵמָה מְחַבְּרוֹ, אֵין פְּחוֹת מִשְׁנַיִם עֶשֶׂר חֳדָשׁ. עֲשֵׂה בָּהּ כֹּל יְמוֹת הַחֲמָה, וּמְבַקֵּשׁ לְמוֹכְרָהּ בִּימֹת הַגְּשָׁמִים - יְכוּל לְעַכָּב עַל יָדוֹ, עַד שִׁיאֲכִילְנָה כֹּל יְמוֹת הַגְּשָׁמִים, הָאֲכִילָּהּ כֹּל יְמוֹת הַגְּשָׁמִים, וּמְבַקֵּשׁ לְמוֹכְרָהּ בִּימֹת הַחֲמָה - יְכוּל לְעַכָּב עַל יָדוֹ, עַד שִׁיעֲשֶׂה בָּהּ כֹּל יְמוֹת הַחֲמָה.

ה, ה הַשֵּׁם בְּהֵמָה מְחַבְּרוֹ מֵתָה, בְּכוֹסֵיאָ² - מְשֻׁלָּם כֹּלָּה. וְשֻׁלָּא בְּכוֹסֵיא - מְשֻׁלָּם פְּלִגָּא, שְׂכָף הוּא כּוֹתֵב לוֹ: אִם תָּמוֹת בְּכוֹסֵיא אֲשֻׁלָּם כֹּלָּה, דְּלֹא בְּכוֹסֵיא אֲשֻׁלָּם פְּלִגָּא. שְׂמָה בְּמִנְהָ וְהַשְׁבִּיחָהּ, וְהָרִי יָפָה מֵאֵתִים זוּו, מֵתָה בְּכוֹסֵיא - מְשֻׁלָּם שְׂשָׂה שֶׁל זָהָב. שֻׁלָּא בְּכוֹסֵיא - מְשֻׁלָּם חֲמִשִּׁים זוּו. שְׂמָה בְּמִנְהָ וְהַכְּחִישָׁהּ, וְהָרִי יָפָה חֲמִשִּׁים זוּו, מֵתָה, בְּכוֹסֵיא - מְשֻׁלָּם שְׁלֹשָׁה שֶׁל זָהָב. שֻׁלָּא בְּכוֹסֵיא - מְשֻׁלָּם חֲמִשִּׁים זוּו.

ה, ו רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִפְּרִין עַל שְׂדֵהוֹ, כִּיצֵד? קִבַּל מִמֶּנּוּ שְׂדֵה בַּעֲשָׂרָה כּוֹרִין חֲטִיץ, וְאָמַר לוֹ: תֵּן לִי מֵאֵתִים דִּינָר וְאַפְרָנְסָה, וְאֲנִי נוֹתֵן לָךְ שְׁנַיִם עֶשֶׂר כּוֹר בְּשָׁנָה - מִתֵּר. אֲבָל אֵין מִפְּרִין עַל סְפִינְתוֹ, וְעַל חֲנוּתוֹ, וְעַל כֹּל דְּבַר שְׂאִינוֹ עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל. מְקַבֵּל אָדָם צֵאן בְּדוֹל מֵאֲשֵׁתוֹ,

² בפשיעה.

והולדות והגזין שלו. ואם מתו - חיב באחריותן.

הז, איזה הוא צאן ברזל? היו לפניו מאה צאן, ואמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע, במאה של זהב, והולדות והגזין שלך. ואם מתו - אתה חיב באחריותן, ואתה מעלה לסלע מכל אחד ואחד - מתר. מקבלין צאן ברזל מן העובד כוכבים ושדה צאן ברזל אפלו מישראל, לזה אדם מאשתו ובניו ברבית, אלא שמתחנן ברבית.

הח אין ישראל רשאי ללוות שקל ולהלוות בסלע, אבל עובד כוכבים רשאי ללוות בשקל ולהלוות בסלע. ישראל שלוה מעות מן העובד כוכבים, ומבקש להחזירן לו, מציאו חברו ואמר לו: תנם לי ואני נותן לך, כדרך שאתה נותן לו - אסור. ואם העמידו אצל העובד כוכבים - מתר. ועובד כוכבים שלוה מעות מישראל ומבקש להחזירן לו, מציאו ישראל אחר, ואמר לו: תנם לי ואני נותנם לך, כדרך שאתה נותנם לו - מתר. ואם העמידו אצל ישראל - אסור. ישראל שאמר לעובד כוכבים: הילך שורך וצא, והלוה מעותי ברבית - אסור. ועובד כוכבים שאמר לישראל: הילך שורך והלוה מעותי ברבית - מתר. אבל אסור מפני מראית העין. מעות של ישראל מפקדות אצל העובד כוכבים - מתר להלוותן ברבית, ושל עובד כוכבים המפקדות אצל ישראל - אסור להלוותן ברבית. זה הכלל, כל שבאחריות ישראל - אסור. כל שבאחריות עובד כוכבים - מתר. ישראל שנעשה לו לעובד כוכבים אפטרופוס, או סנטר - מתר ללוות הימנו ברבית, ועובד כוכבים שנעשה אפטרופוס לישראל, או סנטר - אסור ללוות הימנו ברבית. ישראל הלוה מן העובד כוכבים ועובד כוכבים הלוה

מישראל, ישראל אחר נעשה לו ערב ואינו חושש.

הט ישראל שלוה מעות מן העובד כוכבים, ועובד כוכבים שלוה מעות מישראל, ונתגיר. בין שזקפן עליו עד שלא נתגיר, ובין שזקפן עליו משנתגיר, גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: עובד כוכבים שלוה מעות מישראל ונתגיר, בין שזקפן עליו במלוה עד שלא נתגיר, ובין שזקפן עליו במלוה משנתגיר - גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית. וישראל הלוה מעות מעובד כוכבים ונתגיר, וזקפו עליו במלוה, עד שלא נתגיר - גובה את הקרן וגובה את הרבית, משנתגיר - גובה את הקרן ואין גובה את הרבית. המלוה את חברו ברבית, וביא לפני בית דין - קונסים אותו, ואינו גובה, לא את הקרן ולא את הרבית; דברי רבי מאיר, שהיה רבי מאיר אומר: שטר שיש בו רבית - קונסין אותו, ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית. וחכמים אומרים: גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית. המוצא שטר רבית - יקרענו. בא לבית דין - יקרעוהו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: הכל כמנהג המדינה. המלוה את חברו ברבית, והלך הלוה, וירש עליו שטרי רביות, ואמר לו: צא שלי בשלך - מתר. אם באו לבית החשבון - אסור. המלוה את חברו ברבית, ועשה תשובה - חיב להחזיר. מת והניח לפני בניו - לא יחזירו בניו, על זה נאמר (איוב כז, טז): "יכין וצדיק ילבש" וגו'. אבל הגיח להן אביהן פרה שדה וטלית, וכל דבר שיש בה אחריות - חיבין להחזיר.

		תקופה 7:30	
8	ראשון Sunday	כה 25	5:32 נץ החמה 9:16 סו"ז קר"ש - גר"א 10:31 סו"ז תפלה - גר"א 9:42 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: דברי הימים ב יא-יב תוספתא: בבא קמא י
9	שני Monday	כו 26	5:33 נץ החמה 9:17 סו"ז קר"ש - גר"א 10:31 סו"ז תפלה - גר"א 9:41 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: דברי הימים ב יג-יד תוספתא: בבא קמא יא
10	שלישי Tuesday	כז 27	5:34 נץ החמה 9:17 סו"ז קר"ש - גר"א 10:31 סו"ז תפלה - גר"א 9:41 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: דברי הימים ב טו-טז תוספתא: בבא מציעא א
11	רביעי Wednesday	כח 28	5:34 נץ החמה 9:17 סו"ז קר"ש - גר"א 10:32 סו"ז תפלה - גר"א 9:40 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: דברי הימים ב יז-יח תוספתא: בבא מציעא ב
12	חמישי Thursday	כט 29	5:35 נץ החמה 9:18 סו"ז קר"ש - גר"א 10:32 סו"ז תפלה - גר"א 9:40 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: דברי הימים ב יט-כ תוספתא: בבא מציעא ג
13	ששי Friday	א 1	Rosh Chodesh Av 5:36 נץ החמה 9:18 סו"ז קר"ש - גר"א 10:32 סו"ז תפלה - גר"א 9:39 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: דברי הימים ב כא-כב תוספתא: בבא מציעא ד
14	שב"ק Shabbos	ב 2	מטות-מסעי, פרק ב 5:37 נץ החמה 9:19 סו"ז קר"ש - גר"א 10:33 סו"ז תפלה - גר"א 9:39 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: דברי הימים ב כג-כד תוספתא: בבא מציעא ה

Candle Lighting 8:09 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 9:39 זמן מוצש"ק

דורך תיקון חצות דערמאנט מען פאר'ן אייבערשטן די טובות וואס ער האט צוגעזאגט צו טון פאר די אידן.
 (ספר המדות אות הפלה סימן נ"ח)